

زَمَادَ گُلُونُو جَنَت

تاج رحیم

سوغات

داکټر محمد همایون هما
او

فیروز خان افریدی

ته دا د خپل جنت گلونه پیش کوم

فهرست

صفحه	شمير	سر خط
7	1	زما د ګلونو جنت ----- داکتر محمد همایون هما
17	2	زما یو څو خبری ----- فیروز خان افریدی
23	3	ولی ليکم ؟ ----- تاج رحيم
27	4	زما د ګلونو جنت
38	5	پښتو
45	6	د شرابو په صفت
55	7	د امن ژوندد
63	8	د ژوند څلورم دور
75	9	ابلیس، نسوار او پښتون
89	10	دیورند لانن که د چین دیوال
103	11	د خر فربانی
113	12	پښتون
127	13	راخی چې دروغ وانیو
133	14	نا راستي او نیستي
144	15	د چرگ دش
155	16	خدای شته
165	17	ريسرچ ګرانټ
خوابه تراخه یادونه		
173	18	خیرات ورکره سخی له
189	19	مین کي کران
197	20	په سترګو می نظر ولږيد

Dedicated to my elder Brother
Taj Mohammad Shah who guided me through
out my life, appreciated and
encouraged me for my Creative Work.

تہون

د خپل مشر ورور تاج محمد شاہ په نوم
چي تول عمر ئي زمار هنمائي او تخليقي
کار کي حوصله افزائي کري ده

د لیک بنائیست

د تاج رحیم صاحب لیکونه د دی خبری ثبوت
دی چه هغه په ډاګیزه وینا کي د څه مصلحت
ښکار شوی نه دی او د غه ئی د لیک بنائیست

عظمت هما

دی

دакټر محمد همایون هما

د تاج رحیم د ګلونو جنت

روبان فکره ليکونکي تاج رحیم، تیر کال په وَم
دسمبر يو برقي ليک کي ما ته د خپل يو ارمان سرگندونه
په دي تکو کي کري وه -

”زه که چري يو شل کاله نور د بنه صحت سره ژوندي پاتي
شوم نو هر کال به په مختلف موضوعاتو دوه کتابونه ضرور
ليکم“

تاج يوسپین زري او درويش خويه بنیادم دي -
چي څه ئې په زره وي د هغې په اظهار کي چري شومتیا
نه کوي - نه په قلم، نه په خله، لوئ څښتن د خپلو پاكو
بنديانو خبره چري بنسکته نه غورزوی - لکه چي د هغه

خواست د خدای په لوی دربار کی د قبولیت فائیل ته
رسیدلی وی - هم د روان کال په سر کی د هغه د بنائسته
افسانو مجموعه "قیصی میصی" چاپ شوي وه - او دا
دی لخیره د نوی کال د را بره کيدو نه ورومبي ئی دونئم
كتاب "د گلونو جنت" مونږ ته راورسیدو -

د گلونو په دی جنت کي، تاج چي د خپل سحر طرازه
قلم په داد کوم گلونه نال کړي دی، زه په دی فکر کي یم
ګلورينه ليکونو ته په ادب کي رائج الوقت کوم اصطلاحي
نوم ورکرم - مضمون ورته ووائيم، په تکل ئي یاد کرم او
که د انسائي ادب مرؤجه سرخط لاندي راولم - د تاج د دي
ګلونو د جنت د سيل نه پس زه په دی نتيجه رسیدلی یم چي
د یو بنيرازه ذهن څښتن د ادب په میدان کي په زړو
رسمی لارو تګ په ځائي ځان د پاره هميشه نوي لاري
جوروی - خلق بيا ورستو د هغه د ليکونو د پاره د
اصطلاحاتو چوکاتونه لټوی - په شاعري کي د تولو نه
مقبول صنف، غزل او په نثر کي د افساني ورومبي تخليق
کار څه ووائيم، که خپلو تخليقاتو ته دغه نومونه ورکړي

وی-زما دا پوخ یقین دی چې غزل، افسانه، مقاله،
مضمون او ناول د اصطلاحاتو رائج کیدو نه ورومبې دغه
اصناف په تخلیقی سطح نمودار شوي دی په دی نومونو
پېژند ګلن ئی بیا ورسنو شوي ده
نو ځکه زه وائیم چې لوستونکی، د فن ماهران د
څلپی پوهی په رنګ کې ”د ګلونو جنت“ دغی تخلیقی
هڅي ته چې کوم نوم ورکوی د هغونې خوبنې ده - خو زه
ورته تر دی وخته نه مضمون وايم، او نه تکل - ځکه چې
نه خو دا د مضمون په رنګ د معلوماتو د وړاندی کوؤلوا
سپور انداز لري او نه ده تکل په شان د یوی خبری د بیا
بیا د شاربلو نیم مزاحیه رنګ پکی بیا موندي شي - د تاج
په قلم کې چې کوم غورزنگی صفت دی او هغه چې په
کومه روانيه، بهانده، ساده او عام فهمه ژبه کې خپل
محسوسات، مشاهدات، تجربات او د مطالعې نچور
وړاندی کوي، ”زما د ګلونو جنت“ د هغې ژوندي او
گويانه نمونه ده -

مضمون څه ته وائي؟ او د ټکل مرؤوجه تعريف
څه دي؟ زه دلته د دغې نثری اصنافو په

خصوصیاتو او غوبنستو د نصابی تشریح څه ضرورت نه
محسوسوم - په کتابونو کي د فن ماهرانو او د ادب پوهانو
په دغه موضوعاتو اوږده بحثونه کړی دی - زما د ګلونو
جنت کي راغلی ليکونه د تاج درسا ذهن ، روښانه فکر
او د تخلیق کاري داسي ناوياته شکلونه دی چې زمونږ د
دغی ذهین ليکونکي د فکر ځانګړی رنګونه لري دلته زه
د دي خبری وضاحت لازمي ګنرم چې په پښتو کي د تکل
په نوم د ليک بنیاد گر ستر محقق دوست محمد خان کامل
دي او هغه د پنځوسمی لسيزې په ورومنو ګلونو کي د
تکل په ليک لاس پوري کړي وه د دغی نثری صنف د
پاره د تکل د اصطلاح باني نوم کامل صاحب دي - هغه په
څل روانه او شګفته ژبه کي ليکلی تکلونه د اولسى ادبى
جرګي (پېښور) په اجلاسونو کي اورولي وو - چې ئې
اوریدونکو او لوستونکو دیره دیره ستانه کړي وه - دغه
شان نومړي دانشور ایاز داؤدزی په دغه زمانه کي د
زمانې فراغ، د ژوند بسکلا او د اختر میاشت، په نامه
خواړه تکلونه ولیکل - چې د هغه کتاب ادبی هڅي کي بیا
موندي شي - نو څکه زه د دي تاثر سره اتفاق نه کوم چې

کنی په پښتو کي د تکل ابتدا ورستو يا بل چا کړي ده - خو
څنې ليکونکو دغه نثری صنف په شعوری دول خپل کړو
او په هغې کي نوي تجربې اوکړي - خو د هغوي په دغه
تکلونو کي د اردو انسائې اثرات خرکند دی - زما د تاج د
هر ليک د پاره د ترکیب نسخه استعمال د ليک نه به ځان
ژغورلو - چې دا بیخي د لوستونکی په پوهه شک دی -
دلته د خپلی خبری په تائید کي " دیورند لائن که د چین
دیوال " مثال وړاندی کوم - دا ليک د مضمون د رسمي

انداز نه په یوه دده داسي معلومات لري چې لوستونکي د
خليق او تحقیق به خپلو کي ګډو رنګونو ته سیلمه کړي
او دغه ليک د معلوماتو نوي ليتكې بل کړي - او د تاريخ
داسي نوي گوتونه پري روښانه شي - چې موږ پري سره
د پوهې په خپله پوهه کي خه نيمګړتیا محسوسه کړي وه -
په دغې ليکونکي د طنز لشي هم دي او د مزاح مالګین
خوند هم - زما په خیال د تاج دا ليک د نوي سیاسی حالاتو
په رنا کي د دوه ملکونو تر مئینځه د دیورند لائن په نوم د
حد بندی یوه داسي تصویرګرۍ ده چې په دغې موضوع د

دیر علمی ليکونو نه زييات درانه معلومات لري -

تاج ديره خوره ژبه ليکي - او بيان ئي دير اثرى
وى - تكى ئي د امروزه ژوند د خبرو نه راخستى شوي
دى - چي په پوهيدو كي لوستونكى ته هيچ گرانه، نه
پېښيرى -

زماد گلونو جنت د هر ليک په ورستو كي فاضل
ليكونكى د قرآن او حديث حوالى د خپل نقطه نظر د
وضاحت هخه كري ده - چي ترى د هغه په اسلامى
تعليماتو ژور نظر او مطالعى اندازه لگى - او دا چي هغه
په حقيقي معنو كي د عالمانو قدردان دى - د كتاب په ھنى
ليكونو كي چي ھائى په ھائى د كوم ملا ذكر راغلى دى،
دى د هغه تولگى نمائندگى كوي چي ذهن ته ئى جرندي
پرتى دى - هميشه خپله وائي او د بل نه اوري - په صحت
مند مکالمه يقين نه ساتى - د جديد دور د علمونو زده كره
چي د روان وختونو اهم ضرورت دى، نه هغه منى او نه
ئى د زده كولو كوشش كوي - خود د دغى تولگى په مقابله
كى د تاريخ په هر دور كي داسي علماء حق هم پيدا شوي
دى چي د علم او پوهى مشالونو په لاس د جهالت تىّرو ته

مخه نیولي ده - د حق بېرغ ئى پورته ساتلى دى - او د
وخت هر ظلم او جبر مقابله ئى بنە پە نرە كرى ده - تر دى
چى پە دغه لار كى ئى خپل سرونە هم قربان كرى دى
داسى عالمان، پوهان او مۇليان د پوهى مەذبى معاشرى
بنائىست وى - او پە هر دور كى مانخلى شوى او قدر ئى
شوى دى - يوه بلە خبرە دا چى پە يوه مەذبە معاشرە كى د
رائى د اظهار نە انكار نشى كىدى خو د دغى رائى د
اظھار حىبندى هم ضرورى ده - د كوم ئائى نە چى د بل د
زره ازاريدواو جذباتو ژوبل كيدوامكان پيدا شى هم دغلته
نە بىا د اظهار راي د آزادى حد ختم شى - ئىكە هر
لىكونكى تە دغه نكتە پە نظر كى ساتل پكار دى -

د پېښتو كتاب خرڅول ديره لویه مسئله ده - پە دى
باب له ”ولي ليكم؟“ كى تاج وائي ”پېښتون ليونى نە دى
چى د پېښتو كتاب واطلى - ئان له پە دى پيسو نسوار ولې
نە اخلى چى خوند ئى پە خپل ئائى، ولې شوندە ئى چى
پرسيدلى وي نو پېښتون خو به بىكارى كنه“ - اُس به زه
تاج تە څه ووایم چى د نسوارو زمانه تلى ده - او نسواري
پېښتون هم پە ورکيدو دې - پېښتون د خپلې پېښتون ولې د

اظهار د پاره نوري گني لاري بيا موندي دي - او پښتون به د پښتو كتاب ولی اخلي - هغه د اياز لاله خبره، چي پښتون ليدر د حاجت په وخت ووت په پښتو کي، د پښتو په نوم غواري او چي واکمن شي نو بيا حکومت په انگريزی کي کوي - پښتو خواره، تاج او د هما په غاره ده - ته ئي ليکه زه به ئي لولم - او چي زه اوليکم نو ته به ئي لولي - دغه وجه ده چي پښتو نه په پجورو او ليند کروزر کي سورلي اوکره او نه په پيرادو کي سوره شوه - سرکار پښتو عام کوؤلو ته وزگار نه دي - او قوم د ګيدي په غم کي اخته دي - هغه بنه پوهه دي چي په پښتو کي نه روزگار شته او نه کار - نو بيا پښتو ولی زده کري - د عربی دوه تکي زده کري نو په جمات کي به ملاشي - او چي انگريزي ووائي نو په دفتر کي باړوګيرت بيا مومي - مونږ ليکونکي که هر څومره ژرا فرياد اوکرو - پښتو زمونږ په نصيب ده - هم به ئي ليکو هم به ئي لولو - او پښتو به د خپلې پښتو په زور ژوندي وي -

خبر نه يم، دروغ دي که ربستيا خو خلق
داسي وائي چي شيخ سعدي په زور عمر کي زده کري ته

لاندی وتي وه - نو که تاج ورور هم د پښتو املا زده کري
د پاره په دريم جماعت کي داخل شو نو څه ديره بده به
نه وي زه به هم ورسره ملګري شم ما هم دير کوشش
اوکرو خود ملاستي "ے" او ولاړي "ۍ" باندي سم
پوهه نه شوم - ملاستي سره دده ووهم، سملم، او ولاړي
سره ایغ نیغ او درېرم - نوزده کره په هر عمر کي خوند
کوي نو که املا لبره ديره زده کرو نو پښتو به بیا پختو نه
ليکو - په پښتو او پختو (د پختي جمع) کي څه فرق خو
پکار دي کنه —

تاج لکه زماد کوهي چيندځ نه دي - هغه د رحمان بابا
خبره، زه خو نه د کوره چرته ووتم، نه مي سفر اوکرو-
او بي سفره مي لار د عمر غوڅه کره - تاج لخیره دنیا
کتلی او گرځیدلي دي - د باجكتي (بونير) نه په هلكوانه
کي را اوتو - کراچي، لاھور ته اور سيدو - په وطنونو
او گرځيدو - هانګ کانګ، برطانيه، امریکه ئي د پښو
لاندی کړل او اوس په کينیدا کي بنه پوخ ديره دي - نو

خکه خو د هغه په ليکونو کي د مشاهداتو یوه دنيا آباده د -
هغه په خپلو ليکونو کي د خپلو دغې مشاهداتو او تجرباتو
خرگندونه په ديره فنکارئ کوي - او زه په ځائی وايم چې
د تاج علم، پوهه، ذهانت، مشاهده، تيره احساسِ شرق و
غرب، د ادب مطالعه، چې سره خپلو کي واخلي شي نو
کله ”قيصى مىصى“ شي او کله تري د ”گلونو جنت“
ساز شي - راخي چې او س د دغې روښان فکره ليکونکي
په قلم جور ګلوري نه سيل اوکرو -

دکتر محمد همایون ہما
ہسکہ مینہ شیخ ملتون
مردان

10 نومبر 2012
دوہ منته او دری بجی
(کوز ماسپینپن)

فیروز خان افریدی

زما یو خو خبری

که هر خو د پښتو په خاوره هره ورخ نوي نوي
پیښی، لوئی لوئی واقعی او حادثی رامخي ته کېږي خو د
دی درنو پیښو او کړکېچو حالاتو هغه انځور ګره او
بوګنونکي ليکنه تر او سه پوري زمونږ د نظره تیره نه
شوه چې د دنيا عالمي ضمير په راولر زيرې . یا پخپله
د وطن د خلکو په فکر او نظر څه اغیزه راولي داسې
بنکاري چې د اولس سره سره د ليکونکي فکر هم
ګنګس شوي دے.

د پښتون اولس د دی د رډيدلي فکر او لوستي د پاره
او س محال داسې ليکني پکار دي چې پکي د دی
درډيدلي او زبيخلي وجود او فکر د پاره څه لګ دير د دوا

او راحت سوب و گرځی. ځینې رجحان سازه ليکنی د انسان په جذبو او ولولو کي غور ځنګ پیدا کوي او د هغې په رنا کي لوستونکي ځان له یوه فكري او عملی لاره تاکي - زموږ پښتون اديب او شاعر دير په ناخوالې ليکنی کوي سبب ئي چې هر څه وي خو د ژوند شوخي او تودخي پکي نه بريخي بلکه د یاسیت او نامیدئ سبب گرځيري - نه پکي هغه تازگي او شګفتني بسکاري چې د سړي مزاج نورو لوستلو ته اماده کري - نه پکي څه فكري او علمي رعنائي بريخي چې لوستونکي را پاروي.

ديره موده وړاندی مي یو کتاب د تکل په تکل کي لوستلي وو، چې په لوستلو مي بې کچه مينه د پښتو نثر لوستلو سره پیدا شوي وه . ځکه چې په هغه ليکنو کي زموږ د چاپير چل خبرې، ستونځي شخري دير په خوند خوند او د طنز په پیرايه کي ليکلې شوي وي . بي ځایه او خود ساخته ټقیله لفاظي پکي نه وه . بلکه د یو ستر عالم ليکونکي عاميانه خبرې دير په چست او شګفتنه انداز کي ليکلې شوي وي .

زما یقين دے چې د تکل کي د خوندي شوي

تکلونو او انسانیو لوستلو وروستو به د پښتو نثر
لیکونکیو د پاره د نثري لیکنی لاره پراخه شوي اواسانه
شوي وي.

دیره موده پس چي کوم کتاب زما په شان د دېرو نورو
نشر خوبنونکي کسانو مخ خان ته راګرڅولي دي هغه د تاج
رحيم صيب چي زه ورته درویش لالا وائیم د افسانو کتاب
قیصی میصی دے کوم چي اوس اوس د داکټر همایون
هما او پروفیسر عظمت هما په زیار خپور شوي دے.
د تاج رحيم صيب تازه خپور شوي کتاب قیصی
میصی د لوستونکیو د مطالعی د میز نه پورته شوي نه وو
چي حسب دعوي د تاج رحيم صيب چي "په کال کي به
دوه کتابونه ليکم" د زيري سره سم دغه دونئيم کتاب "زماد
ګلونو جنت" هم زمونږ مخي ته راتلونکي دے.

تاج رحيم هغه ليکوال دے چي د داکټر اسرار په خير د
مغربي علومو او ادبیاتو خزانی ئي په سینه کي
رانغارلي دي، او اوس ئي دغه دي مونږ ته راسپاري.
قیصی میصی ئي بنه په ارام ارام داسي په مزه مزه او
خوند خوند واورولي چي د پښتو ادبیاتو شوقین ئي په

خوندونو نه مریری او لکه زما په شان خلک تری دا
 تقاضه کوي چي نوري ليکني چرته دي؟
 تاج رحيم صيب لکه خنگه چي داکتر همایون هما او
 پروفيسر عظمت هما صيب ليکلي دي چي دقند د
 وختونو دریافت دے خو بیا په مغرب کي داسي غروب شو
 چي پوره پنهوس کاله پس ئي په مشرق کي يو حل بیا بنه
 په اب و تاب سره مخ را خرگند کرو او د پښتو ادب په
 ورشوگانو ئي ورانگي او خريکي وپاشلي . د اوء
 سمندرونو پوري غارو نه ئي ياقربان کرو او خپلو زورو او
 نوو ليکوالانو او لوستونکيو ته ئي د قيصي ميسي په شکل
 کي د خپل ذات د ننه او بهر محسوسات ، تغيرات ئي په
 تازه، خسته، شگفته، طنزيه او برجسته مکالمو کي
 واورول.

د تاج رحيم صيب دا کتاب "زماد گلونو جنت
 هم په شگفته، طنز او مزاحيه مضامينو مشتمل دے
 چي په رمز رمز کي ئي د خپل قام او اولس په ناسور د
 طنز نشر چلولي دے . په دي مضامينو او انسانيو کي د
 تاج رحيم صيب د حس مزاح و طنز سره د هغه د

مشاهداتو، تجرباتو، مغربی او مشرقي علومو د لوستلو
هضمولو او بيرته درابهه کولو استعداد هم بنه جوت
بنکاري .

د تاج رحیم صیب د لیکلوا اسلوب، انداز، فکر او
دانش د مغربی ادبیاتو له برکته دیر پراخ او بے باکه
شوی دے او هم د دی اثراتو لاندی ئی بی له څه روک
توك لیکل کري دي.

تاج رحیم صیب د ادبی مروجه اصولو پرواه که
بقول د دونی ساتلي نه ده خو بیا هم په خپلو لیکنو کي
ئی د خوند رنگ راوريولو د پاره د مروجه چل او هنر نه
بے خبره نه دے . دیر مضامين ئی داسي په بے باکه
پیرایه کي لیکلی دي چي په سر سري نظر به د
ادبی روایت پسندو په مزاج او تتدی تلخي او ترشی
راولي خو که په ژور نظر څوک دی لیکنو ته پام وکري
نو هغه تول نقائیص چي د سوونو کالو راهسي زمونږ
په اجتماعي او انفرادي ژوند کي راروان دي بنه په
اسانه ئی ادراك کولي شي
د حیراني خبره دا ده چي په دي عمر کي انسان او د

هغه فکرونه بېرته د روایاتو په لاره راستانه شي او د لوئي
لوئي شخصیات هم د قدامت پسندی بنکار شي لیکن د
تاج رحیم عرف درویش لالا په فکرونو کي لکه د شل کلن
خلمي تودخي، تواني او شوخی بنکاري. داسي تازه او
شگفته لیکنی د نن د دي ويرجن وخت د پاره ضرورت او
د مرهم پتئ کار کوي.

ادب هسي هم د ژوند د بنکلا نښه وي خو نن سبا ژوند
دومره تریخ شوي دے چي اثرات ئي په ادب هم پريوتلي
دي او د هر ليکوال په تحریر کي د بارودو د بوئي او وينو
زوو منظر کشي محسوسېږي . د شعري او نثري بيلکو نه
ساندي او نوحى جوري شوي دي. په داسي حال کي
زمونه د درویش لالا دا مضامين لکه د پسرلي د باد نسيم
کار کوي چي په رنځور وجود کي د ژوند روح نناباسي.
زما يقين دے چي د تاج رحیم صیب دا کتاب زما د
کلونو جنت به د قيصي ميسي په شان لوستونکي دير
خوبن کري

په درناوي

فیروز افریدی پېښور 24 نومبر 2012

تاج رحیم

ولی لیکم؟

زړه مې غواړی نو لیکم - پیسو له خو ئې نه لیکم - پښتون
لیونی نه دی چې په پیسو کتاب واخلي - خان له په دغو پیسو
نسوار ولی نه اخلي چې خوند ئې په خپل ځای ولی چې شوندې
ئې پرسیدلې وی نو پښتون خو بنکاری کنه
زه څه لیکم؟ چې څه مې زړه غواړی هغه لیکم د یو
رسالې ایدیټر راته او وي - دا لیک دی لږ سم کړه هسي نه
چې مُلان خپه شی - ما ترنه تپوس اوکرو چې کوم مُلان؟ د
مُلانو خو دیر قسمونه دی - اول قسم هغه دی چې د ګيره
خرایلو پیسی نه لري نو ګيره او ساتی - که کلمه هم نه ورځي
خو هر څوک ئې په مُلا بلې - بل قسم د هغه مُلیانو دی چا
چې دوه څلور رُکوع زوتی کړي وي او امامت ئې موندي وي
پا ئې چرته په یو جومات قبضه کړي وي - او د بې سر و پا
خطبو مرنې وي - دریم قسم کي د دین عالمان راخی - چې د
بد قسمتی، مونږ جاهلان هغوي ته هم مُلان وائیو - او اول و
دویم قسم مُلانو کي ئې شمیرو -
زه د عالمانو د خپلو ڈری ته هم نه رسم خو دومره جاہل

هم نه یم چې د هغۇ پە شان کي د طنر گستاخى او كرم -
لیکم نو د خپل زره د پاره - كله ورتە مُسکى شم، كله
وخاندم - د ژرا كردارونه راته بير ور تکوي - وائى بھر
باران دى او گلئ وريزى - هله زر شە ور راته لر كره - نو
پە وس سره ورتە ور نه لر كۈم - ورتە مى وئىلى دى چى د
دى كتاب نه پس ناول ليكلى تە مى نىت دى نو هلتە به
ئى كله نا كله لې ساعت تە پرېرىدم - خو د كت پوزى طمع
دى نه ساتى - د شېپى ميلمىستىياتە ئى نه پرېرىدم -
د ادب مشرانو د ادب هر صنف له أصول او لاري
جوري كرى دى - او بنه پاخه ليكوال د دغى أصولو پابندى
كوى - زە خان پە ليكوالو كى نه شميرم - د ادب د شريعت
پابندى رانه نه كېرى او پە دغە نېغە لارە تلە رالە خوند هم
نه راكوى - لكه د ماشومانو پە شارو، پە پولو پتو او پە ونسو
كى تلە خوند راكوى - كە كىسە شروع كرم چى ختمىزى نو
كىسە رانه پە لارە كى وركە وي - او كە بل څه پە ليك شم
نو بيا ئى پخپلە نه پېژنم چى دا چاي ده، قهوه ده، شومبلي دى،
او كە شيربت دى - چى خوند او ذاتقە پكى وي نو خوک خو
به ئى سكى -
پوهه او گران لوستونكى رانه گلە كوى چى زما إملا سمه

او آپ ٹو دیت نه وی - نو خه وکرم - پنخہ شپیتہ کالہ مخکی
 می تر دویم جُمات پینتو وئیلی وہ - او بیا ورباندی پنخوس
 کالہ بلسیدلی نہ یم اوس په دی عمر کی رالہ یوسکول هم
 په دریم جُمات کی داخلہ نہ راکوی - وائی ماشومان به
 دریوری خاندی -

په دی پنځه شپېته کاله کي د پښتو په املا کي سمه
سنسرکتی ترقى شوي ده - لکه ملاسته "ءے" ئې کښینولي
ده او د "ۍ" لاندی ئې ورته چېنجې "ۍ" تومبلي دی چې
تول عمر ملاستي په وجه ئې ملا کمروري شوي ده هسي نه
چې او غورزېږي - دی دوه ۍ ګانو لخیره خلور بچې هم
راوري دی او دا کورني شپرو ته رسيدلي ده - "نړ" په حائی
"ن" چې د دوه حرفو، نه یو بنه دی - د ليکونکي په دوه
حروف ليکلود هغه قيمتی وخت ضائع کېږي - نور تکي لکه
خ او بن، ز او خ، ګ او ډ ئې په خپل حال پريښودي دی
چې مشرانو پکي کلك ميخونه تک و هلی دی - د ويستو په
بند ئې نه پوهېړو - او په بلا تکو ئې قدغن لبرولي دی چې
پښتو به پختو نه ليکي، پښتونخوا به پښتونښوا نه ليکي -
ېره که سنسرکت مې ايزده کري وي نون به راته د پښتو د
يو اواز مختلف لفظونو کي د هر لفظ د یاره د تکو فرق ساتل

اسان وو - د لر او بر عالمانو دیره خواری کری ده او خپل
تول عالمانه قوت ئی په یوه ی صرف کری دی - د ناستی نه
پاسول او کښینول او بیا ورته موبای تومبل او څلور بچی
راؤړل څه اسان کار خو نه دی - نو په دی رفتار دهر نسل
عالمان د یو یو تکی سره که خواری وکړی نو دیر زر به که
خیر وی یو څو نسلو کي د پښتو الف ب بلا نور بچی راؤړی
او دومره ترقی به وکړی چې د پښتو ليک به د سنسکرت
څائي له ورشی - زه او زما غوندي کم علمه ليګوال به د پښتو
سکرپت کي ليکلو نه توبه ګار شی او لکه د زلمی کول پشان
به پښتو په رومن سکرپت کي ليکو -

زما د زدہ کری رفتار د لر او بر د عالمانو همره تیز نه
دی نو خبر نه یم که په دریم جمات کي داخل شوم نو املا به
مي آپ ټو دیت شی او که نه - ماته او هم تاسو ته اسانه دا ده
چې زه به ئی په خپل کلی واله زره پښتو کي ليکم او تاسو ته
چې څه رنگ درست بنکاري لوستي شئ - او زه به په دریم
جمات کي د داخلی نه او د ماشومانو د خندا نه بچ شم -

تاج رحیم

زماڈ ګلونو جنت

دنیا د ګلونه باغ دی - هر پله چي گوري، رنگارنگ ګلونه
دي، خوربی خوربی میوي دي څوک وائي چي آدم ئي د
جنت نه شرلي دي - په څه ګناه؟ د جنت میوه ئي خورلی
وه؟ دا خو ګناه نه دی - خالق دا خوربی میوي د چا د پاره
پیدا کري دي - بل کوم مخلوق دي چي دا بنسائسته ګلونه،
دا خوربی میوي، دا فصلونه، دا شني وئي، دا خورونه او
سیندونه، دا سمي او غروننه ئي ورله پیدا کري دي؟ - بل
کوم جنت دي چي په دي بسکلي زمکه نشته؟ وائي چي د
ابليس په لمسه آدم عليه السلام ګناهگار شو او جنت نه
شرونې شو - زه نه منم - دا خو د خالق د نعمتوونو نه انکار

دي - د هغه د بخشيشونو نفي ده - د هغه د ميني نه مخ په
بله اړول دي - دومره منم چي ابليس ورله په سترگو لاس
اينسودي دي، سترگي ئي ورله پتي کري دي - او بنیادم
خپل خواوشانه خان ړوند کري دي - په جنت اوسيروي خو
په پتو سترگو خان په دوزخ کي گنري - د جنت بنائست
ورته نه بسکاري او د دوزخ په اور کي سوْزِي - چي
سترگي پتي کري وي او خان په دوزخ کي ويني نو د جنت
مزى به ئي په نصيب چرته وي - مشرانو د يو بسکلي
واقعي ذكر کري دي چي يو سري د وائرو دك غره کي
لار هيره کره او شپه راغله - دومره ساره وء چي ژوندي
پاتيکيدل پکي ممکن نه وء - سحر له د هغه په لټون چي
خلک هغه له ورسيدل او هغه ئي ژوندي او صحيح
سلامت بيا موندلو نو ډير حيران شول او تپوس ئي تري
اوکرو چي د وائرو په دي منفي تمپريچر کي هغه څنګه
شپه تيره کره؟ نو هغه ورله جواب ورکرو چي يو خو

میله لري بسکته چا د وئر بانبره اچولي وه نو د هغې وئر
په گرمى مي خان تود ساتلو -

خالق انسان له د تخیل دومره لوی طاقت ورکړي دي
چې هغه د دغې تخیل په برکت داسي ناممکن کارونه کړي
دي چې انسان ورته پخپله حیران دي - د دغې تخیل په
سبب نن دي د مارغه نه هم بنه الوتی شي - د سیندونو د
پاسه او په او بو کي دنه اوږد اوږود سفر کولي شي
زرگاو میلونو لري د یو بل سره مخا مخ خبرې کولي شي
- نو د دي تخیل په قوت دي که دوزخ کې وي نو خان ته
ترې جنت جوره ولې شي - خو د انسان د سوچ دا ډېره
لویه المیه ده چې په جنت کې ناست دي او خان ته ئې
دوزخ پیدا کړي دي - خان ئې د جنت نه شرونې کړي دي
- او جنت ته د ننوتو شرائط ئې خان ته دومره گران کړي
دي چې سر ته ئې نه شي رسولې - خان ئې وچ په وچه
کناهگار کړي دي او سترګي ئې پتې کړي دي چې د

بنائسه گلونو په جنت کي ناست، نه د گلونو بنائست ويني،
 نه د گلونو په خوشبوئي پوهيري، نه د خورو ميوؤ په
 خوند پوهيري، نه د مرغو خوري سندري ئي په غورو
 خوري لري - د جنت تول نعمتونو ته ئي شا کري ده او
 خان ئي ورته روند کونر کري دي - ولی؟ د ابلیس په لمسه
 ؟- تر دي خوربنتيا ده چي په جنت کي اوسييرم خود جنت
 نه ئي ويستي يم - جنت بره په آسمانونو کي به وي - خوهم
 دازمه، دازما وطن تول جنت دي - دا هم د خالق خپل
 تخليق دي - دا هم جنت دي، زما د پاره، ستا د پاره، د
 انسان د پاره ئي پکي هر څه پيدا کري دي - نه ئي ترنه
 زه شرلي يم، نه ئي ترنه نور انسان شرلي دي - خو مونږ
 ترنه خان پخپله شرلي دي - دازمه مو په خان تنگه کري
 ده - خان ته مو پکي کربني رابنكلي دي چي د کربني دي
 خوازما، آخوا ستا - ته به د کربني نه دي خوانه رائي
 او زه به په زور او طاقت دا کربنه ورانه ؤم، تا به ترنه

شرم يا به دي وزنم او ستا په دده به قبضه کؤم - ولی؟ خه
به ورسه کؤم؟ ددي نه زه خبر نه يم چي چرته به ئي
ورم - خو تا د خپل جنت نه دوزخ جور کري دي نو زه به
ئي درله نور زييات دوزخ کرم -

مونږ تول په دي جنت اوسيدي شو - بنه خوشحاله
ژوند تيرولي شو - د يو بل عزت او قدر کولي شو که زه
خان د هغه خالق مخلوق او گنرم او تا هم د هغه مخلوق
او گنرم - دا جنت دهギ خالق دي، زما هم دي ستا هم دي
- مونږ تول د دي باغيچي گلونه يو - بي شکه چي جدا
رنگونه لرو، جدا خوشبوئي لرو، جدا شکلونه لرو، جدا
ژبي لرو، جدا عادتونه لرو جدا ڪلتور لرو خو د دي
باغيچي د گلونو، رنگ و بو کي فرق د باغيچي بنائست
نور هم سيوا کوي - که دي جنت کي هر خوازه او زه وي
- بل خوك پکي پاتي نشي نو د دوزخ وئر به پکي بل وي
- يوه باغيچه کي تش گلاب وي، د بل رنگ و بو گلونه

پکي نه وي او بله باغيچه درنگارنگ، د بلا قسمونو، د
جدا جدا ساخت او خوشبويو نه دکه وي نو دا باغيچه به د
يواري گلاب د باغيچي نه ديره بسللي او دير زيات

بنائيست لري

د قدرت نظام کي يوشي هم يوازي، يو نشه - که
مرغى دي نو د هغوي درنگونو، د شكلونو، د جسامت او
واز بي حسابه قسمونه دي - که ڇناور دي نو د قسمونو او
نسلونو حساب ئي نشه، که د او بو ميان دي، که لوئ لوئ
وني دي که شنه گيا ده، که غروننه دي که گتان دي، که
معدنيات دي، چرته او سپنه ده نو بل خوا سره زر دي، يو
خوا خوري رنري او به دي نو بل خوا تور سخا تيل دي -
هر شي خپل قدر او قيمت لري - د يو بل دشمن نه دي - د
يو بل سره خوا په خوا په امن موجود دي - او د دي
زمکي، د دي جنت حصه دي - د دوني نه بغیر به دا جنت،
جنت نه وي - هم په دي رنگ، بنیادم هم د دي جنت حصه

دي - او د جنت بنائيست پري جور دي چي جدا شکلونه،
جدا رنگونه، جدا ژبي او جدا ڪلتوروشه لري - چي تولي
ژبي راي ځائي شي نو د ميوزك خور او اوز تري پيدا ڪيري
- که په دنيا یوه ژبه وي نو به پکي د ميوزك د خوند په
ځائي، یوه بي سوره، بي خونده تشه چغه وه - هره ژبه د
ژوند د خور ميوزك ځان ځان له یوه خور سور لري - په
دي جور یوه ژبه په بله فوقيت نه لري - جدا ملکونو
بنيادم هم په یوه بل هیڅ فوقيت نه لري - خالق د بنکلي، د
بنيائيسته، خور او مکمل ژوند د پاره تول لکه د رنگا
رنگ گلونو په شان، گلونه پيدا ڪري دي - د یوه بل بي
قدري او سپاكوي د خالق بي قدرى او سپاكوي دي -
که زه سترگي او غرؤم، د ابليس لاس د خپلو سترگو
نه په دده ڪرم، نو خپل جنت به او وينم - په خپل جنت کي
د قدرت د نعمتونو احساس به مي په زره کي ويخت شي -
له دي احساس نه به ازاد شم چي زه د خپل بنکلي او خور

جنت نه شرونی يم، بي کوره شوي يم - خان ته مي د جنت
نهولي دوزخ جور کري دي - دا زمکه، دا وطن، زما
اصلی جنت دي، د ڙوند ٿول بنائيست او خوند دلته دي،
اوسم، نن او په دي وخت دي - د صبا او د آسمانونو د جنت
په طمع ناست يم او خان مي د دي جنت د خوند نه محروم
کري دي - خالق خوراته په دي خاي، په دي زمکه، په
دي وطن کوم جنت راکري دي د هغى نه خانولي شرونی
گنرم - هغه چي کوم نعمتونه او بخشيشونه بخښلي دي د
هغى نه مي خانولي منکر کري دي - دا زما بنکلي جنت
دي - د هر کس د پاره پکي پريوانه خاي شته، پريوانه
رزق شته، پريوانه خوشحالی شته - د بل په خاي، د بل په
رزق او د بل په ڙوند که نه بلسم نوزما په رزق کي به
هېڅ کمي زياتي نه رائي - خومره خاي چي خدائی، د دي
جنت خالق زما په برخه کي مخصوص کري دي په هغى
کي به کمي زياتي رانشي - خالق دا جنت دومره آرت،

دومره وسیع جور کري دي چي مونږ تول پکي په خندا،
خوشحالی او په امن ژوند تيرولي شود يو بل نه نفرت، د
نورو قومونو نه نفرت، د نورو ژبو نه نفرت، د نورو
ڪلتوروونو نه نفرت کي مونږ ته هیڅ گته نشه، هیڅ فائیده
نشته - که زه بل نه نفرت کوم او د هغه نه د ميني او عزت
طعم لرم نو دا بي مطلبه ليونتوب دي - د نفرت جواب، په
نفرت کي وي او د ميني جواب په مينه کي رائي - زه به
ستا عزت کوم نو ستازره به زما عزت کول غواري - که
زه د نورو عزت او قدر زده کرم نو زما ژوند به د
خوشحالی ډک شي -

که د آخرت جنت غواړم نو چي کوم جنت راله
خدای په دي جهان راکري دي اول د دي جنت په قدر او
عزت خان پوهه کرم نو پس له هغې د آخرت د جنت د
طعم حقدار کيرم - ولی مي په دي جنت د بربادي لاس
پوري کري دي - هر خوا په وراني لګيا یم او طمع لرم په

آخرت کي د جنت، نو مطلب تري داسي خيزي چي زه
خان، د دي جنت د خالق نه، دير هوبنيار او چالاکه گنرم
او خدائی راته (نعمونو بِالله) بيوقوف بنکاري - د خالق په
مخلوق مي د وژلو لاس پوري کري دي او د هغه نه د
انعام په طمع يم، چي دا وژله خوزه د هغه د پاره کوم -
لکه چي هغه بي لاسو پنسو دي - ما ته محتاج دي، هغه
خپل سوچ او فکر لرلو اهل نه دي - تول سوچونه ورله زه
کوم - نو ځکه زه هر څه چي کوم د هغه د پاره نئي کوم او
په بدل کي د انعام حقدار يم -

لویه خدايا! ما د دي تول منفي او شيطاني سوچونو نه
خلاص کره - ديره بربادي او تباهي مي ستا په دي بنکلي
جنت او کره - د دي بنائیسته جنت شکل مي وران کرو، تا
جنت را کري وه، ما ترنه دوزخ جور کرو - ستا تول
مخلوق رانه بيزاره او ستردي دي - زه د خانه هم ستردي يم
- هره ورخ خودکشي کوم، هره ورخ خان وژنم د هره

ورخ د مرگ نه دیر ستری شؤی یم - ستا دا جهان جنت
دی - خدايہ ! ما د جنت په مزو پوهه کړه چې په قلاره شم،
په امن شم او خوشحالی اووینم - د خپل وطن، د خپل جنت
په قدر می پوهه کړه - په خپل نعمتونو او بخششونو می
پوهه کړه - دومره قوت، طاقت، او همت راکړه چې د
ابليس لاس د خپلو سترګو لري کرم - رنرا راکه چې بنه او
بد و پیژنم - په ژوند پوهه شم - امن و پیژنم - او ستا په دی
بخښلي جنت کي په استوګره پوهه شم - خدايا، زما لويا
خدايا، زما فرياد واوره او ماله عقل او فکر راکړه -

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْأَرْضَ وَضَعَهَا لِلْأَنَامِ ﴿١٠﴾ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَالنَّخلُ
ذَاتُ الْأَكْمَامِ ﴿١١﴾ وَالْحَبْتُ ذُو الْعَصْفِ
وَالرَّيْحَانُ ﴿١٢﴾ فَبِأَيِّ الْأَاءِ رَبُّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٣﴾

سورة الرحمن

پښتو

پښتو، پښتو ده او پښتو ژبه هم ده - دا ځکه داسې ده چې د پښتو ژبې پشان بله ژبه نشه - او په بله ژبه کي پښتو نشه - په کومه ژبه کي چې پښتو نه وي هغه د اولس ژبه وي او چې پښتو پکي وي هغه د باچانو ژبه وي - بلا پښتنو باچانو په سوونو کاله په هند باچائي کري ده او د پښتو ئي دير عزت ساتلي دي - مجال وه که د محل د خدمت گارو سره ئي د پښتو نه سیوا بله ژبه وائیلی وي - د بیگماتو سره به فارسي کي غږيدل او د اولس سره هندکو کي - خو په نورو ژبو ئي د پښتو درجه ديره او چته ګنرله او په دی جور ئي د بهرنۍ الائیشو نه پاکه ساتلي ده - که دونئي د اولس سره او سرکاري کاروبار په فارسي کي نه وي ساتلي نو نن به د پښتو مقام دومره او چت نه وه او توله به د بهرنۍ ژبو د تکو نه ډکه وه - دی پښتنو باچانو د

پښتو ژبې دومره لوئی خدمت کړي دي چې نن ئې مونږ
 ستائينه کوؤ - بس دا شاعران خدائی ليونۍ کړي دي - تول
 عمر ئې شاعری په پښتو کې کړي ده - دوئی له پکار وه
 چې د باچانو په لار تلي او د پښتو شاعری ئې په فارسي
 کې کولي - نواول خو به پښتو ژبه د دی شاعرانو نه پاکه
 وه او دويمه فائده به د شاعرانو په حق دا وه چې نن به
 دوئی د پښتو د اوچتي پائي شاعران ګنرلۍ شو د نثر
 ليکوال په دي لار هدو تير شوي نه دي - د ملانو تعلق خو
 د اولس سره وي ولې دوئي چري د باچانو صفت نه دي
 کړي - او د اولس ژبه کې ئې اولس ته خطبي ورکري دي
 - دا به منو چې د پښتو ژبې عزت ئې قائم ساتلي دي - او
 تر اوسمه ئې ساتي -

ديره موده پس په څه کار کلى ته روان وم - هغه
 زمانه کې سوزوکي او موټر رکشي نه وي - سائيكلې هم
 نه وي - هر کلى ته سرک نه وه جور نو تانګي به هم نه

تلی - مونږ به پیاده سفر کولو - نو په لاره کې یو کلې
پريوتو - ورته ورا او گرزیدم چې لږه دمه به او کرم او د چا
به د چائيو ميلمه شم -

د جمعي ورخ وه - په جمات ور غلم - بلا ګنه وه - او د
ملا صيب خطبه بنه په ګرمه روانه وه - اتفاق ورته او
وايه چې د خطبې موضوع، پښتو ژبه وه - ملا صيب په
څپله خطبه کي د خپل استاذ کوهستان ملا صيب ، په
حواله دا بيان داسي اوکړو چې پښتو د جنت ژبه ده او د
محشر په ورخ به تول تپوسونه په پښتو کي کيري او چا
چې په پښتو کي جواب ورنکري شو هغه دي د خپل انجام
پخپله اندازه ولکوي - زما وينا ته پکي حاجت نشه - او
هغه دا هم اوی چې په قبر کي منکر نکير فربنستي هم په
پښتو کي سوال جواب کوي - څوک چې په پښتو کي جواب
ورنکري شی نو هغه به بروزخ کی تر قیامته په پښتو ایزده
کولو ژوند تیروی -

په پښتوئي دير وسیع او عالمانه بیان وه - زما علم
 کي ئي بلا اضافه وکړه - دا ئي هم وئيل چې پرداي تکي
 په پښتو کي راننوستل دير سخت گناه دي او د قیامت په
 ورخ به دا تکي لکه د سرو سرو تکو د هغه په وجود کي
 ننوي - په دي خبره زما تول وجود ورپید - دا گناه خو
 زما د لاسه څو څله شوي دي - پونتنه مي ترنه وکړه
 " يا حضرت! د دي گناه د خلاصون څه کفاره خو به وي"
 جواب ئي راکړو - " بالکل شته - یو د پاسه سل دالري که
 دي جمات له ورکړي - او بیا د پاره خیال ساتي " - ما
 ورته اووی " ملا صیب ! دالري به د کومي راوړم - په
 روپو پیسو کي راته وايه" - نو جواب ئي راکړو - " د
 روپي هیڅ اعتبار نشه - چې صباله به روپي د دوه پیسو
 وي او که نه وي" -
 ما ورته اووی - " ملا صیب که تاسو نه وئي نو موږ به
 چا پوهه کولو - د پیښور غټو غټو ملانو چري داسي د

پوهه خبری راته نه دی کړي“ -

جواب ئې راکړو چې ”هغې په څه پوههړي - په سرکاری
مدرسو کې ئې سبق وئيلي دي - د هغې استاذان هم د
سرکاری مدرسو دي - نو علم به ورڅه د کومي راشي“ -
ما د کوهستان استاذ پوره یو کال شاګردی کړي ده او یو
روغ کال می ورته د کوهستان په غرونو کې د علم په
زده کړه تیر کړي دي“ -

”ملا صیب مخکي تاسو څه کول؟“

”ستا نه څه پرده - مخکي می د خان ټانګه چلو له“
ما ترنه نور تپوس اوکړو - ”که یو پردي تکي په
پښتو کې د سره هدو نه وي نو بیا؟“
”نو بیا څه ! په پښتو کې ورله تکي جور کړه“
”که تکي نه جورېږي نو بیا؟“

”څه بیا بیا دی جور کړي دی - غت جاہل ئې - چې تکي
درنه نه جورېږي نو اسان چل دی - کلمه ورته اوواي،“

مسلمان ئی کړه“ -

” د کلمي دا چل خو دیر اسان دي “

” دومره اسان هم نه دي - د تکي جورولو سل ثوابه دي -

او د مسلمانولو لس زره - چي تکي مسلمانوي نو اول به په

خور کي په انگريزي صابون ولامبې - استري کري پاكۍ

جامۍ به وا غوندي، یو خل به بیا اودس وکړي - نو پس له

هغې نه به ورته په یوه ناسته کي لس زره د پاسه سل خله

کلمه وائي“

د ملا صيب په چل مي سوچ اوکرو نو دي نتيجي ته

ورسيدم چي اول خو ما پخپله په تول ژوند کي لس زره د

پاسه سل خله کلمه نه ده وئيلي - دوئيم که یو کافر له سل

دالري ورکرم او ورته او وائيم چي مخي ته مي چپ کينه -

زه به درته لس زره خله او سل د پاسه، کلمه وائيم او ته به

ئي اوري - نو یقين مي دي، نيمي ته به نه یم رسيدلي چي

هغه به په چغو شي - په غورو به لاسونه کيردي او هغه

سل دالري به هم واپس کري چي بس دي، وشوه، مسلمان

شوي يم - خدائی خبر چي دا پردي تکي د کومي ختي نه
 جور دی - چي پښتو کي ئي رارول دومره گران دي -
 دري تکي مې مخي ته راغل - توله شپه مې په ويخته
 تيره کړه او چي سحر کيدو نو پښتو ته مې راړولي وو -
 ۱- تمبکتو: د کشنري وائي د افريقي یو بنار دي - دير په
 ګرانه مې ورله پښتو جوره کړه - تعبا کو -
 ۲- برازيل: د کشنري وائي - په لر امريکه کي د یو وطن
 نوم دي - ما ورله د پښتو نوم جور کرو -
 د بَرْ ذَلِيلَ -
 ۳- امريکه: د کشنري کتو بغیر راته پته ده - پښتو مې
 ورله جوره کړه - ورکه ئي که -
 د ملا سره د خدائی بنه شي - لار ئي راته برابر کړه -
 اوس که خير وي نو پښتو به ترقی کوي -

وائي اغيار چي د دوزخ ژبه ده
 زه به جنت ته د پښتو سره حم

حمزه

د شرابو په صفت

چې ستری نشي

وائی افلاطون ته چا اوی چې فلانکی سړی ستا
دیر صفت کولو نو افلاطون په ژرا شو -
”دا ولی؟“ هغه سړی تر تپوس اوکرو -
نو افلا طون اوئیل ”زمانه به د جاهلانو څه حرکت
شوي وی چې د هغه به خوبن شوي یم“ -
که شرابو ته پته اویلږی چې ماد هغې په صفت کي
څه ليکلی دی نو خپل بوتل به په یو غټ ګټ مات کري
د شرابو د صفت تول حقوق خو د شاعرانو په حق

کي محفوظ دی - زه شاعر نه یم خو د هغونې د حقوق په
حدود کي بي تپوسه قدم گدم - او دا بي تپوسه دخل اندازی
هسي ماله خوند راكوي لکه چي په غير قانوني طور د چا
په کور یا زمهه قبضه کوم - خو اکثر شاعران کنګال وي
نو هغو ته زره ور یم

اول به د شرابو قسمونه او شمير و مثلاً د عشق شراب،
د عشق حقيقي شراب، د معشوق د شوندو، د سترگو، د
ميني شراب، د انگورو شراب، اصلی ولائتي شراب،
پنجابي شراب چي ورته تره وائي او د شاعرانو خيالي
شراب - د قسمونو څه شمار نشه او دلته مطلب د قسمونه
سره نه دي - د شرابو دکان د جورؤلو اراده هم نه لرم -
کتله پکي ديره ده خو پيسه هم ديره پکار ده - د شرابو یو
ليوال راته په ارزانه د کاروبار کولو چل خوولي دي -
ونئيل ئي په بازار کي يا په گران ځاي کي دکان مه اخله
- شريف خلق او غټ غټ نومري ملان او سياسي خلق
به درله د بازار دکان ته نه رائي - پولس او ورخ پانرو
نمائنندگان به د خپل کميشن او یو بوتل نيم د پاره ، هر

وختي ستا د دکان په ور ولاړ وي - چرته د غريبو په علاقه کي، د خاټرو ختو په آبادی کي، یوه کچه کوته په ارزانه واخله - نو غت غت کاهکان به درله رائي - که څوک یو وزیر دغلته اوینې او تپوس تری اوکړي چې

”وزیر صېب تاسو دلته په دې سخا او غريب ځائی کي! -
نو وزیر صېب به درله سمدستي جواب درکړي چې

”د غريبانو حال نه ځان خبر ساتم چې ورله څه د مدد
کار اوکړي شم“

او که یو غت ملا او جرنلسټ په دې ځائي په یو بل
ورشي نو د هغوي دائيلاګ به څه په دې جور وي

ملا صېب جرنلسټ ته: ته دلته څه کوي?
جرنلسټ: مونږ خو خدائی خدمت ګار یو - دنیا او
حکومت د غريبانو د حال نه خبرول زمونږ فرض دې او
د دغې فرض پوره کولو د پاره په دې سخا خاټرو ختو
کي گرڅو.

ملا صېب: نیک کار دې خدائی به درله جزا درکوي

جرنست : ملا صیب تاسو دلته څنګه ؟

ملا صیب : دا ځای یوه غریبه کوندہ زنانه ناروغه وه -
چې خبر شوم نو تپوس له او دم درود له ورته راغلي ټم
په دی جور به درله غت ګاهکان رائي او د هغوي
عزت به هم بچ وي - او ستا بلا خرچي به هم بچ وي
- دیره قيمتي صلاح راله دي شرابي راکره - دا خلق هېڅ
بېڅه شرابيانو ته بد وائي چې شراب مزغو ته نقصان
رسوي - که ما د بزنس کنسلتنت نه دا صلاح غوبښتی وي
نو اول خو به هغه زمانه سم غت فيس اخستي وه او بيا
دومره درست او سکلی صلاح هغه ماته نه شوه راکولي -
دا تول د شرابو برکت دي چې زه د ديرې خرچي نه بچ
شوم - خو یو نفع ورکونکي بزنس زما قسمت کي نشه نو
دي کي د شرابو او شرابيانو څه ګناه - هغه خو ماته نیکه
لار بي پيسو او بنو وله - خدائ د ورسره بنه شي -

که سکلی ئي نه شم چې دومره پيسې نه لرم نو د بنه
شي صفت خو کول ګناه نه دي - تول جهان بي مطلبه
صفتونه کوي - لکه غریب ڏخان صفت کوي، چپراسی د

خپل صیب صفت کوي - وزیر اعظم د صدر صفت کوي
- زه غیرتی پیشون یم - د خلقو صفتونه نه کوم - شراب
خو شراب دي په دنیا د هر صفت نه پس، بس دغه یو شي
د صفت حقدار دي - پیسي راخخه نشه، سکلی نشم نو
صفت خو کولي شم کنه - بلا شاعران زما غوندي په جيب
کي پيسه تکه نه لري خو خيالي شراب سکي - گوره د دی
شاعر جيب تش دي سکلو ته ئي هم زره کيري خو خپله
غريبي خنکه پئوي وائي:

د سحر خه مزه نشه، د مابنام خه مزه نشه
بي لتا په هغه خائي کي اوس د جام خه مزه نشه
که دزره خبره درته په رشتياو اوائيم نوسکلوبه مي ديرزره
کيري خو لکه د شاعرانو راخخه دومره پیسي نشه چي
يو بوتل پر واخلم او چرته سپورمى لاندى كېنىم او يو
وروكى وروكى گوت تر اخلم او په دي جو ر شپه سحر
شي او چي ملا بانگ او وائي نو جومات ته مونز د پاره
ورشم - او په دي حال کي د مانزه د خوند نه ملان خه خبر
دي -

نو که زه د شاعرانو پشان خیالی صفت ئی کوم نو څه
گناه خو می نه دې کړي - ملانو هم شراب حلال کړي دې
- بس لږ د شرمه وائی چې دلته نه، هلتہ - او هلتہ شراب
طهور شي - نو فرق د یو خیالی لکیري دې - او ملان دېر
هوبنیار دی د دلته او هلتہ په هیر پهیر کي ئی ځان ته
حلال کړي دی او په مونږ ئی حرام کړي دې - که حرام
دي نو څه داسې ګرانه خبره هم نه ده - یو ملا می اشنا دی
- عالم خو بس زما غونډه په دروغه دې - او په دې معامله
کي د علم څه کار دې - څه د دین مسئله خو نه ده - د
شرابو یوه اسانه غونډي معامله ده - هغه هسي هم بي پيسو
فتوي نه ورکوی - خو د خپلې غريښه جرابه ورته او کرم

: چې

شراب خو شراب دې
که هلتہ کي حلال دې
نو ملا صېب ورکه فتوی
چې دلته هم حلال شي

بس یو شرط دې پکي که د سکلو په وخت ځان

مر او په جنت کي اوګنري - په خيا لي دنيا باندي فتوي په
يو مذهب کي هم جائز نه دي -

په عيسايانو کي يو مذهبی رسم دي چي څوک د خپل
گناهونو نه توبه غواړي نو د هغوي ملا ورله په اوېو کي
سر غوپه کړي - د یو خور په غاره خلک داسي توبی ته
ولار وه او ملا صib به په وار وار یو یو له په خور کي
غوپه ورکوله او بیا به ئي تری تپوس کولو چي یسوع دي
بیا موندلو نو د غوپي نه پس به ورله هغې کس جواب
ورکولو چي هؤ بیا می موندلو - او ملا به آواز وکرو
”هيلو لیا“

دارسم روان وه چي يو په شرابو مور شرابي په خپل مود
کي تيريدو نو په ملا صib ورغی - ملا صib ورنه تپوس
اوکرو چي د یسوع لټون له راغلي - شرابي ورله په چرت
جواب ورکرو ”هاو“

نو ملا صib ورله سر او尼ولو او په خور کي ئي

ورله يوه غوپه ورکړه - چې د اوبو نه ئي ورله سر
اوچت کړو نو تپوس ئي تر اوکړو، ”يسوع د بیا موندلو“
- نو شرابي ورله جواب ورکړو -
”نک“ -

ملا ورله بله غوپه ورکړه او تپوس ئي تر اوکړو
” او دي موندلو؟“ -
شرابي ورله بیا جواب ورکړو
”نک“ -

ملا ته غصه ورغله چې دا خنګه خر سېږي دي او په دريم
حُل ئي ورله بنه سمه اوږده غوپه ورکړه چې ساه ئي په
دوبیدو شو نو سر ئي ورله د اوبو نه را اوچت کړو
” بیا دي موندلو که نه؟“

شرابي ورته اوی ” ستا پوخ یقین دي چې یسوع دلته
په دي ځائي کي دوب شوي دي“ -

ملا ورته په غصه اوی ” ټه خبیثه ورک شه چرتنه

د شرابو دا دیر لوئ کمال دی چې سړي د دروغو د
گناه نه بچ ساتي - که چري تول ملان په سکلو¹
راواړي نو په دنیا به امن راشي - د وَچي فتوی به بندی
شي او دوئي به بسکلې بسکلې د رشتیاو خطيږي ورکوي - که
وزیران، ممبران سره د صدر صبيب په سکلو شي نو قوم
له به په بنه کارونو اخته شي - خو یو شرط دي پکي چې
سکي خو د خپلو حلالو پیسو به ئي سکي - د حرامو په
پیسو خو د شرابو خوند هم حرام شي -

د شرابيانو منطق

که خوک شراب او سکي - نو نشه به شي - چي
نشه شي نو خوب به ورشى - چي خوب ورشى نو
أوده به شي - أوده انسان خو هیخ گناه نشى کولي او
چي بي گناه وي نو جنت ته به خي - راخي چي تول
هر وختي نشه کي او سو نو جنت له به خو -

د امن ژوند

خه وخت چي ماته د خپل جنت نه د وتو پيغام
raghi no zere mi dir xpe shu - dir stoman shom - ke mi
pe zond ki ln dir denike karone kri wi - yo ks doh
mi dxdai d parh wzli wi ou d cha yo kor nim mi
oran kri wi no nn be lke d di nuro xlqo pshan
xwshale xwshale pe jnt ki awsidem wli xhe wxt chy d
jnt ne bher shom ou dozkh te ranntom no dxdai shkr mi
aoysto -

د بونیر په وطن کي پښتون د پاره د هتيئ دنده د لوئ
شرم خبره وه او د پښتون ولی نه زان غورخول وو- نو
د پښتون شرم او پښتو ساتلو د پاره دا کسب هندو په خپل
سر اخستي وه - هر کلي کي به یو دوه کورني د هندوانو
وي او د پېرو نه وي - بنه په امن او عزت به ئي ژوند
تيريدلو - د خپل مذهب او پوجا پاټ ورته مکمل آزادي وه
او هيچوک به ورباندي نه بلسيدل - د دوني خپله د کورني
ژبه هندکو وه - مياشت نيمه کي به ورله یو پندت راتلو، د
مذهب تلقين به ئي ورته کولو او د جمع پوجا پارت به ئي
ورسره کولو - خپل تيکس به ئي ترنه وصول کړو او بیا د
تيکس د پاره راتلو له به رخصت شو - دا حل یومشريپندت
رااغلي وه نو د نزدو کلو لس دولس عقيدت مند ورته را
تول شوي وو او مسئلي ترنه تپوسلي - د یو حلمي ورسره
مکالمه څه په دي رنگ وه :
حلمي: پندت جي ! جنت ته به کون کون جاسي ?

پندت : ”اسی توسي“

حُلْمِي : ”پندت جي ! نور به کون کون جاسي“

پندت : ”پیران شِيران“

حُلْمِي : ”نور کون کون“

پندت : ”ملان شولان“

حُلْمِي : ”نور کون کون“

پندت : ”بس کر دلي د يا پتره - جنت هويا که غوجل -

پندت جي د لوي زره خاوند وہ چي پيران او ملان

ئي هم د زان سره جنت ته پرينسو دل - کني زمونبر ملان

خو خپل سم مسلمان د زان سره تر هugi پوري جنت ته نه

پيردي تر خو ئي ترنه د جنت تيکس نه وي لاس ته

کري - دنيا اوس ديره ترقى کري ده او جنت ته تله دير

اسان شوي دي - پخوا دا جهازونه، نه وو - د پيښور نه

کراچئ ته سفرد پاره ريل گادي وہ او دا د دري څلور

ورھو شپو سفر وہ - او نن د نيويارك نه جهاز کي کينه او

لس دولس گینتو کي په کراچئ کوز شه - د دي ترقئ اثر
 جنت ته په تلو هم پريوتی دي - بس يو شي ترقی نه ده
 کري چي جنت له د اجازت تیکه لاد ملا او پير په لاس
 کي ده - خو نن صبا اولس هم پکي خه نه خه اختيار په
 لاس کري دي - چي څوک ئي خوبن وي نو مخکي ئي
 شهید کري او د ملانو د اجازت نه بغیر ئي جنت ته
 واستوي - او بيا پري ملان هم غلي شي چي پريزده ئي
 او س تلي دي - او داسي هغه مري جنتي شي - خکه خو
 بهتو او ضيا صيب دواره په جنت کي په یوه کوتاه کي بنه
 په امن او خندا خوشالئ اوسييري - که ملا او پندت دواره
 په یو خاچي جنت ته تلي شي او په یو گاوند کي اوسيدي شي
 نو قاتل او مقتول خه لوئ گناه خو نه دي کري -
 زما خان له دوزخ پير خوبن دي - چي دائمي ژوند پکي
 په امن خو تيريري - په جنت کي هر وختي سم غوبل
 جور وي، درزه دروزه وي - یو خوا پکي ملان په لاوڈ

سپیکرو باندي په بانگونو او خطبو لگيا وي نو بل خوا
پکي د مندو د گینتو کنېنګا وي - بنده خوا کي ناست
سرې خبره نشي اوریدي - مخکي به پکي فربنتي گرزوно
په لاس گرزيدلي او د امن امان کنترول به ئى ساتلو -
او س هغه چرته د يري تبنتيد لي دي او د جنت تول
کنترول بدمعاشانو سمبال کري دي - وائي چي هغه مشر
فربنتي اوي چي مونږ له خدائی گروزونه راکري دي او د
دي په زور مونږ امن قائم ساتو نو يو بدمعاش ورپسى
غلې غوندي د خادر نه کلاشنکوف را اویستو او دزه دزه
د ستريگي په رپ کي ئى ورله تول وجود سورى سورى
کرو - نورو فربنتو چي دا منظر اوليدو نو گروزونه ئى په
خائ او غورخول او په تيزه منده د جنت نه او وتل - د
هغي ورخي د جنت تول کنترول د غنده گانو او بدمعاشانو
په لاس راغي - په جنت کي امن خو څه، هر خوا شر
غوبل جور دي -

امریکنیان او یورپوال د اولس کنترول نه منی او اولس د
جنت د ژوند نه په امان ساتي -

د مشرانو نه مو اوریدلی وو چې دوزخ به د سور اور نه
دک وه نو هغه تول اور جنتیانو د توپک په زور جنت ته
یورلو چې هلته یو بل سیزلو له د اور حاجت دیر زیات
شوي وه - اوس په دوزخ، نه اور شته نه گرمي - ساره
پکی دیر شوي دی-- واوری پکی هم پریوزی - ماره
جنتیان د گرمو چتیانی کي دوزخ ته راخی - او بلا جنتیانو
پکی خپل بزنسونه شروع کري دي - او زبردست لنده
بازار پکی چلیري - د گرمو کپرو، برستنو او کمبلو، او د
اور د انګیتو په بزنس کي دیره ترقی شوي ده -

د ویري خبره دا ده چې جنت دومره دک شوي دي
چې پخواني جنتیان چې د څه نیکۍ په صله کي جنت ته
تلی وو په هغونې جنت تنگ شوي دي او دوزخ ته
هجرت د پاره ئې ویزو له درخواستونه ورکري دي -

اور يدلی مو دي چي در خواستونه دومره دير شوي دي چي
فربنتي ورباندي شپه ورخ لگيا وي خو کمي پکي نه
راخي ورخ په ورخ زيا تيري - زه دي غم اخستي يم چي
اوسم خو مي په مزو سر دي - په دوزخ کي مي يوه وره
شان کوتگي اخستي ده - د خدائ لوي فضل دي - هر څه
پکي پريوانه دي - په خپله خوبنه په څه رنګ غوارم
اوسيرم - په خپله خوبنه اوده کيرم په خپله خوبنه پاسم -
که بنکلي لباس ته مي زره کيري نو اچوم او که بربند
ناستي ته مي زره غواري نو بي لباسه کينم - نه مي د چا
يره شته او نه راته څوک ګوري او نه رابندي بلسي او نه
زه په پردي کارونو کي ګوتي وهم - د ابدی ژوند د پاره
مي دا خائي په نصيب کي وه نو خدائ راکړي دي - د
جنتيانو پشان نا شکره او نا خوشاله نه يم - بس دغه یو غم
لكه د نورو دوزخيانو، اخستي يم چي که په دي حساب
جنتيان دلته راروان وي نو هسي نه چي د دي خائي نه

راته جنت جور کري - او زمونبر د دوز خيانوامن او سکون
بر باد کري - چا ته به فرياد کوو - هغه بنه وختونه لاره تير
شول چي خدائی ته به مو فرياد او کرو نو هغه به وائرید -
خدائی هم پوهه وه خکه خو ئي زان ته وه اسمانه جور
کري دي - چي يوه ورخ به له دي خپل مخلوق د لاسه تنگ
راخی - او هغه ورخ راغله او په غصه کي ئي مخلوق ته
اوي :

” خى ورك شى - تاسو پوهه شى او ستاسو دا زمکه،
ستاسو دا جنت، ستاسو دا دوزخ - زه مو پوزى له راوستم
- خم چي زان له قلاره بره يو اسمان کي ستاسو نه لري
کينم او تاسو راباندي نه بله سى - که ستاسو خواکي اوسم
نو ليوني به شم -

د ژوند څلورم دور

د ژوند سفر خو د هغه وخت نه شروع شي چې
ماشوم دي دنيا ته د خپل راتلو خبر، په يوه خوره غوندي
چغه ورکري - خو دا ورته معلوم نه وي چې د سفر
اغاز اوشو - او چې څه وخت زنکدن ورباندي راشي نو
هم يا پوهيري نه، يا ئى يقين نه رائي چې په هغه به، بي
تپوسه دا مرحله هم رائي او سفر پوره شو - د دغې
مرحلې يا تجربې حال درته نشم وئيلي ټکه چې د
عزرائيل صيب سره مي لا ملاقات نه دي شوي - او څه
وخت که دا ملاقات اوشو نو هغه به مي ليکلو ته پري نه
ردې - په ما خو څه داسي تادي نشه ولې که په عزرائيل

صیب وي نو خبر نه يم - اوس د دنیا آبادی دیره شوي ده
- خدائی خو بس د خان پشان یکي يو عزرائیل پیدا کري
دي - ڏ دي راز نه به خدائی پخپله خبر وي چي دوه دري
ئيولي نه دي پیدا کري - زه څه لړه ديره اندازه لړولي
شم خو چاته ئي د ملانو د ويري ذكر نه کوم - چي دا د
هغوي حقوق دي او ڏ خدائی د تولو ارادو خبر ساتل،
پکي رد و بدل کول او د هغه راز، راز سا تل، يا افشا
کول، زما غوندي سري چي د مدرسي مخ ئي نه وي
ليدلې، په هيٺ جور دا حق نه لري چي د دي راز نه خبر
شم چي يو واحد عزرائیل ئيولي پیدا کري دي - او بيا
زما څه حیثیت دي چي د دي راز افشا کولو دعوا اوکرم
- او که دا جرات مي اوکرو نو د کفر دا فتوی ڏ چا د پاره
دي - ملان زبردست خلک دي - زه ترنه ويرييم -
د دنیا په تولو انتظامي امور کي يو مشر وي، دوه يا
دری نه وي - لکه د يو ریاست مشر يو وي - که هغه دا

مشري په وراثت کي موندي وي نو بادشاه دي - که په
 زور ئي اخستي وي نو دكتير دي - که په چالاکي د
 اولس په ووتونو په مشري قابض شوي وي نو صدر دي
 - د بنديانو په دي دنيا اصلی باچائي خود ابلیس ده او د
 ابلیس باچائي کي هر څه جائز دي - وائي چه مخکي
 وختونو کي به بادشاه د خدای د ددي مقرر کيدلو خو هغې
 کي خرابي دا راغله چې هغه بادشاهان پخپله د خدائې
 دعویدار شو خو د خدای ځان سره بل دعویدار خوبن نه
 شو - بيا ئي پیغمبری جاري کره - پیغمبران دیر بنه او
 نیک بندیان وو خو اولس ورته غور نه اینسود - دیر ئي
 پکي سولئ ته وخیژول یا ئي ورله ژوند په عذاب کي
 اچولي وه - نو خدای پیغمبری هم بند کړه دغه نظام ئي
 ختم کرو - او خلک ئي خپلی خوبني ته پرینسود چې څه
 ئي په زره رائۍ، کوي دي - نو ابلیس خو دي ورځي ته
 په طمع ناست وه خپلو مریدانو ته ئي اختيار ورکرو

چي خوک په خپل زور، يا هوبنيارتيا يا په دهوکه او
چالاکي اولس قابو کولي شي هغه ډخان مشر کري او
کوم نوم ئي خان له خوبن وي په خان دي ئي کيردي -

په يوه تيره زمانه کي به د رياست مشر خليفه بللي
شو - خو خليفه به د ملانو په خوبنه د رياست مشر کيدي
شو - بيا په ورو ورو مُلان په ديرو مذهبونو، فرقو،
جوماتونو او خدای خبر په څه څه کي تقسيم شول نو نه
خليفه پاتي شو، نه خلافت - بس بي حسابه مطلبي مُلان د
خلافت په ارمان پاتي شول - اوسم شپه ورځ د فتوو د تشو
كارتو سو په دزو خان ستري کوي د چا په غورو نه

پريؤخي

د عزرائيل صيب دا محکمه پيره لویه محکمه ده -

محکمه څه ده خان له يوه لویه باچائي ده - هر قسم
مخلق پکي بي حسابه ملازم دي - د انسان نظر پير
محدود دي - د عزرائيل توله باچائي په سترګو نشي ليدي

نو ګنري چي دا ټول مرگونه عزرائیل یوازي په خپل
لاس کوي - لکه چي افواه مشهور ده چي زرداري صېب
او اولس مشر کرزئي صېب د اولس نه پيسه راتولوي او
په خپل بنکونو کي ئي جمع کوي - د اولس نه پيسه را
تولول او بيا بنکونو کي جمع کول، داسي اسان کار خو نه
دي چي زرداري صېب یا کرزئي صېب، شپه ورخ په
دي مشقت لڳيا دي - هغه ځان له قلاره د باچائي په تخت
ناست دي - د اولس په ناچاري او بد حال ئي د غم اوښکي
بهيرې او هر سري او بنخه خپل ځان په دغې تخت د ليدو
په ارمان د لود شدنګ په تئرو کي ژوندي ناست دي -
هغونئي د اولس دولت، د اولس د پاره، په خپل بنکونو
کي په حفاظت جمع کوي - بلا وزیران، ممبران،
سرکاري افسران، لوی واره سرکاري ملازمان، او د
پارتۍ کارکنان ئي په دي کار لګولي دي - خلک دومره
جاهل دي چي د هغو نامه ئي هسي بدنامه کړي ده چي دا

تول د مشقت په کار هغه پخپله لګیا دي - هم په دي رنگ
عزرائیل هسي وچ په وچه بدنام دي چي د هر چا ساه د
ده په قابو کي دي - لکه چي خدائی د پیدائیش محکمه خان
څښه پریښی ده او د مرگ دا بد نامه او نا خوبني محکمي
دا باچائي ئي عزرائیل ته بخبلی ده - عزرائیل خو باچا
دي - د خپلی باچائي په تخت ناست دي - د خلکو مری
خپه کولو پسی خو مندی نه وهي - دا لوئی لوئی بادشاهی
'، لکه چي مخکي روس وه، د هغه نه ونشوه نو چارج ئي
امریکي ته او د هغه تولکي نیټو ته او بخبلو - په پښتون
اولس باندي ئي د پاکستان او افغان فؤحیان، سره د
وزگار بدمعاشانو، په دي دنده اخته کړي دي - پښتون قام
هم په خپل مرگ بنه خوشاله دي - چي خوک مر شي نو
وائي شهيد شو - نیغ ئي جنت ته او ليږي او بل خوا
ورله د شپي په تiarه کي د نورو غازيانو د پیدائیش
انتظام برابر کري -

روسیانو ورباندی خه لس کاله خپل وس اوکړو - اصلحه
او رُوبل ئی خلاص شول، خو د افغانستان په آبادی کي
هیڅ کمي رانګي - روسیان لارل نو عزرائیل، مجاهیدینو
ته حکم ورکړو - چې په آبادی کي کمی کول او سوستاسو
ذمه ده - خدائی هم دي برښد لغرو ته په رزق ورکولو
ستري شوي دي - خو مجاهد په خپلو کي لګيا شو - نو
دوئي ئي هم د ملازمت نه برخاست کړل او دا فرض ئي
بدمعاشانو ته وسپارلو - د دوئي تجربه هم د عزرائیل په
عدالت کي نا منظور شوه - او د افغانستان او پښتنو آبادی
کمولو تیکه امریکي او د هغه نیټو والو ته ورکړي شوه -
دوئي ورباندی د تیرو لسو کالو، د بدمعاشانو په مرسته
لګيا دي چې آبادی ئي لبره کمه شي - ولی د خدای د
پیدائیں محکمه، د عزرائیل د با چائی نه زیاته تکره ده -
د عزرائیل عليه السلام مشیران د زری زمانی بسکاري -
کني ورله به ئي صلاح ورکړي وه چې خدائی ته عرض

اوکری چې د پیدائیش دا محاکمه دي پریبردي او چا
کمزوري غوندي فربنټي له د ورکري - نو د افغانستان او
پاکستان آبادي به په یو خو ورخو شپو کي خائي له راشي
- او د پخوانی زمانی پشان به د عزرائیل په باچائي کار
سپک شي - چې څوک به د ژوند په څلورم دور کي
داخل شو یعنی بودا به شو نو کت به ئي او尼ولو - څه
موده به تو خيدو او هائي هائي به ئي کول نو که د
عزرائیل چوری به په کوڅه تیريدو نو ډيرې به د دي
سرېي ساه ختلې وه -

دلته زما په وطن، کینیدا کي، د اویا اتیاو کالو عمر
والو ته څوک بودا نه شی وئيلي، سینئر ورته وائي - دا
سینئيرز، دومره زره ور دي چې د اویاو اتیاو کالو عمر
ته اورسي خو ځان ورته څلمي بنکاري - په غت غت
پشنونو اوسي، غابونه ئي روغ رمومت وي - ملا ئي
تیته نه وي - جامي ئي خيرني نه وي - غت غت ګادي

ورسره وي - واره گادي څلمي ساتي چي پترول ګران
شوي دي - په ژمي کي فلوريدا ته، ايروزونا ته، هوائي
ته او کيوBa ته، جهازونه د دي مشرانو نه ډک وي -
دحامنو لوڻرو سره اوسيدل نه خوبنوي چي په اولاد باندي
خان نه بوج کوي - او نه د هغو د بچو په بي بي سِتنگ
خپل ازاد ژوند خرابوي - لکه د مرغو ازاد ژوند غواري
- خه وخت او چرته ئي زره کېږي په سيل روان شي -
چرته ڄم ته لار شه اوگوره نو دا مشران څلمي به په
ورزش لکيا او ويني - هغه ورخ په ڄم کي د یو سره په
ګپ شؤم نو راله ئي دعوت راکرو چي صبا زما د
پيدائish ورخ ده - ديره د درزي دروزي پارتني به وي -
او یو خو بنائيسته پيغلو له مي هم دعوت ورکري دي - خا
مخا به راهي - زاره شراب مي راټول کري دي، سکو به
او ګدېرو به - دير خوند به اوکري - دا ځل زما د ژوند
ديره سپيشل ورخ ده ” - ما ترنه تپوس اوکرو چي د

پیدائیش ورخ سپیشل وي خو دا ځل پکی خه سپیشل دي -
هغه ماته او وئیل چي ګیس Guess کړه زما به خو عمر
وي ؟ ما هغه ته کته بره اوکتل - څان ته می اوکتل - ما
وي لا څلمي دي - زما نه مشر خو نه بنکاري - ورله می
جواب ورکړو -
”اویا کاله !“ -

هغه په تق تق او خندل - بیا ئی خوله زما غور ته
نزدي کړه او په رو غوندي ئی او وئیل - ”سبا به زه د
سلو کالو شم“ -

زه هم د یو پنځه کالو نه د سینیرز ګلب ممبر یم -
په دی تولو مزو می سر دی - ګله ګله راته زړه
وانی چي هسي دي عمر بر باد کړو - پنځه کاله ولی،
پنځوس کاله مخکي ولی سینئير شوی نه وم - دومره په
انتظار ولی ناست وم - څان نه می د رهت غوئي جور
کړي وه - ورخ او شپه به په کارونو اخته وم - دېره ټوره

مي و هله چي پيسې مي ګتلې -
زه چي د پنځه شپرو کالو هلكي ؤم نو د کلي مشرانو
نه مي اوريدل چي د افغانستان خلک تر لوئي عمر پوري
ژوندي او بنه صحتونه لري - پنجابيان او هنديان ورته
مرى بسکاري - نو سوچ کؤم چي اوسم ورباندي څه چل
اوشو - ولې ورته عزرائيل خپل هيد کواتر دغلته قائم
کړ بدی ؟

مفروران

د یونائیتد نیشن په حساب 455000 ژوندي
بنديان، دَ سل کالو یا زيات عمر په دنيا موجود
دي - او د عزرائيل نه مفروران دي - د
حیرانتیا خبره ده چي دا دومره ژوندي خلق د
عزرائيل نه څنګه پېت شوی دي - په دنيا بلا
نور هم دي خو څوک ترنه لا خبر نه دي او
عزرائيل ورته د افغانستان، پاکستان نه وزگار
نه دي -

ابلیس، نسوار او پښتون

کیسه داسی وائی چې خالق په پښتون با با دیر
مئین وه، دیر ئی زړه ته نزدې او خوبن وه ځکه چې دی
د هغه په تول مخلوق کي یو بي مثال شاهکار وه او جنت
کي ورته هر ځانۍ د ګرځیدو ، اوسيدو اجازت وه - د
خوراک سخاک د پاره چې کومه میوه به ئی خوبنې وه،
خوړي شوه، د کوم نهر پئ ئی زړه غوبنستلو، سکلې شو -
بس د یوی خبری قدغن وه ورباندي چې د نهر په بله غاره
د تماکو بوټي له به لاس نه وروړي - نو ده به دیر احتیاط

کولو او په دغه ډده به ئی هدو نه کتل -

ابلیس ورسره اشنائی جوره کړي وه ګپ شپ له به
ورسره کیناستلو - یوه ورڅ د پئیو د نهر په غاره دواړه
ناست وه ګپ ئی لګولونو ابلیس د تما کو بوتی پله اشاره
اوکړه -

”په جنت کي دغه ډیر د کمال بوتی دي“ -

پښتون با با ورله جواب ورکړو - ”په ما خو دغې بوتی
له گوتی وروړه هم منع دي“ -

”ماته پته وه - د جنت هر بنه شي په تا منع دي“ ابلیس

ورته ووئیل

”ماته خو اجازت دي چې دلته زما څه ته زړه کېږي
خوړي سکلې شم“ با با ورته اووې
”چې اجازت دي درته نو ولې وائي چې دغې بوتی له
گوتی نه شي وروړي؟“ - ابلیس ورباندي طنز وکړو
”خبر نه یم - ته مې پوهه کړه چې پکې څه کمال دي؟“

”ته ورله گوتي مه وروړه کنه - یاران د څه د پاره وی ؟“

- زه به ترنه پانري او شوکوم، دارو به درله تري جور کرم
او تيّار به ئي تاله درکرم“ ابلیس ورته اوی -

گوتي وروړ ومطلب چي په ما ئي خوراک حرام دي -
با با ورته اووي -

د خورلو درته څوک وائي؟ - ما درته نه دي وئيلي ابلیس
ورله جواب ورکرو -

”چي خورم ئي نا، نو اچار به ترنه اچوم ؟“
”پښتون ئي کنه - دير ساده ئي - بس يو چوندي تري په
شونده کي کېرده چي يخ يخ باد دي پرپوس ته ورسی نو په
کمال به ئي پخپله پوهه شي“ ابلیس ورته وضاحت
اوکرو

ابلیس ورله دارو جور کړل او يو دک دبلي ئي ورته
ورکرو او ورته ئي اووي چي خلاص شي نو بل به درته
دک کرم - او س مزي کوه -

يو ورخ خالق په سیل راوتی وه چې د پښتون د دیرې
په خوا تیریدو نو په بنکلې شین کبل ئې توري توري پچې
ولیدي نو فربنستي نه ئې تپوس وکړو چې چرته مارغان په
دی د د ه راغلی وو چې د پښتون دیرې مخي ته ئې خپل
گند پريښي دي

فربنستي عرض وکړو ”نه جي - دا دي پښتون ٹوکلی دي“
”ولي بیمار دي - ګیده ئې خرابه ده چې دا گند ٹوکي؟“
فربنستي بیا عرض وکړو ”نه جي روغ رمود دی - ابلیس
ورله د تماکو نه نسوار جوړ کړي دی - او په نسوارو ئې
اچولي دي“

”بنه نو ابلیس خپل کار دلته د پښتون نه شروع کړي دی -
اول دا کار اوکړئ چې دا ابلیس فوراً د جنت نه وشرئ
چې بیا په دی مخه رانشي - او دا پښتون راته په دی
ساعت حاضر کړئ“

د سترګي رپ کې پښتون با با حاضر وه - خالق ورنه

تپوس اوکړو ”د تماکو د بوټي نه می منع کړي وي نو نا
فرمانی دی ولی وکړه؟“
”نه جي، زه خو د تماکو بوټي خواله هم نه یم تلي“
”نو دا شونډه د په څه پرسيدلی ده؟“
”دا خو راله ابلیس دارو راکړی دی - دیر مزه ناک دي“
”غرق شي - د ابلیس په لمسه کي راغلي کنه - په ټوکلو دي
تول جنت پلیت کړي دي“
”نور ئي چرته ټو کرم؟“
”زمکي ته دي ليزم - هلتنه ئي ټوکه - او کله چي دي ترنه
خان خلاص کرو نو جنت ته واپس راتلي شي“
با با په خان هدو پوهه نه شو چي فربنټو د پامير غر
په اوچته څوکه کوز کرو - ديرې چغي ئي ووھلي او
زوګ ئي جور کرو خو د غره په څوکه د وائرو نه سیوا
هیڅوک نه وه چي ده فرياد ئي اوريدلی وي - غلي شو او
غمجن په سپينو وائرو کيناست - چي په دي کي ورله ابلیس

راغي او ټپوس ئي تر وکرو - ”پښتون با با ! خير خو دي - دير

غمجن ناست ئي؟“

با با ورله په دير خراب مود کي جواب ورکرو

”غمجن به نه يم - نو پاسم او په دي واورو درته په گدا شم؟ دا

جنت نه دي راويستم او ټپوس رانه کوي چي غمجن ناست يم

ابلیس ورله دير په قلاره جواب ورکرو ” مرهولي څې

کيري هلته خو د نسوار نه شو توکلي - دلته چي دي څومره

زره غواړي، ٺوکه - څوک به درنه ټپوس نشي کولي او

غمولي کوي د تماکو بلا تخم مي درله راوړي دي“ -

”دلته د جنت هغه نوري مزي خو نشته کنه - زه د نسوارو

او ٺوکلو نه خان خلاصوم چي جنت ته زر واپس شم“ -

ابلیس ورته ديره په مينه اووي ”بس په دومره

وره خبره دي زره څې شو - بل دارو به درته تيار کرم -

څه موده چي ئي استعمال کري نو د نسوارو د عادت نه به

خلاص شي او جنت ته به تلي شي - في الحال د غر د

څوکي نه بسکته راکوز شه - د استوګري د پاره درته

چرته غار پیدا کړو - دلته به د سرخئ نه مړ شي“ -

با با د یو ورڅ په مزل بشکته راغي - د پامیر د
غرونو دا سلسلې څه وړي خو نه دی چې په یو ورڅ کې
به ترنه سمي ته راکوز شي - داسي ځائي له را او رسید
چې لږه ډاګه وه - ڏ او بلو چینه پکي وه - او یو خواته پکي
غار هم وه - با با چې غار ته ننوت نو هغې کې د یګ
درې بچې ناست وو - دې په سوچ پريوت نو د شانه ورته
ابلیس اووي - ”ولي په سوچ کې پريوتی - غټ دانګ دي
په لاس کې دي - ڏ یو سر له ئې را پرېرده نو تول به د
غار نه اوتبنتي“

ده ڏ ابلیس په خبره عمل اوکړو نو درې واره یګان
بچې د غار نه اوتبنتيدل خو لږ ساعت تير نه وه چې د بچو
مور یګه د درې وارو بچو سره غار پله راروانه وه - با با
وېرید خو ابلیس ورته اووي ”يرېره مه - دا خوا کې
پروت ګټ اوچت کړه چې یګه درته نزدي شي نو په خپل

تول زور ئي ورله تندى له راپيرده
با با يو خل بيا د ابليس په خبره عمل اوکرو - گت
چي د يگي په تندى ولزید نو په هغې ملک وگرزيد او يو
خوا ته په مندھ شوه - بچو ورپسي مندھ کړه او لاره په
خنګل کي غيب شول -

ابليس ورته اووي ”په زمکه د ژوند دغه طريقه ده - په
зор به ځان له ځائي د بل نه اخلي په چا به خوانه اروي
کني تول عمر به پردي حجره کي پروت ئي“ -

با با وچ خشاك او لرگي راتول کړل او غار کي ئي
ځان ته اور بل کرو او توديدو ته ورته کيناست - چي لبر
گرم شو نو نسوار ئي واچول او بيا ئي ابليس ته اووي چي
هغه بل دارو راله زر راکره چي نسوار پريردم - ابليس
لاس اوچت کرو او دک چلم ئي د با با مخي ته کيبيسود - او
ورته ئي د سکلو چل وبنولو - بابا د چلم په نچه خوله
کيبيسوده او کش ئي رابنسلو نو توخي ورباندي راغي او تر

دیر ساعته تو خیدو - چې د تو خى نه لې سو نو ابلیس ته
ئي اووي :

”دا څنګه دارو دي - زه ئي په تو خى اوژلم“ -

ابلیس ورته اووي ”يو خو ورخې به تو خیرې چې
پېپوس دي ورسه سمون اُخرې نو سم به شي“
با با د نسوارو نه خو وانه ورید - په چلم سکلو هم
اخته شو - میاشت دوه پس چې ابلیس ورله ملاقات ته
راغي نو با با ورته ګله وکړه چې د نسوارو طلب مي د
چلم په دارو خلاص نه شو - ابلیس ورته ووئيل ”خیر دي -
غم مه کوه - نور دارو ګان بلا دي - هغه مخا مخ د غره په
سوری شنه بوټی ویني - دغې ته بنګ وائی - لار شه شني
پانږي ئي راما تې کړه او په لاسو ئي جوخت جوخت
ومړه - بیا د لاسو خیرې را یو خائي کړه او په غرمو ئي
وچ کړه - چې وچ شي نو چرس به شي - يو پوتې ترنه د
چلم په تماکو کي ګډ کړه او چلم سکلو باندي بنه زړه ډک

کړه چې دیری ورڅو پوري ئی وسکي نو خپل اثر به
درباندي شروع کري - هسي ته دير سخت سري ئي - دارو
درباندي زر اثر نه کوي ؛ -

يو مياشت پس ابلیس ملاقات له راغي نو با با ورته
اووي ؛ دا چرس خو دير د مزي شي دي چې جنت مي
راياد شي نو چلم کي ئي واچؤم او يو خو کشه اولگوم نو
د څه ساعت د پاره رانه تول غمونه هير شي خو چې لبر
په ځان شم نو د نسوارو طلب مي زيات شي - ابلیس
وروره څه چل اوکړه - د دي تور غار نه مي زره دک
شوي دي - جنت مي دير زيات یاديرو - واپس خپل کور ته
مي زره کيري ؛ - با با جره غوني وه -

ابلیس ورله حوصله ورکړه ؛ مره ولی غم کوي - کور ته
به زر لار شي - اوس به درته دير زبردست دارو وښائيم
- دا از ميئلي دارو دي -

؛ په چا دي از ميئلي دي ؟ ؛ - با با تپوس اوکړو

؛ د چین په قول قام می از میئلی دی ؟ -

؛ بنه ! نو هغونی نسوار پریښودل ؟ ; با با ترنه دیر په
شوق تپوس وکرو -

؛ هغونی ورپسی غتی با د شا هئ پریښودی - نسوار
لا خه ته وائی ؛ - ابلیس ورله جواب ورکرو -

؛ هله زر کره ابلیس وروره او بنائیه - تر و سه درانه ولی
پت کړی وو - خه نوم ئی دی ؟ ؛

؛ افیم ورتہ وائی - خو نوم ئی خه کوي - د خوراک سره
دې غرض دی که د نوم سره - جورول ئی لړه خواری
غواری ؛ -

با با ورتہ اووی ؛ زه دلته خه غوا میښی خرؤم - وزگار
ناست یم - زر شه چل راته و بنائیه چي ئی جور کرم
ابلیس د داګی بل سرتہ اشاره وکړه - ؛ دغه بنکلی
بنکلی ګلونه وینی په دغه بوټی پوري یوه غؤنده میوه
ده - نوکونه د څنګ دی - او بنائیه ؛ - با با ورتہ خپل

نوكونه مخي ته کره - ابلیس ورته وکتل او بیانی اووئیل ؟
 بنه دی نوكونه دی تیره دی - مازیگر به دغه بوتو له لار
 شي او هغي ميوی له به په خپل نوك دوه دري خيره
 ورکري او پري به ئي بندی - صبا سحر له به ورپسي لار
 شي نو په هغي به تور او سره کند راغلى وي - هغه ترنه
 راتول کره - وري وري گولي ترنه جوري کره او يو
 وخت کي يوه گولي ديره ده جنت ته به دی رسوي - که دی
 زيات و خورل نو د جنت نه به تيرشي او دوزخ له به
 ورسی او له دوزخه څوک واپس نه دی راغلى ؛
 ؛ چې يوه گولي جنت ته رسولی شي نو دوه به ولی خورم -
 څه کم عقل درته بسکارم ؟ ؛ با با ورته اووي
 بابا دوه خله د افيمو گولي اوپکلي - او په نشه کي مست
 پروت وه چې ابلیس ورله را ورسيد - او پوبنتنه ترنه وکره
 ؛ وايه کنه با با په څه حال کي ئي ؟ ؛
 ؛ څوک ئي ؟ ابلیس ورور ئي - پخيره راغلى - دومره

موده چرته وي ؟؛ با با د نشي په حال کي پوبنته وکړه
؛ پرون خو درنه تلي وم - بسکاري گولي د وھلي ده ! ؛
ابلیس ورته اووئيل -

؛ یوه نا، دوه مي وھلي دى ؛ با با ورله جواب ورکرو
؛ بیا خو به جنت ته رسیدلی ئي؟؛
؛ په یوه رسیدلی وم - نو هلتہ چي د بنګو او کاشکاشو بوټو
له لارم نو سمدستي راپسي فربنستي راغلي او د جنت نه ئي
راوشړلم - ما ورته اووي خپل کار دي کوي ستاسو دا
جنت - نه مي دي پکار ؛

؛ سوچه پښتون ئي کنه - بنه دي وکړه ؛ ابلیس ورله
حواله ورکړه

؛ چي واپس شوم نو مُود مي خراب شوي وه نو بله گولي
مي بسکته کړه نو لږ سم شوم - د جنت نه مي زره تور
شوي دي دلتہ بنه یم - د هر خه ازادي ده ؛ با با ورته توله
کيسه وکړه -

ابلیس ورته اووی ؟ بنه شوه چې عقل دی راغي؛
 او بیانی ورته اووی ؛ تا ته می د ژوند تولی لاري برابر
 کړي - ته اوس په خپل بنه بدوي پوهه شوي ئي - په دی
 زمکه بنه ژوند تیرولي شي - زه یو خو ورڅو له په یو بل مشن
 روان یم - دا دی زره له رانه شي چې ما ستا ملګیرتیا پریښوده
 - ڏيارانو پار یم - تر مرگه به ستا سره ملګیرتیا وي - غم فکر
 به نه کوي - تر قیامته به ستاد اولاد او راتلونکي نسلونو سره
 ملګیرتیا ساتم - او ڏرونډ لاري به ورته بنائيم
 با با د نشي پتي سترګي لږي وغرولي ؛ ېره که ته راسره نه
 وي نو زه خو به د دنيا په تیرو کي ورک شوي وم - ځي خو
 ېير مه ايسارېره - ستا په طمع به ناست یم - په مخه دی بنه ! ؛

دټول ګناهونه د ابلیس په سر

مونږ له الله پاک دا حق کله راکړي دی چې خپلې خطا
 او ګناهونه د ابلیس په سر ورچوو او زان ترنه خلاصوؤ
 هر بنده د پاره د خدائی یو اصول دی - که بنه کوي د
 هغې جزا ستا، که بد کوي نو ګناه او سزا ستا په سر -
 ابلیس نه تا ګناه ته لمسولي شي او نه تا د ګناه نه
 خلاصولي شي - هر بنده به خپل پند په خپل سر وردي -

دیورند لائن او د چین دیوال

پېرنگي دير اوښيار دي خان ئي په ارخانه
کي خلاص کرو - بس يوه خيالي کربنه ئي رابنكله او
عبدالرحمن باچا ته ئي اوی نيم پېستانه ستا ، نيم زما - که
تول تاله درکرم نو زما فوخ به خوشی شي - په هند کي دا
بې حسابه قامونه به راله خوک په قابو کي ساتي - او که
تول ستا شي نو صبا به ته نه ئي، دونئي کي به راته
ابداليان او درانيان پيدا شي - دونئي کي دومره عقل خو
شته نه چي خان له باچائي جوره کري - د غزنوي والو او
غوري والو د باچائي د پاره به زمونږ بادشاهي ورانوي -
او ستا د تخت نه به په لزو ورخوکي تخته جوره کري -

نو بنه دا ده چې ویش ئی کرو - نیم ستا نیم زما - که
 مونږ ته ئی په زره کې خیری راغي نو په خپلو کې
 ئی جنگول دیر اسان دي - مونږ به دونۍ قابوساتو او
 دونۍ به راله دا نور قامونه په قابو ساتي او د دي سودا
 په بدل کې به مونږ په تا نه بلسو - ته اخوا حان له مزی
 کوه او مونږ به دي خوا په قلاره ناست یو - سودا بده نه
 وه - باچان بدل شول او تر قیامته به بدليزې خو تر اوسه
 ئی دواړو ددو ته فائیده رسی - د افغانستان د دډی پښتانه
 دریوال شول او د پاکستان د دډی دا نه پنجا بیان، نه
 سندیان او نه مهاجران شول خو د پښتو نه اوتل - او خپله
 ژبه هم اوس د انگریز په ژبه کې لیکي او وائي دا پښتو
 ده - ټه بیا هم بده نه ده چې د پنجابي په ګورمکهي، یا د
 سنسکرت په خط خو ئی نه لیکي - دومره هم دیره ده چې
 خپله پښتون ولی د انگریز په رومن کې ساتي -
 خبره خو د چین د دیوال وه - خدای خبر دی چې چینیان د

چا نه یریدل چي دا دومره اوبرد او د غرونو په سر ئي
ديوال جوره وه - باید چي د پښتون نه یريدو - پښتون
خدای خبر چي د کومي را پيدا شو او راته راته نو په
قندھار کي ئي پراو واچوه - بيا هم قلار نه شو او په بره
را روان شو - کابل ، پیښور ، مردان ، صوابي ، بونير ،
سوات ، دير ، باجور ، تردي چي د کوهستان غرونو ته
اوخوت - نو د چين بادشاه به خبر شوي وي چي یاجوج
ماجوج را روان دي ، د هندو کش او پامير غرونو ته را
اوختل ، دي غرونو خو هندوان خوريلي دي حکه ئي ورله
نوم هندو کش کيپنودي دي ولې پستانه خو هندوان نه دي
- دونئي خو یاجوج ماجوج دي - او د چين بادشا ته به د
هغه جوتشيانو د خپل جوتش په زور وئيلي وي چي
پښتنو ته به خان تينګ نه کري شي - د غره په سر ورته
غت او مضبوط دیوال جورکه - که دونئي پري پياده نه
شي راوخوتيدي نو په څښخورو به ئي کني او بيا هم وه

نشوه نو په څتلو به پکي سوری جوروی نو چي دیوال
داسي دروند او پلن وي چي خو سوری بل سر ته رسی
نو دیوال به پري بسته کيني ، سوری به بیا بنديري اوکه
يونيم ليوني پکي په څتلو لگيا وي نو د هغوي به قبر
کيري او ستا بادشاهي به د پښتون یاجوج ماجوج نه په
امان وي - بادشاه مطلب ته اورسيدو او خپل تول قام ئي
په دي بيکار باندي اخته کرو او پخپله ئي په شنو چائيو
سکلو ځان د پښتون د حملې نه بي غمه کرو -

د چين بادشاه د پيرنګي په شان چالاكه نه وه کني
پښتنو خانانو ته به ئي وظيفي مقرر کري وي او په قلاره
به ئي بادشاهي کوله - پيرنګي ته معلومه وه چي دا ورنۍ
قام دي په وچو زمکو ئي گزران دي - څوك چي د
کربسي نه د پيرنګي ددي ته په ويش کي راغل نو ملکان
او خanan ئي پکي جور کړل او وظيفي ئي ورله هم مقرر
کري - نو پيرنګي ځان له په امن کینا ست او خanan ملکان

خان له په مزو شو - کله کله به پکي د ایپی غوندي لیونی
پیدا شول نو د خانانو پروموشن به اوشو، وظيفو کي به
هم زياتي راغي -

کاش چي پيرنگي د چين د بادشاه پشان عقل لرلي او یوه
کربنه رابنكلو په ځائي ئي دیوال جور کري وي - نو
دیري زياتي فا ئيدي به وي پکي - یو خو به دیوال د چين
د دیوال نه بنه او مضبوط جور وه ځکه چي پيرنگي کار
دیر پوخ کوي - د خان د پاره دیر ايماندار دي - او بي
كلمي دير پوخ مسلمان دي - نو د دي دیوال په سبب به د
پيرنگي بادشاه نوم په دنيا خور وه - دويمه فا ئиде به ئي دا
وه چي غريبانو به په کي مزدوري موندي وه - او د
مزدوری د پاره به بمبي ته مندي نه خلاص شوي وه - او
د فوخ د نوكري حاجت به ورته هم نه وه پاتي - د نن دا
نسل به د توپک او د مرگونو ليوال نه وه - ولی پيرنگي
د ومره اوښيار وه چي هغه د مستقبل نه هم خان بي خبره

نه ساتلو - پښتون له ئى داسى مستقبل چرتە جورولو -
دریمه فا ئىدە به ئى دا وه چې پښتون به د همیش همیش د
پاره دوه ټوټي شوي وه - او نن به پښتنو د پښتونستان
جورولو خبری نشوي کولي - د وچي دا غؤيمه به نه وه -
د آخوا پښتنو به ځان ته پښتنه وئيلو په ځاي افغانیا ن
وئيل او په دير خوند خوند به په دري کي د یو بل سره
غږيدل، او د پښتو د جنجال نه به بچ وو - او د پختونخوا
دي پښتون به ځان ته پښتون په ځائي پتان وئيل، دوه
قامي نومونو په جنجال کي به نه وه پروت - غریب خو
اوسم د ویري ځان ته پښتون نه وائي ولی نور اولس
ورته پتان وائي او څوک چې د پختونخوا نه بهر بل ځاي
میشته دي که د پاکستان جوریدو نه دير مخکي ديره وو ،
څپل کورورنه او جائیدادو نه ئى وو او اوسم ئى پنځم
شپرم نسل دي خو بي وطنې مسافر ورته وئيل شي - د
هند نه چې مهاجر بي وطنې او بي کوره شوي وو د

خدائی قدرت ته گوره هغه خان مالکان گنري او پښتون
ورته بي وطنې بنکاري -

د کله چي د بدمعاشانو دا غويمه جوره شوي ده نو د
لائن دوارو ددو ته د پښتون بل نوم دهشت گرد دي -
دير کم پښتنه به د مولا توب پيشي ته تله - دغه د ملانو
پيشه وه - د پښتنو خامن بچو به پښتو ساتله او په وچو
ميرو به ئي خواري کوله - اوس که پاکستان دي که
امریکه ده، پښتون نه ئي وچ په وچه طالب جور کري
دي او بي تپوسه ئي لکه د ماشو ميرو وژني - د رنجيت
سنگ په پوليسو پوري توقى جوري دي وائي چي د قيد
نه يو قيدي مفرور شو - نو د رنجيت سينگ راجا پوليسو
په لاره کي يو بي گناه سري را اونيلو - او ورته ئي اوی
چي يو قيدي مفرور شوي دي - هغه غريب ورته اوی چي
زه خو هغه نه يم - نو پوليسو ورته اوی که ته هغه ئي او
که نه ئي - زمونږ ديوتي د قيديانو شمير پوره کول دي -

نو نن پښتون غریب د دهشت گردواو بدمعاشانو د شمیر
پوره کولو د پاره گیر دي - او دا خو لا خه کري -
بدمعاشان دي که دهشت گرد دي د پښتون په مرګ پسی
دي او د بلی ددې ئي امريکي او پاکستانی فوخونه په
وژلو لکيا دي - نو که دیورند لان او د ځای ورته د
دیورند دیوال جور وي نو د پاکستان بدمعاشان به آخوا
نه شو تلي او د افغانستان بدمعاشانو که وژله کولي نو
خپل اولس به ئي وژلو - او س خو مونږ نه پوهیرو چې
څوک څوک دا وژله کوي - پېرنګي دا ورخ لیده ځکه
ئي کربنه رابنکله او دیوال ئي جور نه کرو - یو ځل مو
اوریدلي وو چې پاکستان د دیورند دیوال جورولو
پروګرام تيار کري وه - خو امريکي به ورله دالري نه
وي ورکري بیا مو واوریدل چې د افغانستان د اولس مشر
پکي دالري اولیدلي نو دا تاريخي کارنامه ئي په خپل نوم
کره خو امريکي ته چا اوی چې مخکي په خپل بادر د

کینیدا سره دیوال جوړ کړه - یو خو به دا تایخی دیوال په امریکه کي پاتې شي او بله دا چي امریکه کي بې روزگاري پېړه شوي ده - اولس بي کوره شوي دي نو روزکار به پېدا شي - د امریکي د حکومت خیال وه چي اولس وږي شوي دي تشن په دودئ به دیوال جوړه ولو ته غاره کيردي - نو شپه په شپه د دیوال د مزدورانو یونین جوړ شو او تر سحره پوري ئي یو خو لکه غړي رجستر کړي وو - د حکومت سره سودا ته شو چه لس لکه مزدورانو له به اول د استوګري ځائي جوړه وئي - د استوګري ځائي جوړولو مزدورانو ځان له بل یونین دي - د هغونې د مزدوری د ریت او نورو مراعاتو سودا به د هغونې د یونین سره کيردي - بیا به د دیوال د مزدورانو د یونین سره خبری کيردي - ورسټو خبره د دیوال د پاره د سامان راغله نو کرینونه او بلدوزری به ورله امریکي کمپنۍ جوړه وي خو نور سامان به ورله په ارزانه د چین

نه راشی - کانگرس د چین نه سامان اخستو د پاره رضا
نه وه - خو هند ورته هم د چین نه ارزان مال ورکولو ته
غاره نه کینوده - چي کانگرس کي د دیوال بجت پیش
شونو هغه د افغانستان، او عراق د جنگ د بجت نه دیر
زیات وه - نو کینیدا ته ئی اوی چي دا تول دهشت گرد
ستاسو د وطن په لاري راهي - د نيم بجت خرچه به
تاسو راكوی - نو کینیدا ورله جواب ورکرو چي خرچه نه
شو درکولي حکه چي زمونږ اولس دا دیوال نه غواړي
او مونږ له به اجازت رانه کري چي په دیوال کي حصه
واچوؤ - ستاسو دومره مرسته کولي شو چي کوم دهشت
گرد زمونږ د وطن په لاري بي پاسپورته اونيسیئ نو
مونږ ته ئی واپس کرئ - گويته نامه بي جيل ته ئی مه
أستوى - مونږ به ذمه واخلو او قطب شما لي ته به ئی
واستو هلتہ مزدوری له څوک نه ټې - او پیسي به ورله
هم بنه ورکوؤ چي تبنتی نه - نو د امریکي د کانگرس

دا سودا خوبنه نه شوه او د کینیدا نه چې کوم د تیلو پائپ
لائن امریکي ته د راتلو پلان وه هغه ئی ورله په نيمه
لار کي ودرؤ - کانګرس بله لار او نه ليدله او چين ته
ئی اوی چې دیوال راته تیار که - نو چین ورته اوی چې
بسم الله زمونږه فيکټری به پري د نن نه کار شروع
کړي خو دا راته اوائي چې دیوال د سیمتو او کنکریت
پکار دي که د ستائرو فوم - د ستائرو فوم دیوال به زر او
ارزان جور شي، نیم په نيمه خرچه به راشي - سپک به
وي نو شپمنټ به هم ارزان وي او اوډرول هم په لږ
وخت کي او په ارزانه به اوشي - زمونږ کاريگر به
درشي - تاسو بي غمه شي -

کانګریس لا په دي غور کولو چې خبره د ميديا په
لاس ورغله - او توله ميديا، ورڅ پانري، ريدو ګان،
تيليوېژنان، انټر نيت، فيس بک، ام ايس، آئي پا د او
خدای خبر په څه څه پادونو او خیزونو لکه د اور، لوی

وروکي ته دا خبر د مابسام کيدو نه مخکي ورسيد او سحر
له د امریکي اولس سرکونو ته را اوت - هر پله تریفک
او درید - تریفک خه توله امریکه په خائ او دریده - خه
صدر، خه کا نگرس. سینت ، خه وزیران، مشیران او
جرنیلان، تول په نیمه کینته کي راغوند شول او بله نیمه
کي فيصله اوشوه او د ميديا مشرانو سره میتنګ اوشو او
اعلان اوشو چي نه چين له تیکه ورکوؤ، نه به دیوال
جوریزی او بیا امریکه د مابسام کيدو نه مخکي ژوندئ
شوه او هر خه روان شو

که گرخي گرخي خو خائ دي کندول دي - نو
مونږ به بیا دیورند لان له راشو - د ستا ئرو فوم دا آئيديا
د دوازو ولائتو اولس مشرانو بېره خوبنې شوه د یو بل
سره ئي په تيليفون هم صلاح اوکړه او بیا ئي د امریکي د
صدر، سکريتري او یو نيم جرنيل سره په تيليفون خبری
اوکړي چي که تاسو د ډالرو ناوه دیخوا راواړه وئي نو
دیورند لان نه به مونږ " امریکي وال " جور کړو د هغې

ندی ورته جواب راغي - ” لري د اوږستړو ځامنو -
 مونږ ايله څل کور کي دغريفدونه بچ شو او تاسو د
 دیوال په نامه ټکول رامخي ته کرو ” - دا دواړه غریبان
 د امریکي د سخاوت نه نا اميده شول او خوله خوله کي
 ئی ورته دوه څلورکنڅل اوکړل او بیا دواړو په صلاح
 چین ته مخه کړه - چین ورته اوی - ”قربان ولی نه -
 ستاسو نه دیوال خور دی خه - مونږ خو دا هنر د پلار
 نیکه باشهانو نه میراث کي موندي دي - دا میوه به تاسو
 ته ولی نه درکؤ - خو یو شرط پکي دي - یوه یوه پرژه
 به د چین په فيکترو کي تیاريږي - د چین په جهازونو
 کي به شپ کېږي او زمونږ هنرمندان به ورسه درخې
 او هغويې به دا دیوال د یو سر نه تر بل سره اوډروي -
 او ستاسو بي هنره لږ دير مزدوران به پکي اولېږي ” - دي
 دواړو په یوه چغه کي اوی - زمونږ مزدوران دي ورک
 شي - وږي ګيدې ئي نیولي دي - بېخي د خه کار نه دي -
 بېشکه هغه ورله هم د چین نه را اولېږي - نو چین ورته
 اوی ” چي اخري او اهم خبره دا ده چي تاسو له به پيسه
 تکه په لاس نه درکؤ - تول به په تاسو، سره د سود،

قرض وي اوپیسه به زمونږ د منظمین په لاس کي وي” -
دي دوارو یو بل ته اوکتل، مخونه ئي مراوي شول او
سوج کي پریوتل چي دالري پکي نشه نو مونږ ليونې
سپي چيچلي یو چي دیوالونه جوره وو- دا تشه کربنه دي
پرته وي - نه ئي ماتوو، نه ئي بدللوو چي خنگ ده او
چرته پرته ده هم دي په دغې ځائ، په دغې جوره پرته و
ي - او د دیورند لان تشه کربنه ، تر او سه کربنه پاتي
شوه، نه ورانه شوه، نه دیوال شوه - یو خوا افغاني
پښتون، افغاني پاتي شو او بل خوا پتان پښتون، پتان پاتي
شو -

سرحدونه

زمکه د خدائی لویه، غرونه دي که سمه - پکي رزق دي
پریوانه - تول مخلوق ئي پکي پیدا کري دي آزاد - ولې کوم
خوا ته چي زه گورم ، هر باچا پکي ځان ته رابنکلي دي کري
وبري لکيري - او ورته وائي سرحدونه دا خود قيد خاني دي
دیوالونه - په خپله خوبسه تري نه وټي شي، نه پکي اوسيدي
شي - اولس دومره ساده دي، دي جيلونو ته وائي وطنونه -

د خر قربانی

کوره دا خر راپوري خاندي "

دي گد، خواته ولاړ پسه ته اوے نو پسه ورله جواب

ورکرو

"ولي به راپورے نه خاندي، خر دي کنه "

کوره دي گدوری ته او دي پسوکي ته - زما په خندا ئي

اعتراض دے - نو وژارم ! سباليه به دونئي قرباني کيري -

دومره قدرته همت پکي نشته چي څه زوګ جور کري،

چغي جوري کري، خان خلاصي د پاره ترپکي اوهي - د

کياب په خوراک داسي لگيا دي چي اوسم دي خيته دکه شي

که سباليه ئي ورله تشه کري نو خير دي - زه ورته نور په

зорه او هيئريدم نور به څه اوکرم - زما دا خندا، خندا

نه ده اصل کي ستاسو په دي بي حسي پوري ژرا ده خو
تاسو کي پخپله احساس نشه نو زه درپوري خاندم"
گد راله جواب راکرو "داته خه د احساس او غيرت
خبرې کوي که زه قربان شوم نو ته به چرته پت شي "
ما ورله هم سمدستي جواب ورکرو - "زه خر يم
او خر خدائی د قربانی نه بخښلي دي - د خر غوبنې که
منزري وخرى نو دستونه ورباندي ولري او پتيدو له
حائي نه مومي - انسان زما غوبنې نشي خورې - ته گد
ئي، زه نه يم "

زماد خر گادي خواکي ولاړ گد زما په خبرو او هنرا بد
اوګنرل - په دي منډئي کي د قربانۍ یو دوه زره گدان او
پسان به وه - تول د خرڅ د پاره وو سیوا زمانه - زه نه
پسنه يم نه گد يم - سمدم یو اصيل خر يم - زماد دي گادي
مالک د دي گدانو او پسانو د خوراک د پاره شنه گیاه

رأوري او دلته ئي خرخوي چي ددي گدانو پسانو خيئي
پري ېکي بسکاري او هدوکي ئي لب پت وي چي گاهك
پري په آسانه دهوکه کيرزي
او ربستيا خبره دا ده چي بنیادم او خرپه خپله کي سره
دواړه تربوران يو - خدائ زه په دې زمکه پیدا کړي يم او
مکمل ئي پیدا کړي يم - بنیادم ئي په جنت کي پیدا کړي وه
او لا زلمي نه وه چي ابلیس په دېره اسانه اولمسوټ او د
جنت نه شروني شو - چي زمکي له راغي نو زما په پوهنه
او مدد باندي تکاو شو کني نن به دے هم ددي گدانو پسانو
سره په دې مندي کي د خرڅ د پاره تیټ سر ولاړ وه - او
چل مي ورته وخولو چي تر کومي به زما پشان په وڅو
کذاره کوي - لکه د زمری دا گدان او پسان خوره چي
په ګيده مور اوسي - دومره لب دېر عقل پکي وه زما خبره
ئي اومنله - او د گدانو پسانو غوبني ئي په طبیعت سمي
راغلي - بیا چي ئي ماته گوده مسلماني زده کړه او د

قربانی چل ئي په لاس راغي نو نن دا منئي د گدانو پسانو
نه ډکي شوي -

تير اخترز ما د خر ګادي خاوند، سره د ګادي یو جومات
خوا کي او درولم او پخپله جومات ته دننه مونز ته لارو -
ملا صيب په چغو چغو په لاوڈ سپیکر لکيا وه - د ابراهيم
عليه السلام د ټوئي د قربانی کيسه ئي را خستي وه نو زه
ورته ساه نیولي شوم او چي ملا کيسه دي ځاي له راوسته
چي خدائی ورته ګد مخي ته کرو نو زره مي په تکاو شو
او بیا ئي د پل صرات کيسه راواستله چي ڏقيامت په
ورخ به ڏقربانی په دي ډنگرو، پل صرات ته سورلي
کوئ او جنت له به مو پوري باسي - د ملا صيب په دي
خبره پوري دومره خندا راغله چي په خندا مي په گيده درد
شو - په دي گدوری به په پل صرات سورلي گيري ! او
دي به د سري توله کورني جنت ته پوري باسي !
دا ملا صيب ڏربنتیاو ملا دي که تو قمار دي - دا گدوری

او په ده سورلي ! - سورلى له خدائ زه پيدا کري يم - زما
 مشر ورور آس ئي پيدا کري دي - دا گدان پکي چا سورلى
 له راوستل - گدان د خوراک شي دي - دي د په گد سور
 جنت له اورسي کنه - که د پل صراط عين مئينخ کي ئي
 بىكته دوزخ ته ور دوب نکرو نو زمانوم به خر نه وي -
 زه چي دي گدورى ته گورم او د ملا صيب دي غتى خلتى
 ته گورم نو بي حسابه خندا راشي او بنه او هنريرم - گد به
 ئي خه پوري باسي که زه ورله دوه لتي ورکرم نو دوزخ
 ته به ئي اورسوم - د نن دے مسلمان چرے نيك کار کرے
 دے چي جنت ته به لار شي ! خکه خو ئي پىنىي رپېرى او
 په خپلو پىنو په پل صراط نشى تلى نو پسانو او گدانو په
 سورلى به جنت له خي ! خدايا چي تا انسان له لې عقل
 ورکرے وے چي د خان سره خو ئي توفى نه کولي -
 خدائ پيغمبران هم په از مىينت کي اچولي دي - که دا گد نه
 وي او د پيغمبر د لاسه دغه کار شوي وي نو نن به

مسلمان څه کول، د بندیانو مند ئی به ئی لبولي ! توبه می
 ده خدايا ! ته په خپل کارونو بنه پوهيري کني د انسان
 دومره عقل نشته چي په يو دگر روان شي نو بیالکه د
 ګدو بزو ایسته اورته نه ګوري او توله لار ورته صراتِ
 مستقیم بسکاري - زه د خدائی دیر شکر ګذار یم چي زه ئی
 خر جور کړے یم او خر ئی په حلالو ځناورو کي نه دي
 شمار کړي - که د ګډ په ځائي ورته خر د چاري لاندي
 راوستي وے نو دي انسان به زمونږ ويختي وه -“
 دي انسان زه هسي بدنام کړي یم او ما پوري ئي توقي
 جوري کړي دي چي "خدا ګړے کو سینګ نه دې " - ما
 څه داسي بد کارونه کړي دي - انسان دي په تول تاريخ کي
 یو مثال راوري چي خر څوک وژلي دي - د انسان د
 مرگونو او ظلم شمار نشته - خر نه چړے د بل خر مرګ
 کړي دي او نه ئي د خدائی مخلوق کي بل څوک وژلي دي
 - زه خو د خدائی په تول تخلیق کي یو بي ضرره مخلوق یم

- زه د چا غوبني نه خورم که وابنه گیاه بیا مومم نو د
خدای شکر او باسم که زه بی و بنو او بی گیاه پاتی شم نو
هم د خدای نا شکری نه کوم - زما همره صبر او استقامت
د خدای په بل مخلوق کی نشته - زما زره د هر چا د پاره د
مینی او د خدمت د جذبی نه هر وختی دک وي - خدای ما
له دیر صبر راکړي دی زه ترنه څه غواړم هم نه - زما
زره کی چې کومه مینه او د خدمت جذ به ده زه په هغې
دیر خوشحاله یم - دا انسان زما په قدر نه پوهیزی، نه می
په عزت - دی د نورو انسانانو په عزت او قدر نه پوهیزی
نو زما په قدر به څه پوهه شي - ما تول عمر د انسان سره
مینه کړي ده، خدمت می ورله کړي دی، د ده هر ظلم می
په خوشحاله تندی برداشت کړي دی - خپل تول ژوند می د
ده آرام ته قربان کړي دی - خو څه او وائیم - دا انسان د
سری حوي نه دی - بس په خپله خیته مئین دی - چې ګډ
حلال کړي او په غوبنه ئې خیته د که شي نو وائي

خدايا ! ما ستا د خوشحالی دَپاره قرباني اوکره قبوله ئي
 که - او دا زه چې خپل تول ژوند ده ته قربان کؤم خو ده
 کي دومره سېريتوب نشته چې ماته يو وخت بنه خوراک
 راکري، د چنرو دکه توکري راته مخي ته کيردي زما
 وجود اوگرئي او مالش راله او کري - داسي به ولی
 اوکري شي چې دی خو په خپله خيته مئين دے، دَده دَ
 خيتي تتورزماغونسي نه د کوي -

زه خر یم خو دَ انسان نه زييات حساس، نر، غيرتي او
 اوښيار یم - ده دا په زرگاو ګدان، پسان دلته راتول کري
 دي او دَ قرباني دَپاره ئي په خرڅ لګولي دي او دا
 ځناور غريبان د دی انسان په نيت او ارادو دير بنه
 پوهيري خو ترت نشي کؤلي - په دوني کي د خرا هغه
 نرتوب او جرات نشته - دا انسان دي نر شي او د یو زر
 خرو مند ئي خو د اولګوي ! بيا ګوره که دوني د خرو
 مستئ ته تینګ شول - تاسو چرته دَ خرو مند ئي په دنيا کي

لیدلی ده؟

انسان تر او سه زلمی شوی نه دی - نه پکی مینه شته، نه
پکی سړیتوب شته - ظالم دی - در حم، د مینی، او د خدائی
د مخلوق د خدمت جذبه پکی د سره هدو نشه - که ده له
خدائی زمونږ د خرو د عقل او جذبی لسمه بربنه ورکړي
وې نو په دنیا به فسادونه، جنگونه، ورانی او د یو بل نه
نفرتونه نه وو - امن امان به وه، مینه محبت به وه،
خوشحالی به وه او دا دنیا به جنت وه
دا خو زمونږ د خرو د انسان سره مینه او د قربانی جذ به
ده چې ده وهل برداشت کؤ کني دي زمونږ یو ی لتي ته
د تینږيدو نه دی -

جنت که دوزخ؟

خدائی خپل مخلوق ته په دنیا یو جنت بخبلی وه - او هغه جنت دا زمکه ده - د تول مخلوق د پاره ئي پکي پريوانه رزق پيدا کري دي - د خوربو او بو چيني، خورونه او سيندونه روان کري دي - د خوربو خوربر ميوو وني ئي پيدا کري دي - خوربو خوربو پئيو له ئي غوا ميخي پيدا کري دي - هر رنگ موسمه ئي جور کري دي -

خو انسان دومره ناشکره او د لالچ د لاسه دومره غرق دي چي د خدائی د دي دومره لوئ نعمت نه، د دي جنت نه، زان له او نور مخلوق له دوزخ جور کري دي پخپله د دوزخ په اور کي سوھي او د خدائی بيگناه مخلوق ئي هم پکي راگير کري دي -

پښتون

چي کله په دنيا بل مکمل انسان نه وه نو پښتون وه - په
 دي حساب پښتون د مادرن انسان پلار کيرى - چي په
 دي - او بيختي رومبي مکمل سېرى دي شوي جنت کي پيدا
 د اسمان نه زمکي ته د پامير غره په لاره چي نېغ
 راکوز شوي دي - او بيا د هندوکش غره خواوشا کي ديره
 شوي دي - مخکني مخلوق د پښتون زمکي ته په راتلو
 خوشحاله نه وه خو څه ئي کولي نه شو نو دراور چي د
 اباسين نورښاته کي وه - ديرى نور بسکته وتنبئي - څوك
 خو سرۍ لنکا او استريلياته ورسيدل څه په تېښته کي په
 او بو کي ډوب شول او څه د هند په لکي پوري زورند
 شول - بيا ئي هلتہ کده واچوله - او تر او سه هلتہ پراته دي
 بل قام چي ورته نيندرتل وائي ، قطب او قبلی ددي ته

پراته وه هغی د ویرې یورپ ته مخه وکره او د یورپ په
 ځنګلو کي اباد شول - د دي نسل باقيات اوس هم زيات په
 جرمني کي او نورو یورپي ملکونو کي مومندي شي -
 جنت خو بي حسابه لویه او د خدائی پاک یوه
 بنائيته دنيا ده - او هله د زمکي همره لویه یوه ديره زبرد
 سته ريسرج ليبارتري هم ده - خدائی خبر چي د کومي
 زمانی راسي پکي ځناور، مرغۍ، مرغان، کبان
 او نور حشرات جورېږي او زمکي ته پارسل کېږي - او
 په دي رنګارنګ مخلوقات دا شاره زمکه آبادېږي - او
 بنائيست ئي ورڅه زیا تېږي - او دا سلسله به تر
 قيامته روانيه وي - به وي جورد ابلیس واده دي - هغه
 فربنټي چي د کلونو راسي وزگار ناست وي او زنګ و هلې
 وي - ويڅ شوي او داسي تکره شوي چي د ناراستي
 خوبونه ئي خلاص شول - او تول د دي تاريخي ځناور په
 تيارې کي خپله پوره پوره حصه اچولو له چاق چوبند شول

بیا چې د ورومبی قالب کولالو وخت راغي - د
لیبارتري د فربنستو تول ستاف، مشر ابلیس او نور اهم
فربنستي د کمپلیکس لوی هال کي راجمع وه - د ناستي
خائي پکي نه وه - هال کي داسي خاموشي وه چې باد هم
رپ نه وهلو - قالب د هال ستیج ته راؤړي شوه - ابلیس د
خپل سیت نه پاسید ، مانګروفون له راغي او گویا شو -
د خالق یو نایاب تخلیق به او س ستاسو مخکي د سانچي
نه بھر راشي - د خالق ثنا په اوچت اواز ووائی - ”الله
اکبر“ او د سانچي ورئي اوچت کرو
دروازه کولاویدو سره ترنه د دوه پیسو یو تور زنگي بھر
راتوپ کرو او په توپونو او گذا شو -
ابلیس په قهر شو ”دا مو خه شي جور کړي دي؟
تاسو ته د یو مکمل انسان د جورولو حکم وه - دا خو سوی
سروتکه ده“ -
کیمیکل انجینئر فربنسته ورله جواب ورکرو - چې د

چمپینزو د پاره د افریقی لږه توره خته پرته وه - د تجربې
په طور مو هغې کي دوه فيصد د افغانستان خته شريکه
کړه نو دا زنګي ترنه جور شو - او هسي هم پرون توله
ورخ د بجلئ لوډ شدنګ وه نو مونږ د قالب لاندي د وچو
لرګو اور بل کړي وه - تمپريچر په کنټرول نه وه اور لږ
تیز شو

نو تمپريچر دير او چت لار - لږ وسولو او په لوګي ئي رنګ
دير تور شو - که خير وي بل به سل فيصد د افغانستان د
ختي نه زر تيار شي - ابلیس ورته ووئيل - "دا حل
غلطي او تادي مه کوئي - کني تاسو به د هندو گش غرونو
ته وليرم" -

فرښتو یو مضبوط جال را پیدا کرو او هغه تور زنګي
ئي پکي قابو کرو او د مشر ابلیس نه ئي پوبنټه وکړه چې
ده سره څه او کرو - رسائیکل ئي کرو؟
مشر ورته اوی چې امریکي لا د جنت په دی زمکه د

ریسائیکل فیکتری نه ده لګولی - دا کار په دوزخ کي
کېږي او دوزخ ته ګناهگار ئې - دې کي دزنګي غریب
څه ګناه دي چې دوزخ ته لار شي - د افريفي زمکي ته ئې
پارسل کړئي -

ذمه وار فربنټو ته دیرپه قهر شو او چې څه په خله
ورتله، ورتنه ئې اووي - د اتوار چُتي ئې ورله منسون کره
- بونس ئې ورله هم بند کړو -

دوه ورڅ کي نور سړي تیار شول خو یو هم مکمل سړي
پکي نه وه - د چانظر نه وه - د چاکه یو لاس
وه نو پېښي نه وي ، د چاسروه نو مازغه پکي نه وه -
بس داسي مات ګد وو - نو ابلیس ادر ورکرو چې دا تول
لاهور ته وليرئ - د داتا صیب د دربار په پورو به ناست
وي او په پیسو ماره خلک به ترنه د خپل دولت د حفاظت
د پاره دعا ګاني غواړي او پیسه نیمه به ورله خیرات
ورکوي -

آخر یو ورخ چې مشر سائنسدان په لیبارتري کي یو
 تازه قالب کولاؤ کره او سړي ئې تري راویست - بنه ئې
 ورتہ بسکته بره اوکتل راوكتل - بیا ئې ووی - "دیر بنه
 پوبن دی او بنه ټن وجود ئې دی " - نو دی سړي ورپسي
 گردان کرو - "بنه پوبن ټن وجود دی" -
 "وئی ! ده خو خبرې هم شروع کړي - وايې پوبن یم او
 ټن یم " - مشر ابلیس ورتہ ووی -
 "پوبن ټن یم" -
 - "شاباسي - بیا اوایه - یو لس خله اوایه" - ابلیس ورتہ د
 خوشالۍ ووی -
 او ده د ابلیس په وینا گردان شورو کرو - "پوبن ټن یم ،
 پوبن ټن یم، پښتون یم، --- پښتون یم " -
 "ودرېره" - ابلیس ورتہ ووئیل - "دغه دی سم تکي اوی -
 پښتون - د اوسيه ستا نوم پښتون شو - جواب راکره"
 "ستا څه نوم دي؟"

”زما نوم پښتون دی“ -

”ته کومه ژبه وائي؟“ ابلیس ترنه بیا تپوس اوکرو

”زه پښتون وائيم“

”نه مره نه - ته پښتون ئي او پښتو کي خبری کوي“

”زه پښتون یم - پښتو کي خبری کوم“

ابلیس ورته په دیره خوشالی اوی - ”یو حل بیا اووايہ“

”زه پښتون یم، پښتو کي خبری کوم“

”شاباشي د نر بچيھ اوس زه کامیاب شوم“ ابلیس د دیری

خوشالی په توپونو شو - او دا رنگ پښتو او پښتون د جنت

په لویه لیبارتري کي پیدا شول -

اوسم به دي بلی مسئلي له راشو چي د پښتون اصلیت د

محققین د پاره ٻو پت راز دي - چي نا ساپه دا پښتون په

زمکه د کومي رابنکاره شو؟ دوئي د دي حقیقت نوغی ته

درسیدلو کوشش کي، رنگ رنگ قیصی جوری کري دي

- خوک وائي دا د بدھانو نسل دي، خوک ورته آرين وائي،

اسرائیل دعوی لري چي پښتنه د هغونې دولسمه ورکه
 قبیله ده - فرشته په خپل کتاب کي ليکي چي ما په مطلاع
 لانوار کي لوستي دی چي دا افغان د فرعون د پخوانی
 مصریانو د نسل نه دي - څه ! ده سرته ورسوله - د پښتون
 نه ئي د زنگي اولاد جور کرو - هغه زنگي چي د ابلیس
 خوبن شوي نه وه او افریقي ته ئي د لیپلوا حکم ورکړي وه
 نو د فرعون هغه مصریان د هغه اولاد دي - د چا چي
 څه په څله راخي وائي - پښتون خو د مادرن انسان د تولو
 قامونو پلار دي او دوئي د پلار نه ځوئي جوروی - نو د
 داسي ځوئي پلار موندل څه اسان کار نه دي چي پخپله
 - پلار وي -

محققین له پکار ده چي د نوعي نه خپل تحقیق شروع
 کړي - اول دي پښتون خپل پلار ومني بیا دي نور لتون
 کوي نو څه ځائي ته به ورسی - دا محققن خپلې نوکرئ
 ساتلو د پاره په زور پښتون له پلار لټوي - پښتنه خو د

پلار په غم کي غمجن نه دي ناست - د پيسې د لاسه غمجن
دي -

د مغرب سکالر انو سره د پيسې غم نشه خو د
پښتون د پلار غم اخستي دي - داسي خدائی و هلی دي چي
په لنده خبره نه پوهېزی چي د پښتو پلار پښتون با با دي
او د جنت نه راغلي وه - قيصه خلاصه - نور چرته
ئي نشي لټولي نو په كتابونو ورشي او هغې کي ئي لتوي -
دوئي ته چا وئيلي دي
چي پښتون په كتابونو کي پروت دي - چي كتاب نه وه نو
پښتون وه - چي كتابونه راغله نو پښتون كتاب نه کتلوا، نه
منلو او نه ئي پکي خان اچولو - او تر اوسيه پښتون د كتاب
نه آزاد قام دي - که رسړچرز ورباندي خان ستري کړي
نو په كتاب کي پښتون نشي موندۍ - پښتون د هندو کش په
وچت غرونو کي تر زمانو اوسيدو - نودا خبره د لس شل
کالو یا د سل کالو نه ده - د لکونو کالو ده - چي دي

افغانستان کي اوسيري - نور چرته اوسيدي شي؟ نه
ئي خوک خپل کور، کلى يا وطن کي اوسيدو ته
پريزدي - هر ځائي چي وي مسافر دي -

د افغانستان په زمکه چي هیڅ خوک نه وه نو پښتون
وه - او پښتوئي داسي جوخته تینګه کري وه چي که د
غرونو نه بستکته راکوز شو نو پښتون به ترنه بره په غره
پاتي شي - هره سخته ورته قبولوه خو چي پښتو د لاسه
لاره نشي -

د پښتون د پاره خوريدل دومره اسان هم نه وه - هر پله چي
به تله نو چا به ورته پخير راغلي خو نه وئيل - په جنگ او
په زور به ئي قبضه کوله - چي جنگ به ئي وګتلوا او
تول عمر ئي کتلي دي نو هسي وژله به ئي نه کول - یو
شرط به ئي دا وه چي بئيلالي قام دي ورته علاقه پريزدي
او بل د تاوان په بدل کي دي سورې راکړي - نو په دي
جور به ئي ترنه تولي بنائسته پېغلي لاس ته کري - خو بيا

افغانستان ته واپس نه شول -

کوم چې په خپل کور پاتې شول هغه اوس هم هغه پښتون
دي لکه چې پنځوس زره کاله مخکي وه - هیڅ فرق پکي
نه دي راغلي - اوس هم په سوره صلح کوي -

خدائي خو بس یو پښتون بابا سم د سړۍ خوي جور
کړي دي - دا نور مخلوق خو هسي خشاك دي - زمکه ئي
ورباندي ډکه کړي ده - بیا ئي په ټول مخلوق خلیفه کړي
هم دي - نن که د پښتون څخه خلافت نشه نو خير دي -
بدمعاشانو ورله کار سم کړي وه - خو د امریکي کور
وران شه - باچائي ئي ترنه و اخستله - تشه باچائي نشه،
خلیفه خو اوس هم دي کنه -

د سائمن مهی یو جبلت دي چې په کوم مقام دي د
اګو نه زېږيدلې وي نو چې خلمي شي نو هغې مقام له ځان
واپس رارسوی که نارینه وي نو هم او که زنانه وي هم
اګو اچولو له هغې مقام له راخي - بنیاد م ورته ناست وي

او په شخرو ئي نيسى - تر لوئي حده پوري د انسان هم
 دغه خصلت دي - د دي خصلت د لاسه دا غتي غتي باچا
 ئي په افغانستان رامندي وهي - او د افغانستان په دي وچه
 زمه او غرونو کي ځان غرق کري - خپلو حملو له که
 هر عزر پیدا کري خو د ما هي هغه خصلت ئي دي ځائي
 له راولي - کني په دي زمه او په دي غرونو کي څه
 خهاني پتني پرتابي د چي دوني ورپسي فوخونه، سره د
 جنگ د سازو سامان راشي - خپل اباد، بنکلي او خوش
 حال وطنونه ورپسي پرېږدی - دي وچو زمکو او غرونو
 کي ځان سره د باچایو غرق کري - تاريخ ولتوئي او په دي
 نظر ورته وګورئي نو که سکندر وه، که چنګيز وه، که
 پيرنگي وه که روسي وه او اوس که امريکي سره د تول
 نیټو دي - خپل دولت، اصلاحه، فوخيان، خپل عزت او د
 خپل خلقو خوش حالي ، هر څه ئي پکي غرق کړل او چي
 څه لبر دير پاتي دي هغه به هم غرق شي نو تیته ملا به

و اپس شي -

خان ته دیر پوهه او عقلمند وائي - ديره که د مهیانو دا خصلت پوره کوئي نو لکه د بندیانو ئي پوره کوئي کنه - رائى شل خله رائى - پښتون به درته پخير راغلي وائي - په جمع رائى، هره ورخ رائى خو په امن رائى - په سيل رائى - پښتون به درته بنکلى بنکلى د سيلونو خانونه جور کري - د خپل پلار نیکه جنم بهومى کتو له رائى نو بلا قبرونه او مقبرې به ستاسو زيارت له جوري شى بس دالري او پوندونه راوړۍ - بنه ګرانى ګرانى هوتلې به درته جوري شى - په مزو پکي پاتيکيرۍ - لوی لوی شجري به درله تيارې شى - هر چاله به پلاران نیکان را پیدا شى - د دغې خبرې غم مه کوي ديرې قبيلي به تاسو خپل کولو (Adopt) ته تيارې شي بيا د خپل نوم سره ڈرانى ليکلى شي، اپريدي ليکلى، یوسف زې ليکلى شي - چې کومه قبیله مو خوبنې وي - هغه ستاده او ته د هغې ئي

- بس دومره خیال ساته چې د خپل پلار نیکه د جنم بهومي
 زیارت له راخي نو جیب د دالرو دک راؤره - پښتون په
 دالر جور تصویر باندي دير مئن دی - د پښتون وطن،
 بي جگري، بي خپگانه ستا خپل دي -

أے خلقو ! دَزره دَ اخلاصه زما خبری ته غور
 کيردي -

* تول بنیادم د آدم او حوا اولاد دي -
 * يو عربي په غير عربي هیڅ برتری نه لری او نه
 غير عربي په عربي څه برتری لری - نه يو سپین په
 تور څه برتری لری او نه تور په سپین - سیو ا د خپل
 نیکی او بنه کارونو -

* ځان پوهه کړي چې هر يو مسلمان د هر بل
 مسلمان ورور دي - او تول مسلمانان په جمع يوه
 کورني ده -

(د خطبتي الوداع نه اقتباس)

راخی چې دروغ وائپو

په کور که په بھر، د قلاري او امن ژوند غواړي
نو دروغ وینا نه سیوا بله سمه لار نشته - او که زان له
غويامي گوري او خپلو پردو ته زان سپکوي نو وائي
ربنتيا - نتيجه به ئي پخپله او ويني - یو اشناراته صلاح له
راغي وئيل ئي، د کور ژوند مي دير په عذاب کي دي - د
بنخي ژبه مي کز اوګرده ده - ايله کورته مي قدم دننه کري
نه وی چې د دې ژبه لکه د قينچي زما په ماز غو پريکولو
شي - ديره مي وَ زورله، ديره مي او وله، خو دا کلكه

ګټه ده هیڅ اثر پری نه کیری - نو ما ورته اوی، ګټي په
تکولو ماتیری ویلی کیری نه - ته رښتینی سری ئی -
ریښتیا وئیل پریزدہ دروغ وایه نو بیا گوره ستا دا ګټه
بنځه څه رنګ ویلی کیری - اول هغه ماته بد بد اوکتل لکه
زه ئی په بدہ لار راروم - بیا ئی تپوس اوکرو چې څه
دروغ ورته اوائیم ؟

“ بنځه د بنائيسته ده ؟ ”

“ توبه اوباسه ”

“ بیا خو دیره اسانه ده ”

“ خنګه ؟ ”

“ هر وختي ئی د بنائيست صفت کوه ”

“ دا خو دروغ دی ! ”

“ نو زمانه صلاح ولی غواری ؟ ما درته د رښتیا وئیلو
صلاح خو نه ده درکړي - ته ئی نه منی - لګیا اوسمه په
ګټه سر تکوه ” -

سېرى سر وَخندو لار - ما وي، رښتیا خبره د چا زره ته
نه پريوزى - يو لس اته ورځي پس مي په بازار کي د يو
تيلی سره ولاړ اوليدلو- تپوس مي ترے اوکرو چې څه
اخلي - جواب ئي راکرو چې بنځي له لپ ستک اخلم - ما
ورته امبارکى ورکړه -

د دېزل ملا په گادى کي دېزل خلاص شول - کورته
نzedi وه - پياده روان شو - د کومي ورځي سیاست کي
اخته شوي دي نو په اول حل ئي هلکان په لوبو او ليدل -
تپوس ئي تري اوکرو چې څه کوئ - هغوي ورله جواب
ورکرو چې يو ه ترافۍ مو تياره کړي ده اوس د هغى
سېرى په لټون يو چې دير لور دروغجن وي چې دا ترافۍ
ورته پيش کرو - دېزل ملا يو سور سویلى وکرو - وئيل
ئي - دا ترافۍ زما قسمت کي نه ده - نو تولو هلکانو په
خوشحالئ په يو آواز چغه کړه چې شکر دے ملا صېب
ته راغلي، زمونږ ګرانه دي مونږ ته آسانه کړه - تاسو د

دي ترافى اصلی حقدار ئى -

دروغ وئيل بده خبره نه ده، په نن وخت كېنى رېنتيا
وئيل بده خبره ده - خکه خو صدران دى كه وزيران دى،
ملان دى كه پيران دى ، تول خان د رېنتياو نه په دده
ساتى - په خطائىي كه دچا د خلى نه رېنتيا اوختل نو كه
صدارت وى كه وزارت وى ، د لاسه به ئى خى او كور
به كېنىنى - چې داسي اوچتى مرتبى او دومره لور لور
بند يان په دروغ وئيلو بنه ژوند تىروى نو مونږ غريبان
ولى د رېنتياو په گناه راگير يو - وائي په دروغو دنيا
ولاره ده - نو كه دروغ ترى او باسو نو قيامت به راشى -
د قيامت نه دنيا خکه تر او سه بچ ده چې د دروغو
ديوالونه د مضبوط سيمتو جور دى كه د رېنتياو د خاۇرۇ
ختو په ديوالونو دنيا ولاره وي نو پخوا به قيامت راغلى
وە - رېنتيا وئيل د غريبانو د پاره دى - رېنتيا خو غريب
هم نه وائي - د غريب دروغ هم لكه د هغه غريب وى -

غريب بي مطلبه دروغ وايي او بي مطلبه دروغ خو د
ربنتياو نه هم د کوزمعيار وي - کوم غريب سري چي
معيارى دروغ ايزده کري ، غريبى تري اوتبنتي - دولت،
لورے مرتبى، او عهدے ، تول په دروغو دومره مئين
دی چي د ربتنتى سري نه په ډډه تيرينى -
دا نن په ما څه چل شوي دي - خدائ د خير کري - ما نه
څه ګناه شوي دي چي زما خوله په ربنتيا خبرو لگيا ده -

إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ كَذَابٌ
 وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ
 وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ
 وَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ

(40:28) (9:24) (61:7) (42:16)

الله پاک دروغن ته فاسق، ظالم او کاذب وئيلي دي -
 دروغن د حان سره ظلم کوي، د خپل خپلوانو سره، د
 تول قام سره، د تولو مسلمانانو سره او تر دي چې د الله
 سره هم ظلم کوي - حکه الله پاک فرمائي چې فاسق، ظالم
 او کاذب له زه هدائت نه ورکوم - دي په دير سخت عذاب
 کي پروت دي - (إِلَّا تَنْفِرُوا يُعَذِّبُكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا)
 که تا د دي عذاب نه پخپله حان له د خلاصون لار پیدا نه
 کره نو په دير لوئي عذاب کي خو پروت ئي نو بيا به
 درباندي (وَيَسْتَبْدِلُ قَوْمًا غَيْرَكُمْ) بل قام راولم او هغه بل
 قام به تا نه غلام جور کړي - ستا او ستا د پښته ویخ
 وباسي او ته به د هغه هیڅ وران نه کړي شي (وَلَا تَضْرُوهُ
 شَيْئًا) - خپل چاپیر چول ته وګورئ - نن پښتون د خدائی د
 عذاب په دي (وَيَسْتَبْدِلُ قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضْرُوهُ
 شَيْئًا) آخری مرحلې کي دي او که نه دي؟

ناراستی او نیستی

د ناراستی پشان خور احساس هدو بل شته نه -
که خوک وائی چې په هغه ناراستی نه رائی نو دروغ
وائی - خدائی خبر چې په چرسو افیمو کي به داسي
خوند وي او یا د شاعرانو د بنا ئیسته ساقی د لاسه
شرابو سکلو کي - زما په خیال خدائی به هم نه وي
خبر ٿکه چې هغه به دا دواره څیزه نه وي څکلی - د
دي دوارو څیزو نشه زر ماتیری چې خبره پیسو له راشی
- د ناراستی نشه زر نه ما تیری - په دي کي د پیسو هیڅ
کار نشه - دا د خدائی بي پیسو نعمت دي -

چي د ڙمي غرمه وي - په حجره کي د کت په غرم
پروت وي، خادر د په ٿان اچولي وي، پکي ملاست ئي
او د ناراستي مزي لوتي نو هغه وخت سري د ناراستي په
نشه پوهيري - که درته خوک اوائي چه زر روپي واخله
او د نزدي پروت منگي نه ورله د اوبو يو گلاس دک کره
او ورکره نوکه ستا په ٿائي زه یم نو به ورته وائيم چي
سبازما نه زر روپي واخله خو تکره شه پخپله او به
او سکه او ما مه تنگوه - دا وخت د ملاستي مزه د زرو
روپو نه خوره ده - هدو جواب به ورله نه ورکؤم ٿان به
نور ڪلک اوده ڪرم - خپله د ناراستي نشه په خبرو ولی
بي خوندہ کؤم -

په روزو کي خو د ناراستي غلبه ڊيره زوره وره
وي - که نه ورنې ڪيري نه توري ڪيري خو تول تال به د
ناراستي په ڪنترول کي ئي - که ٿه کار راته پروت وي
او ڪول ئي غوارم نو ناراستي راته غور کي وائي - په

قلاره کښینه مړه، ستری شوی ئی، روزه د ده، په روزه
 کي خوک کارونه کوي - سر د اخری کارونه - او سه
 څمله، لږي پېښي او غزوه، او په قلاره اوده شه ، سبا به
 کتي شي - او بیا زه اوده شم او سباله مي بیا او غولئي -
 اوده مي کړي او کارونه چري سرته او نه رسی -
 د ناراستی د نشي په مزه هغه وخت سېري
 پوهېږي چي په ناسته ورله خوب ورشی، د څملا ستو
 چرته ځائي نه مومني او په ناسته مجبور وي، بل خوا
 ئي ناراستي په خوب مجبوروی - سېري دغه حال کي په
 ناسته اوده شي خو چي سر ئي يو خوا ته په غورزیدو
 شي نو ناخاپه ويښ شي او بیا بی وسه، سترګي پتني کړي
 او بیا ئي سر يو ډډي ته ورغري - راوېښ شي او دغه
 رنګ د خوب او د ويښي دا جنګ روان وي - او دغه
 حال کي ئي مزه نوره هم زياته شي چي سېري په اوږد
 مزل په بس کي په سفر وي - په سیټ دوه تنه ناست وي،

دواره د ناراستی په قابو کي انختي وي - او سرونه ئي
 رغري او رارغري او د يو بل سره تكري وهى - كله ستا
 سر د هغه په اوبره او كله د هغه سر ستا په اوبره - او لا
 چي سړک هموار نه وي - دغه شان يو اوبرد سفر د
 ناراستي د لاسه په ما هم تير شوي دي - د ديرشوكالو
 خبره ده - د دېټرائیت د بنار نه شکاګو ته مي په بس کي
 سفر کولو - د وه اټو گینتو د بس لار وه - زما سیت
 کړکئي سره وه او دننه غاري ته راسره یوه بنه صحت
 منده، توره امریکئي پېغله ناسته وه - د بس د روانيدو به
 ایله لس منته شوي وو چي زما د سیت ملګري باندي
 ناراستي خپل لاس واچو - او سر ئي کله یو ارخ ته، کله
 بل ارخ ته په زنګيد و شو - د ځانګو دا لو به لږ ساعت
 روانيه وه چي ناخاپه درز شو او سر ئي زما اوږي باندي
 راپرييوتو، ما ئي د اوچتولو کوشش اوکړو خو سر ئي
 غټ هم وه او دروند هم - ما اوچت نه کري شو نو مي

او څنډه وله، ويښه مي کړه - چې خپل سر ډقاپو کي او ساته نو سترګي ئي پرانستي او ساري ئي راته اوی او بیا ئي سترګي پتني کړي او سر ئي په زنگيدو شو - بیا د هغی سر وه او زما اوږد وه - یو څو خله مي بیا ويښه کړه، خو اوس به هغی نه ساري وئيل نه به سمه ويښیده، لکه د نشي به ئي نيمی سترګي او غرولي او بیا به د هغی سر او زما اوږد وه - سترۍ شوم، سوچ مي اوکړو چې څه چل خوپکار دي - دواړه لاسه مي د هغی د سر لاندي کړل او په زوره مي تیل وله - ما وي اوس خو به خا مخا ويښه شي - زما نصيب ! دا ويښه نشوه او سر ئي زما په غير کي را او غور زيد - ما دير کوشش اوکړو چې سر ئي اوچت کرم خو اوس ورسه د هغی د وجود وزن هم شامل شوي وه - سمه درنه میخه وه - ما او نه خوزه ولی شوه - ما وي خدائیه دا بلا به تر کومي په غير او ساتم - لږ ساعت مي ورته صبر اوکړو او په څه سکيم جورو لو

اخته شوم - حان می د خوزولو کوشش اوکرو نور د
 کرکئی خواته شوم - چې د دی سر زما د غیر نه
 او غورزیږی - دا لږه او خوزیده او سر ئی زما غیری ته
 نور را د ننه کرو - زما د کرکئی پله په خوزیدو دی ته په
 سیبت حائی زیات شونو دا پري لا سمه راغله مخکي په
 ډډه پرته وه او چې څک حائی ئی نور بیاموندلو نو ملا
 ئی سمه کره او نیغه څملاسته - زما نصیب د وران شی -
 زما هر سکیم په ما اولته کیږی - په دی کی شیطان می
 مدد له راغی - غلی غوندي ئی راته په غور کی اوئیل چه
 تا د حان نه د سړی حوي جور کړي دي - په سړی توب
 به هم په دی حال کی تر شکاګو حي - نو تول سکیم ئی
 راته په غور کی برابر کرو -

اوسم دا په څله ملا ملاسته وه، مخ او سینه ئی ما
 ته بره وو - ما څل سر بسکته کرو او په نا خوالئ می
 ورله تورمخ بسکل کړه - سکیم دا وه چې په دی به دا

خبره بده اولبری ، را ویسنه به شی ، ماته به خه بدرد
 اوائی - خیر دی - زه به ترنه په قلاره خو شم کنه - خو دا
 سکیم هم اولته شو - هغی په اودو اودو خپل دواره لاسه
 زما د خت نه چاپیره کرل او زه ئی د خپل مخ سره نور
 جوخت کرم - یا خدائیه دا په خه شرم اخته شوم - او چي د
 دی لاس لبر سست شول نو خپل سر می تری را خلاص
 کرو او نیغ کبیننا ستم - د حان سره می فیصله اوکره چی
 دا اوس ستا سزا ده چی تر شکاگو به په دی حال کی
 خی - چی د حال سره می روغه اوکره نو په ما هم
 نیستی راغله - خبر نه شوم چی خه وخت می سترگی پتی
 شوی دی - په خوب، که په ویسنه دومره پوهه شوم چه په
 خپله بشتره، د دوه پستو، پستو بالبنتو تر مئینځ می پر
 مخي سر پروت دی او اوده یم - چی د بس درائیور
 راباندي آواز اوکره

Get up you loving couple, we are in Chicago .

پاسئ شکاگو راغي " - مونږ سترگی مړلې پاسیدو - د

بس نه په کوزیدو دي ماته اوئيل - ” ستا سره په سفر
زما دير بنه وخت تير شو ” ما ورله هیڅ جواب
ورنکرو څکه چي زه په خپلو خپو د او درې دلو کوشش کي
لکيا و م -

د خبری نه خبره را اوzi - د اکبر بادشاہ د زمانی خبره
ده - زمونږ د سوات بونیر خلک اکبر بادشاہ ته او د هغه
بادشاھی ته دير سپک گوري - هغه دير څله په دي
علاقې حملې اوکړي خو هر څل ورله پښتو فوځونه تباہ
کړل او هغه بادشاہ چي تاریخ ورته اکبر اعظم وائي او
تول هند ئي قابو کړي وه - د غرونو دي پښتو ته ټینګ
نه شو او خپلی لوئي بادشا هئي کي ئي د سوات بونیر
غرونه شاملولو او د دي غرونو یوسف زو د قابو کولو
ارمان ځان سره قبر ته یورو -

دي خلقو ورپوري بلا توقی جوري کړي دي - د ده
خلق ئي په ناراستئي مشهور کړي دي - وائي چي یو

ده ورته کتل او کوري قدرته ئى ورته اونه وي ”
خلمى ورپسى خپلى اوچته کره او د دواره نه ئى نیستى
اویسته -

فیروز افریدی صیب راته د اکبر ناراستو پوری دا
توقه وائروله ” د اکبر بادشاه په زمانه کي بیربل وزیر
اکبر باچا ته اوئیل چي دا لټان تول تگان دي او تا سره
دوکه کوي يعني دا لټان نه دي ستاسو د مهربانی نه
ناجائیزه فائیده اوچتوی او گني راخی چي معلوم ئى
کرو. دونئی هغه خائی ته لارل او هلتہ ئى هغه تولو لټانو
ته اواز ورکرو چي باچا سلامت وائي چي ما سره د لټانو
د پاره يو وزارت دی خو هغه ته به میلاویری کوم چي
تر تولو زیات لت وي. نو هر يو لت خپل وراندیز
ورکرو چي گني زه د تولو زیات لت يم. چا لاس اوچت
کرو، څوک په دده وائریدل او چا اشاره غوندي وکره
يو سېري بيخي غلى ملاست وو. هغه له بیربل رانزدي

یوسف زی خلمنی د ده په علاقه کي په اس سور روان وه
چي د توت د وني لاندي ملاست يو سري ورته غږ کرو
چي ”په اس سور خلمنیه ! د خدائی د پاره يو نیک کار
خو اوکړه الله به درله دیر ثواب در کړی - دلته زما خوا
کي د توت يو څو پخې دا نی راغورزیدلي دی - دا
اوچتی کړه او زما خولي کي نی واچوه ”
خلمنی د اس نه کوز شو، زړه کي نی سوچ اوکړو
چي دا غریب به بیمار وی - دومره قدرته کار خو څه
خبره هدو نه ده - د توت داني اوچتولو د پاره په تیتیدو شو
چي خوا کي ملاست يو بل سري پري آواز اوکړو“ نه
خلمنیه دا کار ورله او نه کړي
خلمنی تر تپوس اوکړو“ ولی ؟ ”
نو هغه بل سري ورته جواب ورکړو“ دا دیر ناراست
سری دی - اوس لږ ساعت مخکي يو سپي زما خوا له
راغي، لته نی اوچته کړه او زما تول مخ نی لوند کړو -

د چرگ دِش

نن مي نيت دے چه تاسو له ديو مزيدار" د
ش" په پخولو لکچر درکرم - د آخلى پخلی په خبرو دير
وخت ضا ئبع کول نه دی پکار - په لندو به ئى درته اوائىم
چي نن به موئن روغ چرگ پخوئ.

اول به یو چرگ راونيسي - د بازار د چرگانو
اعتبار نشه چي بيمار وي که روغ - لبر په خپل چم
گاوند کي بنه تحقيق اوکړئي او د صحت مند چرگ درک
اولبروي - دا د تولو نه لوې او ضروري خبره ده - بيا ئى
د نیولو چل کوئي حکه چه چرگ نیول د منزري نیو لو نه
هم ګران کار دي - که تاسو چرته د منزري نیولو کوشش
کړي وي نو به درته پته وي - یا به ئى ته اونيسى یا به
هغه تا اوخرى - که ته ژوندي او روغ ګرځي نو مطلب

دا دی چې تا سو لا تر او سه د دی کار اراده هدو نه ده
 کړي - منزري نه نیولي نو چرګ نیولي - یوه خبره ده -
 دومره ده چې منزرے په نیولو داسې نه تغییري او نه
 زوګ کوي لکه چه چرګ توله دنیا خبره وي - بس
 دومره خیال ساتی چې د چرګ خاوند درباندي خبر نشي
 کني د هغه مېلمستبا به وچ په وچه ستاسو په سر شی -
 چم گاوند خپل دي نو د چم تول چرګان خپل دي - پردے
 چرګ چې څومره خور وي بازاری چرګ کي هغه مزه
 نه وي - هسي خود چم گاوند تول چرګان خپل وي -
 پردي ئي مه ګنډي - د پردي چم گاوند چرګ پردي وي -
 که په پردي چم کي د چرګ په نیوؤ تاسو او نیولي شوئي
 نو د هغې چم خلک به ستانه چرګ جور کړي -
 د دېري مودي خبره ده زه به د اټو کالو وم، د
 ګرمو ورځي وي مونږ دري دوستانو حجره کي لوبي
 کولي - هغه وخت حجره خوشی وه - خدائی خبر یو غت
 با نګي د چرتنه نه را غې - زمونږ ورتنه نیت بد شو خو
 ګرانه دا پېدا شوہ چې پخیري به څنګه - زمونږ یو

ملګرے غریب غوندے وہ - کور کی ئی یوازے مور وہ،
 نور ئی خوک نه وہ - هغه غارہ کپنوده چی زما مور به
 ئی پوخ کری - بس بیا خہ وہ - چرگ مو اونیولو - هغه د
 څادر لاندے پت کرو - مکو خه ئی ورله جوخته اونیوله او
 کورته ئی یورو - مازیگری پورے چرگ پوخ وہ -
 ورکره لارو او ډېر په مزه مو او خور - یقین او کری چی
 داسی مزیدار چرگ مونږ چری نه وہ خورلی - مابسام
 چه کور ته راغلم نو مور راته اوی - "هلكه ورشه بھر
 او گوره هغه با نگی تر او سه کور ته را نғی" - "کوم با
 نگی؟"

"زمونږ هغه سور غټ با نگی" - کو خی ته هسي لبر او
 وتم بیا د ننه راغلم - "با نگی نشه"
 "نشته نو خه شو؟"

"گیدرو به خورلی وی"
 "گیدر د ورخی د کومی راغل - کلی خو د سپو نه ډک"

دي

”نو سپو به خورلي وي“

” دومره بند يان گرخي چا خو به دغه سپي ليدلوي ”

کنه“

” څه خبر بنديانو خورلي وي“ - په زره کي مي وي مور

راله د چرګ تول خوند بي خونده کرو - خيال ساتي چي

تاسو دا غلطۍ او نه کړي -

مونږ به د آخلي پخلی په خبرو خبری کوؤ -

د چرګ نيوو په چل به بېا چرته ګپ اولکوؤ - نو تاسو د

درويش صيب چرګ او نيلو - دير مو بنه او کرل - دی

چرګ د هغه تول غولي نه آرت ګيلري جوره کړي وه -

بنه شوه چي خلاص شو تري - د هغه ورته پخپله د دېري

مودي نه زره وه خو هغه خپل کور پخولي نشو کني د

هغه بالښت او تولائي به په کوڅه کي وه او شپه به ئي

په جمات کي - بنه شوه چي تاسو د جمات د شپي نه بچ

کرو او په خپل کت ئی لبر په ارام شپه تپره کره
 خلک په چرگ غریب پسی چورکی راواخلى - که تپوس
 تري اوکړئ چي دا ولی نو جواب به درکړی "حلا لؤو
 ئی کنه " - داسي ظالمان دی بي ګناه چرگ به وزنی -

چرگ خو خدائی یو څل حلال کړي دي نو بېا ئی حلا
 لولو ته څه حاجت دي - خدائی پخپله وائي " اے مسلمانانو
 ما تاسو له چرگ حلال کړي دي - خورئي او مزی کوئي
 " - خو د نن د مسلمان عقیده دومره کمزوري ده چي په
 خپل لاس ئي ډير یقین دي - او د خدائی په وېنا ئي نشه
 دوه کاره خو اوشول - چرگ او尼ولي شو، او
 راوري شو - اوس کتوى پکار ده - کتوى دومره لویه
 پکار ده چي دا چرگ پکي سره د وزرو او پښو تول
 راشي - په وزرو کي چي کوم و تامن دي هغه د چرگ په
 غوبني کي نه وي - د وزرو یخني چينيان ډير په شوق
 سکي - ځکه د هغونئي ساره نه کيرزي - او د چرگ د پښو

خو هغونې ليونې دی - که زما په خبره يقين نه کوي نو
 بي شکه مه کوي پخپله د هانګ کانګ بازار ته لږ سيل له
 ورشۍ نو په رېرو به اووینې چې مارانو، چېندخو او
 چرمخکو سره پرتې وي او بنائسته څلمي او بنکلې بنکلې
 سپېنې جېنکې ئې په مزه مزه خُري - ستاسو کور که
 دومره غټه کتوى نه وي نو د منګي غړي ماته کړي
 چرګ به پکي راشې - که تاسو پخول په ګيس باندي کوي
 او ځان د ګيس د لود شیدنګ نه بچ کول غواړي نو خېر
 دي ، داسي به اوکړي چې ګيس والا له به دعوت
 ورکړي چې نن ستاسو کره چرګ پخیرې - او دا ورته
 هم اوائي چې ګېس کي دير زور نشه ، نو چې راخې،
 په لاري د تورنه یو لس پنځلس دودۍ را اونيسه - څکه
 چې دا ګېس والا د بهر سېري دي - دير ساعت له ئې کور
 کښېنول نه دی بنه، هسي نه چې خپل کور ئې وګنړي او
 نيت ئې شپې ته د پاتې کېدو شې -

مونږ په دېر لېر ساعت کي بلا کارونه اوکړل -
 تاسو به دېر وږي شوي ئي - مونږ به خپل کار جاري
 ساتو چي زر تر زره چرګ تېار شی - دودي به تېاره
 راشی - خورل ئي زر پکار دی د پخلی اصل سامان لا
 پاتي دي - چمچي او کاشوغۍ به
 پرپردو په چمچو دېر بنه کار چلیري - د آخلي پخلی د
 پاره د چمچو نه بغېر بله څه وسیله نشه - اصل کي دا د
 پښتو تکي دي - مونږ ورته څمڅي وائيو - اردو با ن 'څ'
 نشي وئيلي او نه 'ۍ' - هسي هم څمڅي لېر پوست تکي
 دي او هغه دوئيم مطلب ترنه، نه وڅي کوم چي د
 چمچو مطلب وي - نو مونږ به ورته، څمڅي نه،
 چمچه وائيو - په پښتو کي دومره بد هم نه بسکاري -
 که پخلی د پاره کورکي څه وي او که نه وي ،
 چمچي خو به ضرور وي - د خورلو سکلو نه بغېر خو
 گذاره کېدي شی - روزه به اونيسې خو د چمچو نه بغېر

کذاره نه کیروی؟ - د چمچو روزه په یو پېغمبر هم نه ده راغلی - هسي کاشوغه یا خمسی هم هغه شي دي خوهغه نېک او بنکلی خصوصیات پکی نشته کوم چي په دي درے تکو "چ م چ" کي دي - دا دير برکتی تکي دی - د دے په برکت دير غټت خلک، تر دي چه غټت غټت بادشاھان د بरے نه بنکته شوی دي - لکه چي دفتر کي افسران، او د وطن حاکمان د چمچو نه بغیر ژوند نشي تیرولي نو پښتو ژبه د دی تکي نه بغیر څنګه ترقی کولي شي - او د پښتو اخلي پخلي به د چحمچو نه بغیر داسي وي لکه چه پخوانی پخوانی وختونوکي به خلکو بنکار کولو خو پروتین به ئي ورله په پخولو نه ضا نیع کول - اوس پخلى زمونږ ژوند په دير گرانو کي اچولي دي او د خلي خوند ئي راله بدی بدل کري دي نو چمچي ورسره هم داسي جوختي شوی دي چي په پخلى کي چمچي نه وي نو هغه پخلى څه پخلى خو نه شو

چمچي ديرې زباتي نه دى پکار يو خو درزنې ديرې دى
- يو شپږ اته چمچي د مالګي د پاره - مالګه ديره خورل د
بلد پړېش د پاره دېره بنه وي - دغه شان يو خو چمچي
د مرچکي د پاره، هوبنياران وائي چي مرچکي د گيدې د
تولو بیمارو د پاره تریاق دي - ريسراج داسي هم وائي
چي د کینسر وائزس ته چي مرچکي ورسی نو هغه سمد
ستې په ځان وژلو شي - زما خپله تجربه هم داسي ده -
چي کله دېر مرچکي اوخرم نو په ېخو اوبو کي مي
دوېډو ته زړه کېږي مرچکي چي څومره تريخ وي نو
زيات فائده مند وي - د میده کېږي مرچکي نه سیوا يو لس
اته داني د شنه مرچکي پکي هم واچوي - يو خو چمچي د
کورکمن د پاره، کور کمن دير خورل بنه دى ، د
ديره بیمارو سرکاري علاج په کي پت دي - د بنخو د
پاره خو دير بنه شي دي - وائي په دے رنګ سپینۍږي -
حکه پنجاب کي د کورکمن لیتې د واده نه مخکي د ناوي

په مخ، لاس او پېنسو ومبري چي د دغريمو هغه تور
لوبري ترنه وئي او ناوي يو شپي له د سپورمۍ يخ سپين
رنګ واخلي - يو څو چمچي گرمي مسالو له هم پکار دي
- گرمه مصاله هم دير بنه شي دي - چي څومره گرمه
وي، اثر ئي هومره يخ وي -

دا تولي چمچي د چرګ سره په کتؤي کي واچوی
که چرګ ئي په پېنسو تيل وهی او د کړ کړ آواز راخي نو
دا د اخلي پخلي موسيقى ده - د پخلي سره سره ورته سر
خندول دير خوند کوي - پياز، ادرک، اوږد او تماتير چي
درنه هېر نشي - او يو جام غوري د چرګ په سر په ورو
ورو اچوی چي غور وي - سپور بدلو ته ئي مه پرېردي -
د تولو نه اخركي چرګ ته د غنمه لږي داني هم واچوئي
چي پري مشغول وي - او د کتؤي نه د تېښتي خيال ئي
زره کي رانشي - تول چلونه مي درته په اسانه ژبه
کي او خو ول - کتؤي به پخیري او زه به لږ کور ته په

مندہ ورشم - وبری شوی ېم - نوکر به دال پوخ کړي وي -
دوډی خورو نه پس به چکر او لګوم که تاسو کټوی څتلی
وي نو زه به پوهه شم چې تاسو زما لکچر دیر په غور او
توجه اوریدلی دي او عمل به ورباندي کوي - په مخه مو

بنه -

د احسان بدله

د سحر د بانګ ډیوتی الله پاک چرگ له ورکړي وه - څکه
به ورته خلکو بانګي وي - خو د بدی ورځی چې د ګله نه
لاوډ سپیکر ایجاد شو نو مُلانو بانګي غریب په ځوانی کي
ریتاڼر کړو - انسان د هغه د زرگاؤ کالو د بانګ د خدمت په
بدله کي ورپسي چاره راخستي ده -

خدائی شته

د خدائی دیر شکر دی چې هغه خپله یوه دیوتي هم ما
ته نه ده راکړي کني زه به پخوا چرته د هندوکش په
خنګلو کي پت شوي وَم - هسي د نن سبا سیاستدانانو او
پیرانو د خدائی بلا کارونه په خپل سر اخستی دی - خو
خدائی ترنه بیا هم په ارام شوي نه دی -
سیاست دان خو خوشی خلق دی - خپل الیکشن پخپله
نشی گتلی نو د بل چا کارونه به خنګه وکړی - د الیکشن
د پاره تقریرونه کوي - په پندونو دروغ وائي په پیسو
ووتونه اخلى او بیا وائي که خدائی ئي وکړی نو به وکتم -
هلکه چې دا ذمه واری هغه ته سپاري نو کور په قلاره
کښینه - د هغه دا مخلوق دی ولی په آزار کړي دی - هغه

پوهه شه او ستا الیکشن - خو په خدائی ئی یقین هم نشه
 کنه یریگی - هسی نه چې دهوكه شو - او تول ووتونه د
 مخالف اميدوار په صندوقه کي واچوی - دا د بي
 ايماني دا کسب ئی هم د خدائی په غاره کړي دي -

 دی خلقو خدائی په داسي ورو ورو کارونو اخته کري
 دی چې تول لوئي کارونه ترنه پاتي شی - یو سېري وائی
 پشو می ورکه شوي ده خو خير دی خدائی شته هغه به
 ئی ولتوى او کور ته به ئی راله را ولی - بل یو کس کره
 چوری د هغه د ګټر په صفائي لګيا وه - یو وګود بانس ئی
 پکي اچولي وه - غړپه غړو په ئی جوره کړي وه خو بانس
 وه چې یو څپک نه وراندي کيدو - د کور خاوند ته ئی ګله
 وکړه چې ماته داسي بنسکاري لکه چې برستن مو په دی
 ګټر کي مند لي وي - بانس هدو مخکي خوزی نه - د کور
 خاوند ورته او وئيل - مره ولی زره کچه کوي - لګيا او سه
 - خدائی شته - هغه به ئی کولاو کې کنه -

او س تاسو پخپله انصاف او کری - دا سراسر ظلم
او کفرنه دی - چې د الله باره کي داسي فقري وائي - هغه
خلقوله نه پشونکان لتيوی او نه ورله گتري صفاکوي - د
تول جهان نظام د هغه په لاس کي دي دا واره واره
کارونه زمونږ فرض دی - مونږ له پکار دي خپله ژبه
سمه کرو او د هغه نوم په عزت او مهذب طریقه اخلو -
اکرم او مکرم دواړه رونړه ډاکوان دی - د ډاکي په
نیت رواني دو نه مخکي ئي او د س او کرو - بيا ئي دوه
رکعته نفل مونز او کرو او خدائی ته ئي زاري وکره چې
مونږ خو ستا غریب مسکین او بیگناه بندیان یو او په کوم
مشن روان یو د هغې کامیابی ستا لاس کي ده - مونږ په
خیر خیریت روغ جور سره د غت مال واپس راوله - بيا
ئي اصلاحه ډکه کره او د ګولو پتني ئي د ملا نه چاپيره
و ترلي - جي پ ته او ختل او روانيشول -
په کوم کور چې ډاکه وه د هغو غریبانو بد حال شو -

خدائی ته په ژرا زارو شو - چي د دی ظالمانو نه مو په
امان وساتي - زمونږمال دولت هم په خپل حفاظت کي
اوسياتي - مونږ چري په چا باندي ظلم زياتي نه دي
کري - په ديره خوارئ مو درشت د پيسو نه پيسه پيسه
د لوړو د واده د پاره جمع کري ده که دا ظالمان ئي
رانه اوسي نو مونږ به تش لاس په داګه پاتي شو - خدايه
اوسي به ته زمونږ حفاظت کوي -

چي داسي سیچویشن پیدا شي نو په خدائی مي دير
ترس راشي - دير مي ورباندي زره خور شي - خو څه
کولي شم - زه خو یو کمزوري انسان یم او هغه لوئي
طاقيور خدائی دي - د هغه خوبنه ده چي د چا دده اخلي
هغه په خپل کارونو بنه پوهيري -

د پیرانو پيرهم دي - دي پیرانو کي د اصلي او جعلی
فرق که خدائی پخپله کولي شي نو وی به - ماته خو تول
اصلي ځکه بنکاري چي قران او حدیث ورباندي څه بحث

نه دي کري - هسي خو د ملا هم چرته ذكر نشه - دا
 معامله د خدائی او د دوني تر مینځ ده - موږ خو ئي په
 هر کلی کوڅه او بازار کي ناست وينونو د پيرانو وجود
 نه انکار نه شو کولي - او دا هم دير لوئي نيك کار دي
 چي د خدائی بلا واره ماره کارونه ئي په خپل سر
 اخستي دي - خلق ورله په شخزو راخي او مُرادونه ئي
 سره رسی - خو خدائی ئي بیا هم په آرام نه دي پريښي -
 سائل ته وائي خدائی به درله مرادونه پوره کري - د پير
 صيب نه پوبننته پکار ده چي د سائل د مراد پوره کولو
 تول بوج په خدائی ورئي نو ته د څه فيس اخلي؟ - زما
 په خیال دوني د فيس حقدار دي -
 وکيل هم د حکومت په عدالت کي د خپل دروغو په سر
 فيس اخلي - پير صيب خو د خدائی په لوئي عدالت کي د
 سوالی فرياد رسوي -
 د پيرانو ژوند ته مي لږ غور اوکرو - نو په مزو ئي

سر دی - ما په سبقونو عمر تیر کرو - امتحانونو راباندی
 شپی ورخ کړي وي - اوس پردو نوکرو کې مو شپ ورخ
 یو کړی دی - بیا هم رانه دکور او بھر هر خوک نا
 خوشاله دی - که لبره پېرى می کړي وي نو بدہ به نه وه
 - خو د شروع کولو چل نه راتلو - نو یو دیر بې ايمانه او
 چالاکه اشنا می وه - نور کله به می ترنه خان لري ساتلو
 خو دی کار د پاره راته دیر د کار سرې بنسکاره شو -
 خدائی هیڅوک بې مطلبه نه دی بیدا کړي - هغه ته می د
 چائیو میلمستیا ورکړه - جواب ئی راکرو که د چائی سره
 پیکوری، شامی کباب، فرنچ فرانز او ولاټی کېچ اپ وي
 نو ستا میلمه یم - کنی ستا دا میلمستیا راته بې مطلبه نه
 بنسکاری - تا مخکی زه چری میلمه کړي نه یم - ما ورته
 اووئیل هر خه به وي - ته را خو شه - او خپله اراده
 می ورته ظاهره کړه - نو جواب کې ئی راته او وئیل -
 پرګرام بد نه دی - ته د شکله هم لبر پېر بنسکاري - په

خبرو لړ کمزوري ئی خوخير دی - تجربه به درته د
 خبرو چل اوښائي - نیک کار دی او په دی نیک کار کي
 به درسره زه نیم په نیمه شریک یم - چې کوم فیس
 راخي - نیم ستا او نیم زما - حاجتمند به درله زه رالیرم -
 په سبا له یوه جوړه راغله - نوکر په ور کي ودروں او په
 خبرو شو ورسره - لږ ساعت پس دننه راغي او راته ئی
 او وئيل - خوک بنځه او نارينه دی وائي پېر صېب لیدو له
 راغلى یو - ما ورته او وي - دا کور پرېرده، په دی توله
 علافه کي خوک پېر نشته - بهر ولار دی، نه خى - ما
 نوکر وزورلو چې د خانه چا له ولی جواب ورکوي -
 ورشه رائی وله او په درائنګ روم کي ئی کښینوھ -
 د هغو د راتلو نه مخکي زه په درائنګ روم کي په
 صوفه ناست وم او د خان نه مي گرم شال چاپيره کري
 وه - دننه په راتلو سره هغه ئلمي په نیمه مندہ زما مخي
 ته راغي او دیر په عقیدت تیت شو - ما ورته په ناستي

ناستی یو لاس مخی ته کرو - نو هغه په خپل دوارو لاسو
 کی زما لاس و اخستو او خلور پنځه ئله ئی بنُکل کرو -
 ما ورته د ناستی اشاره وکړه نو دواړه بنځه خاوند زما
 مخی ته په فرش کښیناستل - لږ ساعت د پاره خاموشی وه
 - بیا ترنه ما تپوس اوکرو - وائیبی بچو! ستاسو څه زاری
 ده - نو هغه څلمی او وئیل - زمونږ د واده آته کاله اوشول
 - اوس راباندي خدائی مهربانه شوي دي - مازیگر ته به
 تبر هسپتال کي داخلوم - داکټر ووئیل چې نن شپه به دیره
 درنه وي - ستاسو دعاله راغلی یو چې خدائی هر څه په
 خیر سر ته ورسوی - او بله د خدائی نه زمونږ د پاره دا دعا
 وغواری چې څوی راکړی -
 په دغه ساعت خپل زره زه ملامته کرم چې دا څه
 منافقت ډ شروع کرو - نه سمه کلمه درخی نه مونز او نه
 دعا غوبنستو په چل پوهیزی او د ځانه دي د وچې پیر جور
 کرو - دا ساده بندیان چې درته مخی ته ناست دي نو دوئی
 سره څه اوکرم - زره می کلک کرو او ورته می او وي: الله

پاک ستاسو زاری واوریدله - اوں کور ته خئی - پاسیدلم او
دننه خپلی کمری ته لارم او په بشتره پریوتم - په سوچ شوم
چی دا می خه وکړل - توبی می ویستی چی نه می پیری
پکار ده او نه رانه دا لوبي کیدي شي - لکه د بچه سقه، د
يو ورخ دا پیری دیره وه -

چی بنه سم هوش کي او نارمل شوم نو خان سره په
خبرو شوم - چی زما د یوی ورخی د دعا گانو فيس پکی
هسي لار - بیا می او وي - خدائی شته - معاف به می
کری -

دی تولی لوبي زه دومره دسترب او ستري کرم چی
خيتني راته ګله شروع کره - په سوچه غورو کي سور
کړي چرګ ته می دير زره ليوال شو - او هسي په خندا
مي د خان سره او وي - چی خدایه نن می درله دومره
کار اوکرو - پیرانو له دومره څه ورکوي په ما دي یو
چرګ هم سود نه دي! - خبر دی زما د یوی ورخی پیری

په خيرات کي لاره - په دي کرولو رېبلو لگيا و مچي په
خان نه يم پوهبدلي، کله مي سترگي پتي شوي دي او اوده
شوي يم - سحر د چرگ په تغار راويخ شوم - نوکر راته
په غير کي يو غت، سور بانگي نيولى وه - او راته ئي او
ونېل چي دا ستاسو د پرونۍ مُريدانو د کوره راغلي دي
او دا پيغام ئي ونېلو چي خدائی هغو له يو بنائسته، او
صحت مند حوي ورکرو - ما زره کي او وي - خدائی
دېر لوئي بادشاه دي - هغه په ورکره نه سترۍ کېږي -
غواره، درکوي به - ما ترنه چرگ غوبنتي وه نو بنه غت
بانگي را ولېرلو -

ریسرچ گرانت

هر نوي تحقیق اول د ګپ نه شروع کېږي اوکه یو
سکالر په شوروا کي په ادوکي باندي د غوبني پُوتی بیا
مومي نو ریسرچ ورباندي شروع کړي - اول هغه د یو
غټ ریسرچ گرانت د پاره درخواست ورکړي - چې
گرانت منظور شي نو د ریسرچ درزه دروزه شروع شي -
نوی دفتر، نوی ستاف او نوی کمپیوټري راشی - ودیو
جورَلو والا راپیدا شي - د سفر د پاره د جهاز تکتونه او
هوتلو کي کمری بُک شي - تې وي والا هم را ورسی - ته
به وائي جور د خان د څلورو دونو نه پس وړومبی واده
- دې -

د کیلیفورنیا پوهنتون په کیفی تیریا کي د امریکي سکالر
پروفیسر هیگ، د درویش سره ګپ شپ :
پروفیسر هیگ : دا پښتون څوک دي ؟
درویش : پښتون پښتون دی، نور څوک دي
پروفیسر هیگ: زما مطلب د پښتون دی
درویش : ما درله هم د دغې مطلب جواب درکرو
پروفیسر هیگ: ما لا تر اوسه پښتون نه دي لیدلي
درویش : دروغ ولی وائی - ستا مخي ته ناست یم
پروفیسر هیگ: ته پښتون ئی ؟ ما وي ګني پښتون
به ته خو

درویش : ولی ماله څه چل دي؟
پروفیسر هیگ : زما دا مطلب نه وه - زما خیال وه د
زور وخت د نندرتلو پشان به شار شبر او د ګیدر د څرمن
لنگوتی به ئی اچولي وي ته خو بنه سم زمونږ پشان
بنيادم ئی “ - هغه لږ کچه غوندي شو - ”

درویش : زه سم بنیادم يم، ستا پشان خر نه يم -

پروفیسر هیگ : هاو ته بنه وائي - مونږ امریکیان خو
واقعی چي خره يو - هغه د درویش د خبری تصدیق وکړو

درویش : ته د څه پروفیسر ئی ?

پروفیسر هیگ : د آرکیالوجی -

درویش : پوهه شوم - هغه چي قبرونه کنی او د مردو^ا
ادوکي تري را او باسي - او د ماتو تیکرو نه په برش په
دومره پسته خاوری څنډي لکه چي د مشوق میک
اپ کوي - څکه درته پښتون د زړي زمانې مرې بنکارۍ

پروفیسر هیگ : په پښتون باندي می يو ریسرچ پیپر
ليکلوا ته نیت دي - بنه شوه ستا سره می ملاقات وشو - ستا
نه به ماته بلا معلومات ملاو شی او دا معلومات به درست
او authentic وی - په دی معامله کي په تا مکمل یقین
کولي شم -

درویش : قسمت د بنه دي - سبا که خير وي دلتہ د کيفي

تیریا په یو خوشی گوت کي به کښینو د مشرانو نه چې
می اوریدلی دی هغه توله کيسه به درته بیان کرم او خه به
درته د خپلی ددی پکی واچؤم - ستا ریسرچ به برابر شي
او داسي نوي نوي معلومات به درته پکی واچوم چې نه
به چا لوستي وي، نه به ئي اوریدلی وي - پښتون به ترنه
پخپله هم خبر نه وي - او زه ترنه هم تر او سه خبر نه يم -
او هغه د سبا په طمع خوشاله خوشاله لارو -

په کيفي تيريا کي د ملاقات په دويمه ورخ :

پروفيسر هيگ: درويش صيب! نن د غرمي دودي او
کافي په ماده -

درويش : د دي تکلف څه حاجت خو نه وه - څه خير دي
ستا د زره د پاره مي ستا ميلمستيا قبول ده - خوراک به هم
کوؤ او خبری هم - کافي خو سړي له
اوده مازغه ويځ کړي -

پروفيسر هيگ : په دي مي لږ پوهه کړه چې دا پښتون د

کومی راغلی دی؟

درویش: بره د پامیر او هندوکش غرونو نه - نور به د
چرتنه نه راتلو -

پروفیسر هیگ: دغی غرونو ته د چرتنه نه راغلی وه؟
درویش: د نور بري نه -

پروفیسر هیگ: ستا مطلب دی د همالیه د خوکی نه
راغلی دی -

درویش: که ته پښتون وي نو مطلب ته به رسیدلي وي -
د همالیه خوکه د استوګری خائی خو نه دی - هلتنه خو تول
عمر د واړو طوفانونه وي - د بره مطلب آسمان دی -

پروفیسر هیگ: اسمان! د اسمان نه څنګه راکوز شوی
دی؟

درویش: په هيلی کاپټر کي - نور څنګه -

پروفیسر هیگ: په هيلی کاپټر کي! دا ته خه وائي؟

درویش: تاسو پکي د واشنګتن نه د توري بوري په
غرونو کوځیدي شئ نو ولی پښتون پکي د اسمانه نشي
راکوځیدي -

پروفیسر هیگ : او می منله - مخکی -

درویش : مخکی ولی؟ - مونږ خو په شاروان یو -

پروفیسر هیگ : په شادی وی - بیا؟

درویش : وائی چې وَه اسمانه دی، خبر نه یم چې په کوم
یو کي خو په یو کي جنت دی - په دغه جنت کي یوه دیره
لویه ریسرچ لیبارتري ده - زمونږ د پوهنتون د دی نه
دیره زیاته لویه ده - پښتون هلتہ پیدا شوي دی

پروفیسر هیگ : ولی غلی شوي -

درویش : کیسه خلاصه شوه کنه -

پروفیسر هیگ : پښتون جنت ولی پرینسون او زمکی ته
راغی؟

درویش : د ابلیس او خدائی په خپلو کي څه خپکان راغلی
وه - نو ابلیس د پښتون نه حَسد کولو خو په بسکاره ئی
ورسره اشنائي جوره کړي وه - یوه ورڅ ئی پښتون ته
اوی، رائه چې په خپل پرائیویت هیلی کاپټر کي دی د
زمکی سیل له بوڅم -

پروفیسر هیگ : په جنت کي د ابلیس څښه هیلی کاپټر د

کومی راغی؟

درویش : ستاسو دا سی آئی ای په داسی کارونوبنه پوهیزی - په پته ئی ورله ورکړي وه کنه - که چري خبره د جنت نه تینستي له راغله نو چې خپله سورلی خو ورسره وي -

پروفیسر هیګ : بنه ! دا می ستانه واوریده -

درویش : نو د يخو واورو دک د پامیر په خوکه ئی کوز کرو - ورته ئی اووئیل ته دلتہ لږ ایسار شه چې دُرخانی درله راولم - هلتہ ئی په دی تگی یوازی پریسوند او واپس پسی رانغی - تمت بالخير -

پروفیسر هیګ : مطلب دی کیسه ختم !

درویش : کیسه ختم او ستاری سرچ شروع -

پروفیسر هیګ : مزه ئی اوکړه - د نیشنل جیوګرافیک نه به راته بنه سم گرانټ منظور شي -

درویش : نو بیا ؟

پروفیسر هیګ : بیا خه - تیاري کوه - دواره یاران به افغانستان ته خو - په کابل او پیښور کې به په فائیو ستار

هوتل کي زما ميلمه ئي - بره په غرونو به کيمپ
لبرؤ - سائنت به نبئه کؤو، کنسته به شروع کيرى - او
د فلم شوتىگ به کيرى -

درويش : دا خو تول ستا کار دي - زه خو آركيالوجست نه
يم - زه به سيلونه کوم - يو بنه موئر او بنه تکرہ درائيور
راله کرايه کرھ - د پېښور نه به مردان ته لار شم - د داکتر
همایون هما او قمر راهى صيب سره به ملاقات وکرم -
هلته نه به کلى ته چکر ولبروم - بيا به د ورور ملاقات له
اسلام آباد ته وربنكاره شم -

پروفيسر هيگ : لاس راکرھ - په دي فيصله ده -
او دواړه جدا شول او خپلو خپلو کورونو ته لارل -
میاشت پس پروفيسر هيگ دير د خوشالۍ خبر راور چې
پروجيكت منظور شو - او په راتلونکي اتوار به سمه غټه
مزیداره پارتى وي -

ورکړه خیرات، سخی له

خپل نوم ئي عبدالرشيد وء خو مونږ به ورته گاندهي
وي - دي نه زه خبر نه ؤم چي دا نوم ورله چا او کله
ایښودي وه خو په سکول کي به ورته تولو گاندهي وي -
قد ئي د نورو هلکانو نه لږ ورکوتۍ وه خو د خبرو دير
تیز وه - د کور مالي حالت به ئي دومره بنسه نه وه نو د
لسم نه پس د کندا والا په شو روم کي نوکر شو - او
زمونږ د کلاس نور هلکان په جدا جدا کالجونو کي داخل
شول - او کله نا کله به یو خو تنه را غونډ شول او د
گاندهي ملاقات له او کباب خورو له، لارنس رود د
کبابچیانو ادي ته لارو - دا د 1957 خبره ده - لا د ایوب
خان مارشل لا نه وء راغلي - زه به هغه وخت د
خوارلس کالو وم د لاهور په مال رود دکندا والا د

موټرو دېر لوی شو روم وه - مخه ئی په مال روډ وه او
شاته دروازه ئی په لارنس روډ د چرج مخي ته وه - او
دغلته به په زمکه ناست کبابچیانو خپل تبخي د سروتکو
په انگیتو ایخي وه او د کبابو تیکی به ئی ورباندي تللي
مونږ دوه دري دوستان چي به د ګاندهي لیدو له لارو
نو هغه به د شو روم په شاته دروازه بهر راغي کباب به
هم خورل او ګپ شپ به هم پکي چلیدو - تول کبابچیان
راسه بلد شوي وه -

د کبابچیانو او د شوروم شاته دروازي تر مینځ د خښتو
دری فته او چت دیوال وه او بیا په هغه دیوال د سرئي یو
فت جنګله وه - وه - هغو به دغلته خیرات نه غوبښتو -
دغه ئی د ناستی دېره وه او غوبښتو له به اخوا دیخوا تلل
مونږ به په ولاري ولاري ګرم ګرم کباب هم خورل
او ګپ به مو هم لړو - بیا په رو رو زمونږ ګپ کي
کبابچیان هم شامل شول او د فقیرانو سره مو هم اشنائی

جوره شوه - او هغونې هم زمونږ د ګپ د سرکل ملګري
شول - بیا که به گاندھی وزگار نه وه يا بهر راوتو له به
ئي داؤ او نه لږید نو مونږ به د کبابچیانو او فقیرانو سره
ګپ اولبروء او خپل خپل کالج، هاستل يا کور ته به واپس
شو - یوه ورڅ مو کباب و خورل - چې پیسي می ورکولي
نو کبابچي راته ووې پیسي رارسیدلي دي - تپوس می
تری وکړو چا درکري دي نو جواب ئي راکړو - "پنو
فقير" -

"پنو فقير درکري دي؟"
دغې دیوال شاته یو څلور پنځه خیراتیا نو زان له بې چته
دیره جوره کري "هاو" -
"هغه ولی درکري دي - هغه خو غریب زان له سوالی
دي!" -

گاندھي ماته سترګه ووهله او ووې چې بلا ګتني -
خوا کي ناست پنو هم د گاندھي د خبری تائید اوکړو او

راته ئي او وي - ” خان جي ! خفه کيرى مه - غريب يم
 خو دومره غريب هم نه يم - د دي کبابچيانو، د گاندهي او
 د دي شو روم د بابوگانو نه ، زما گته ديره ده - دونئي چي
 په مياشته کي خومره گتي، زه ئي په ورخ دوه کي گتم ” -
 تر ديرو ورخو په دي سوچ شوم - چي ده مخکي
 خو چري نه وه وئيلي چي دده دومره گته ده - يو بابو يا د
 کندا والا سيلز مين خو په مياشت کي سل يو نيم سل
 روپي گتي او پنو فقير وائي چي دي په ورخ دوه کي
 دومره گته کوي ! - د پنو فقير خبرو په ما سر وگرخوه -
 يو خو ورخ پس د گاندهي ليدو له لارم - نو پنو هلته
 ولاړ وه - خو نن ئي تول شکل صورت بدل وه - بنه
 بنکلي ايسيري کري سپين قميص او پتلون ئي اچولي وه -
 او تور پالش کري قيمتي بوتان ئي په پنسو وه - بنه سپا
 حجامت ئي کري وه او ويښته ئي هم سم جور وه لکه چي
 نن ئي لامبلي وي - توله گونه ئي بدل وه - د هغه په ليدو

زه دير حيران شوم او سمدستي مي ترنه تپوس اوکرو ”
دا نن درباندي څنګه انقلاب راغي؟“
جواب ئي راکرو - ”کله کله د خيرنو جامو او خيرن
وجود نه تنگ شم نو ولا مېم او پاکي جامي واقوم - ما
ته پته وه چي نن به ته راخي - نن به زما ميلمه ئي دودي
به زما سره خوري“ - زره کي مي زان سره اوونيل
چي یو حل نيم ده د کبابو پيسې ورکري نو تر دغې خو
خير وه - خو د دي خيراتي ميلمه کيدل او ورسره دودئي
خورل ! نه دا نشي کيدي - نورۍ به مي د مرۍ نه
څنګ تيريري ؟ که نن ئي پاکي سپيني جامي اچولي دي
نو خه - دي خو هم هغه سخا فقير چي په شلدلې پوزي
باندي ناست وي - او په سړکونو ګرځي خير غواړي د
ده سره به دودي ته کښينم ؟ ما ایسته ورته بهاني لټولي -
چي نن وزگار نه یم بیا به چرته کښينو - ګپ به اولبروءه -
د دودي پکي حاجت نشه - خو هغه راته ووئيل چي بیا

به بیا کتی شي خو نن زمونږ چودري سره ستا
ملاقات دي - د کندوا والا شوروم خوا کي د ولاړي
ولاړي اشنائي بله خبره ده - د دې نه سیوا د خیراتیانو
سره د نزدیکت اشنائي می په هیڅ جوړ خوبنې نه وه -
خو هغه په خپله خبره اړ وه چې لوی چودري ته ما
ستا دومره صفتونه کړي دي او ستاسو سره می
ملاقات ته رائۍ کړي دي - او دودی هم دلته په مال
روډ باندي په شیزان کانتیننتل کي ده -

دا چودري لا څوک دي او شیزان کانتیننتل ! زه
چې به د هاستل نه د ګاندھی لیدو له راتلم او د شیزان
په خوا به تیریدم نو ډير به می زره کیدو چې دنه
لاړي او د خولی خوند بدلو لو د پاره د مزي مزي
خوراک می او خورلې - خو د کوره به دومره پیسې
راتلي چې هغې کي به د هاستل بي خوندې خوراک بل
ایله پوره کیدو - او د شیزان په دروازه په سپینه وردې

کي ولار څوکیدار ته به مي په کړه سترګه او کتل او تير
به شوم - او نن دا پنو، فقير، خيراتي، چي هر وختي په
سخا غلیظ جامو کي گرځي او خيرات له ئي هر چا ته
لاس غزولي وي، ما له د ميلمستيا دعوت او هغه هم په
شيزان کي؟ خدای د خير وکړي قیامت جور نزدي دي او
دا ئي نښاني دي - دا نن زه عجیبه عجیبه، نوي نوي
نومونه ولی اورم - یا که په ما هسي ملک گرځي او زه
بنديان، خبری او ځائيونه ګډ وډ کوم -

پنو فقير ته مي اوی - اول به ګاندهي وینم بیا به
کورو - او په مال رود د شو روم مخي ته لارم - د شیشو
نه ګاندهي زه ولیدلم او سمدستي بهر راغي او په حیرانتيا
ئي تپوس اوکرو چي خير خو دي - نن د مخي دروازي
ته ولی راغلي - زه خو لږ ساعت له په شاته دروازه
درتلو ته ټم - ما ورته زر زر توله کيسه اوکړه چي دا نن
يو دم داسي انقلاب ولی راغلي دي - او اوس زه څه

اوکرم ؟

گاندھی بنه په قلاره او مسکا جواب راکرو - " لار شه کنه، نن د شیزان کباب اوخره " - ما خپله خبره جاري وساتله - " دا چودري څوک دی او زما لیدو کي د ده څه دلچسي ده - ما پېژني ويژني نه، او دومره ګران ریستوران کي د میلمستیا څه مطلب دی ؟ "

" مره لار شه، بنه اوخره او سکه، او یو غت درکي واخله، خبری ئي واؤره او بیا هاستل ته لار شه او اوده شه " - هغه په داسي انداز کي ووئيل لکه چي په لارنس روډ کباب او شیزان کي دعوت خورلو کي څه فرق نه وي - " ما له د دي خبری جواب راکره چي دا چودري څوک دی ؟ " - ما ترنه لړ په سخته تپوس اوکره -

" چودري د لاہور هائي کورت کي یو غت وکيل دی " گاندھی راته اوی -

" د غت وکيل زما سره څه کار دی ؟ " ما ترنه په دی

جور تپوس اوکرو لکه چې ده ته د هر څه پته ده او زما

نه ئې پته وي

” ویریزی ولی - تا د شیزان نه څوک اغوا کولي خو

نشي - نه پنو فقیر او نه چودري دا کار کوي هغه دیر

غټ وکيل دي - څلمو له د څه دندۍ، کاروبار او بزنس

صلاح ورکوي“

” تا له ئې هم څه صلاح درکړي ده؟“

” هاو “

” بیا؟ “

” بس سمي مي پري رانغي - نوکري نشم پريښودي

” څه د ویري خبره خو پکي نشه کنه؟“

” مره زان ته پښتون وائي او د ویري دي هسي پښي

” رپيري “

زه بيرته د کبابچيانو ادي ته راغلم - پنو زما په انتظار

ولار وه - تپوس ئې رانه اوکرو ” ګاندهي دي ولیدلو؟“ -

ما ورله جواب ورکرو ”هاؤ“ -

”خنگه نو خو؟ چودري به په طمع ناست وي“

”خه چي خو“

چي موږ ریستوران ته ننوتو نو د ائرکندیشن یخ باد
راباندي دير خور ولګيدو - بهر ګرمي او دننه یخ ماحول
- په هغه زمانه کي هر چرته دا مزى نه وي - که ديره به
وه نو د بجلی پکي به وه - او نه به د لود شدنګ برکتونه
وه - او چرته چي په داسي ګران او د اوچتي درجي، په
پيسو مور خلکو د پاره ریستوران وه په هغو کي به دا
مزى وي - داسي يو دوه خايه په تول لاھور کي وه - دا
غتني غتني هوتلې چي ترنه نن لاھور دک دي يو هم نه وه
- فليټيز يو ګران او د اعلۍ درجي هوتل وه - نو چي موږ
ریستوران ته ننوتو نو يو د دي ته په تېيل يو څورب
بریتو، په تور قيمتي سوت کي يوازي ناست وه - پنو ورله
نیغ ورغی، دير په ادب ئې ورته سر تېيت کرو، او لاس

ئي ورله بشكل كړل او خپلي سترګي ورباندي کينسودي -
 په ما دا حرکت دير بد ولږيد - د تېبل خواله لارم - په خله
 مي ورتنه سلام و عليكم اوکرو - هغه خپل لاس رامخکي
 کرو خو ما ورله لاس ور نه کرو - د پنو په حرکت مي
 ترنه زره بد شوي وه - د ناستي ئي راته ووي نو مخامخ
 ورتنه په کرسى کیناستم - بېره راغي نو ده ورتنه څه د
 ديرو څيزونو ادر ورکرو - او بيا ئي توجه زما پله کره ”
 پنو صبيب راته ستا دير صفت کړي دي نو زما زره له
 راغله چي د داسي څلمى سره ملاقات پکار دي - ځکه
 چي تاسو څلمى زمونږ مستقبل ئي“ -

د ارسسطو هغه واقعه مي راياده شوه چي چا ورتنه اوی
 چي پلانکي ستا دير صفت کولو نو ارسسطو په ژرا شو -
 هغه سړي ورنه تپوس اوکرو چي په خپل صفت ولې په
 ژرا شوي ؟ نو ارسسطو ورتنه ووي چي خدائی خبر زمانه
 کوم د جاهلانو غوندي حرکت شوي دي چي د دغې جاہل

سری خوبن شوی یم - ما زره کی سوچ اوکرو چی ما خو
دی خیراتی له چری تکه نه ده ورکړي نو زما کومه د
صفت خبره ئی خوبنې شوی ده چی چودري ته ئی زما
صفت کړي دی -

چودري خپله خبره جاري اوستله - " دی پنو ته
گوره - تاټه به یو غریب خیر غوبښتونکی بنسکاری "
" نور څه دی خو دغه دی نو " - ما ورلہ جواب ورکړو
" نه ! دی یو فنکار دی " -
" د څه فنکار دی د خیر غوبښتو؟ خیر غوبښتو ته، ته فن
وانی "

ما ورلہ ترپخ جواب ورکړو
" ته لا په دی حقیقت نه پوهیزی - ستا سره د ملاقات
مقصد هم دا دی چی ستا غوندي خلمی په دی فن پوهه
شي نو د ژوند دیری لاري به ورته کولاؤ شي - د تعلیم په
دوران کی او هغې نه پس به دولت تاله پخپله راخې - ته

به ورپسي نه حي - نوکرو ته، د پردو غلامي ته به دي
حاجت نه وي - په خپل کور به بادشاه ئي - بل به درله
گتي او تاله به ئي درکوي - د پيسى تکي کمي به چري نه
ويني - په مزو به دي سر وي " - چودري په دي اوتو بوتو
لگيا وه " ما ته اوگوره - وکالت او دفتر خو ما زان له د
سوشل ستیتس د پاره ساتلي دي - سل وکيلان هم زما
همره گته نشي کولي - او گتي له زه لکه د وکيلانو خپل
مازغه نه ختم - نور خلق ئي گتي او ماله ئي راكوي "
" نو ته هم لکه د پنو خير غواري ؟ " په ما اوس د هغه
خبری بدی په لريدوو شوي -
" زه خو د چانه خير نه غوارم "
" نو پيري مریدي کوي ؟ "
" پيران په خه کي دي - خير خو هغوي غواري " - هغه
ووي -
" نو تاله د کومي رائي ؟ "

” زه د هر چا نه خپله برخه اخلم - لکه چي حکومتند
خلکو نه تیکس اخلي دغه رنگ زه هم تیکس اخلم - زما
خپل حکومت دی - د پنو پشان هر بشار کي زما کارندي
دي - هغونئي ماله تیکس راتولوي - هغونئي ترنه خپل
کميشن واخلي - نور ماله راؤري ” -

” تازه دلته دي له راغوبتي يم چي زه هم تاله د خيرات
تیکس را جمع کؤم او درکؤم ؟ ” ما له اوس غصه
رااغلي وه -

” داسي نه ده - لبر زان پوهه کره - دا ارگنايزيشن دير
لوى دي او د هر چا زان زان له ديوتي دي - ستاد پاره
چي ما کومه ديوتي سوچ کري ده - هغه ديره د عزت ده ”
اوسمورسره زه جگري ته تيار شوي وم - خو دي راسره
په دير سور زره لکيا وه - ”گوره خلميه - هر خوك د بل
نه خير غواري - بس د خير نومونه زان له جدا جدا او
بدل دي - او گوره راتلونکي شل دريش کاله کي به ددي

وطن هر سړي خير غواړي - د کوڅي د سوالې نه واخله
د تول اولس مشر (صدر) پوري به په خیرات غوبښتو
اخته وي - کار کول به ورته شرم بنسکاري - هر سړي به
د بل نه خپل تیکس، خپله برخه اخلي - دا لیدران،
وزیران، جرنیلان او نور لویو لویو عهدو والا به د
امریکي نه، برطاني ئي نه، روس نه او نورو ماره
ملکونو نه، د اولس په نامه، د ترقیاتي کارونه په نامه، د
سیلاپ او زلزلو د امداد په نامه به خیرات غواړي - کله
به ورته قرض وائي، کله امداد - کله فوځي امداد، کله د
تعلیم دپاره، کله د ماتو ګودو د پاره خیرات غواړي او
زان له به پري مزي کوي، خپل بنکونه به دکوي - مونږ
خو خپل پرائویت تنظیم جوړ کړي دي او بنه کامیابه
چلیري او په ترقى روان يو - او ستا غوندي څلمي چي نن
راسره شامل شي نو سوچ اوکړه راتلونکي شل دریش
کاله کي به هغه کروړ پتیان وي، زان له به بادشاھي کوي

”ورکه دی شي ستا د خیرات ډودی ، ستا تنظيم او ستا
گته“
او نن پنځوس کا له پس دی وطن کي، چې ورته
پاکستان وائي، هر سري کشکول په لاس په خیرات دي
غريب د بابو نه، بابو د افسر نه، افسر د غبت افسر نه،
غبت افسر د وزير نه، وزيران د صدر نه، صدر او
جرنيلان د امريکي نه، د چين نه او د هر هغې وطن نه
چې په جولي کي ورته دوه تکي اچولو ته رضا شي -
هر سري خیرات له هر څوا په مندو تررو دي -

رسول الله (صل الله عليه و سلم) فرمائی :
”د بل چا نه څه غوبښلو نه دا غوره ده چې
سری دی سحر پری (او تبر) واخلي او غره ته
دي لار شي - لرگي دی پريکري او بيائي خرڅ
کري او د دغې آمدن نه پخپله او خري او خيرات
دي ترنه هم ورکري“

بخاري شريف ۲ - صفحه 325 شمار 55

میں کی کران؟

(دپنجابی تکی دی)
خه اوکرم؟

يو خو ورخو له اپریل کي پاکستان ته تلي وَم - یوه ورخ
لاہور کي، د ڈاکٹر هما صبب سره د هغى خوی ڈاکٹر
شفقت هما کره روان وہ چي د نهر پل له او رسيدو نو خه
گورو چي د گلبرگ مين رود او د نهر چوک په عين
مینځ کي د یو رکشا درائیور او یو موټر سائیکل والا،
فری ستائیل باکسنگ ننداره وہ - خلک پیاده که په موټرو
کي، تول په ننداره وہ - خوک لیونی نه وہ چي خلاصون

ئی کری وی - تول تریفک په ٿائی ولار وہ - د سرک په
غاره، د یو وچ بوتی په سوری، د دوه ستار یو تریفک
پولس افسر بنه په قلاره ولار وہ - ننداره ئی کوله - ڈاکٹر
هما صیب د موټر شیشہ بنکته کرہ او ورتہ ئی وینا اوکرہ
- " ڪچ کر تانره دار صاب " - نو تانره دار صیب ورله
جواب ورکرو -

" میں کی کران؟ " -

په دی فقره می سوچ اوکرو نو دا خو مخکی هم ما
دیر ٿله د اولس او د ذمه دار خلقو د خلی نه اوریدلی وہ -
او چي نور سوچ می پري اوکرو نو د دی په حقیقت پوهه
شوم چي دا خو د پنجاب قومی کلمه ده چي د هر سري
په ڙبه ده -

یو فقیر ته می او وی چي په دی خير غوبنتو دی قوم
وشرموه؟ نو جواب ئی راکرو :
میں کی کران -

یو رشوت خور افسر ته می او وي - ڈاکٹر دی
آخرت خراب کړي دی نو جواب ئی راکړو :
میں کی کران

د پارلیمنټ یو اشنا ممبر ته می او وي - گوره
حکومت او طاقت ستاسو لاس کی دی نو د دی بد حالی د
پاره ولی څه نه کوي - جواب ئی راکړو : میں کی کران
نو تپوسونه می پریسوندل خو خیالی تپوسونه می
شروع کړل - هغه په دی رنګ وہ -
وزیر اعظم ته می او وي چې ته د سپریم کورت فیصله
ولی نه منی - جواب ئی راکړو چې سپریم کورت یو څه
او صدر صبب بل څه وائی - زه خو بی اختیاره وزیر
اعظم یم :

میں کی کران

د چېف جستس نه می تپوس اوکړو چې وزیر اعظم ستا
فیصله نه منی - نو جواب ئی راکړوما خو فیصله ورکړه

نور میں کی کران

د فوچ د جنل صبب نه می تپوس اوکرو - چی دا
فوخیان ولی خپل بی گناہ خلک وزنی نو جواب نئی راکرو
- حکومت زمونږ لاس کی نه دی - میں کی کران

صدر صبب له اور سیدم چی تول طاقت د ده په لاس
کی دی - سم جواب خو به راکری - عرض می ورته
اوکرو چی د ملک او قوم په حال رحم ولی نه کوئ نو
خله نئی چینگه کړه او جواب نئی راکرو - دا قوم د یو تکی

نه دی نو : میں کی کران

آخر کی می د ځان نه دغه تپوس اوکرو - نو دی
ځان راله جواب راکرو چی ته لا څوک نئی نو ما اووی
- میں کی کران

په سوچ خو څه قید نشه - که تولی لاری بندی دی نو
خدای خو شته - راشه خدای ته درخواست اوکه نو
سمدستی د غیب نه آواز راغی : میں کی کران

بجلي دیره، گیس به دیر وہ
رنپرا هم وہ، بنہ پخلي وہ
اوسم نلکو کی او بھ نشته
د سو براو، کی کران

که جرنیل دے او که صدر
که وزیر دے که دا نور دی
خیرات غواڑی امریکی نه
د سو براو، کی کران

عزتمند به عزت دار وہ
اوسم کمسل عزتمند شو
عزت کده ده اوسم کرے
د سو براو، کی کران

امیرانو، خواران لوت کرل
غريب بم په لاس ولاړ دے
اخلي دوئي نه بدلونه
د سو براو، کی کران

اوسم، حرام چي وہ، حلال شو
له حلالو څه جورینې
چي پرے ګیده نه ډکيرني
د سو براو، کی کران

دین ئي پريينو، مسلمان شو
په کلمه ئي يقين نشه
خو په لاس کي ئي تسبیح دي
د سو براو، کي کران

بَدْ بَهْ نَهْ وَائِي خَپَلْ خَانْ تَهْ
كَهْ وَطَنْ ئَيْ تُولْ تَالَهْ كَرَوْ
أَمْرِيَكَيْ تَهْ بَهْ گَنَاهْ كَرَيْ
دَ سَوْ بَرَاؤْ، کَيْ کَرَانْ

What Can I Do

There used to be abundance of electricity and gas
Lots of light and food cooking
Now there is no drop of water in the Faucet
Tell me O' brothers!
What can I do?

Whether They are the Generals, or the President
The Ministers or others
All the time begging America, for Charity,
Tell me O' brothers !
What can I do?

There was respect, practiced by the respectables

What Can I Do

**Now the downgrades have control over it
Respect has moved its quarters
Tell me O' brothers !
What can I do?**

**The rich extorted the poor
Now the poor is taking its revenge
With bomb in his hand
Tell me O' brothers !
What can I do?**

**Now Haram has turned into Halal
Halal is too meagre
To fill the belly
Tell me O' brothers !
What can I do?**

**They have quit their Faith to be Muslims
They don't trust KALMA
But carry Tasbeeh in their hands
Tell me O' brothers !
What can I do?**

**They don't blame themselves
Though they have looted the whole Country
!So what! America is there to be blamed
Tell me O' brothers !
What can I do? What can I do?**

په سترګو می نظر ولږید

د اکتري زه لړ حیران کرم چې د ریگولر کلیز چېک
اپ په وخت ئي راته دا بې خوندې خبر راکرو چې ستا په
چپه سترګه کي لړ ګر بردي - تپوس می ترنه اوکرو څه
ګر بردي نو بل تاریخ ئي راکرو - او دومره ئي راته
ووي چې سرجري به دي کيرني -

دا داکتره څه د پاسه ديرشو کالو زما د سترګو داکتره
ده - ديرش کاله وراندي زه د څه کم څلويښتو کالو څلمي
وَم - د داکترې د عمر نه خبرنه یم - خو دا هم څوانه جانه
وَه او په سترګو می بنه ولږیده نو زره کي می ورته
ووئيل چې د نن نه پس زما دا سترګي ستا شوي - ته ئي
خيال ساته -

بیا می یاد نه دی خو لس پنځلس کاله پس ئی راته د
لوست چشمی اولبرولي - یو کال نیم اوشو چی د لری ليدو
چشمو ئی راته هم اوی - ما ورته اوئیل چی زما د لری
نظر خو سم دی - ته راته نن هم هغه شان څوانه او
بنائیسته بنکاري - اود سل گزو نه دی په سل خلکو کي
پېژندي شم - نو جواب ئی راکرو چی په نظر کي دی دغه
نقص راغلي دی کنه - دير می ورته ووئیل چی زه په دی
نقص خوشاله یم - خو زما خبره ئی آخوا دیخوا کره او په
ما ئی د چشمو اضافي خرچه واچوله - خو ورته می
اووي چي هيچ فرق نه دی پريوتی د لوست چشمی سمي
دي او د لري چشمو راته حاجت نشه - خو ظالمي د
ډرائيونګ محمکي ته ولیکل چي د چشمو نه بغیر
ډرائيونګ نشم کولي -

په نوي تاريخ چي ورله لارم نو ما وي چي
سرجري به راله کوي خو د سترکو د ایکسری تصویرونه

ئي جور کړل او د بل سپیشلست سره ئي راله د اکتوبر
تاریخ جور کړو او تر هغې وخت پوري ئي راباندي
پابندی اولبروله چې تې وي به نه گوري او کمپیوټر به هم
نه استعمالوي - ما وي تې وي ورک کړه زه ئي ستا د وينا
نه بغیر هم نه گورم - هغې کي د مرګونو، جنګونو او
وراني نه سیوا نور څه وي - بي تې وي نه راته په توله
دنیا امن بنکاري - خو کمپیوټر سره ملګيرتیا پریښوډل
راته گرانه ده - چې نمسی می خبر شول نو هغې په سم
راغلل لکه چې په دې طمع ناست وه - زما کمپیوټر او
لیپ تاپ ئي سمدستی غیب کړل او زه ئي په ډاګه
پریښوډل -

دیر سوچ می اوکړو چې زه روغ جور یم - هر څه بنه
سم وینم - او دا داکتره راته هم هغسي ټوانه بنکاري
لکه چې دیرش کاله مخکي وه - نه می سترګي خورېږي
- نو دا ولی ئي بي کمپیوټره کرم؟

ناخاپه می لکه د بجلی د بریښنا یوه تیره واقعه
راياده شوه - د کور نه یو خو میله بېرته پکرنګ نومي
بناريه کي یو مال ته هسي سيل له وتی ۋەم - په گرخیدو
ستري شؤم

نو په یو بینچ کیناستم - لږ ساعت ناست وَم چي په خوا
می یوه ميمه تیره شوه - په شا ئى راته وكتل، بيا
راوگرخیده او تپوس ئى رانه وکرو - "جور خو ئى -
طبعیت دی سم دی؟ ما ورله جواب ورکرو "روح
رموت يم - لږ ستري شؤم نو دمي له کیناستم بيا هغه
راسره جوخته خوا کي کیناسته او په خبرو شوه - زه هم
وزگار و م - نه مي خه کار و ه، نه مي خه تادي و ه - زه
ورسره هم په خبرو شوم - په خبرو خبرو کي ئى تپوس
اوکرو چي اصلی د کینيدا ئى او که چرتە د بل وطن نه
raigli ئى؟ نو جواب مي ورله ورکرو چي نقلی نه يم
اصلی يم خو دير پخوا یو وطن چي نوم ئى پاکستان دی

د هغې ځایه راغلي وم - یو دوه څله بيرته ورغلې وم خو
د هغه ځائي خلکو راته د خپلولۍ په نظر نه کتل - نو زر
واپس راغلم - دلته می خپل خپلواں دی - یاران دوستان
دی او دا می خپل وطن دي - هغې د خپل ځان باره کي
خبر کرم چې هغه وړه وه نود مور پلار سره د جرمنی نه
راغلي وه - اوس زما پشان دا د دي وطن ده او هغه نرسه

- ۵ -

” بنه ته نرسه ئې ځکه درته زه بیمار بنکاره شوم او
تپوس دي اوکرو ” - ما ترنه تپوس اوکرو -
” ته یوازې غلي او په سوچ کي ناست وي نو ما وي
راشه ملګیرتیا درسره اوکرم - ته د نورو پاکستانیانو نه
بدل شان بنکاري ”
” نو د چا په شان بنکارم ”
” لکه د ګريک يا اطالین پشان بنکاري ”
” زه نه ګريک یم، نه اطالين یم - زه پښتون یم ” -

”پښتون خوک دی“

”پښتنه، پښتنه دی - لکه چې جرمن، جرمن دی - که د
روس په قبضه کي وه نو هم جرمن وه او که آزاد دی نو
هم جرمن دی - پښتنه په افغانستان او د پاکستان په
شمالی صوبه پښتونخوا کي د قدیم زمانی راسی اوسيزی -
چې پاکستان نه وه نو پښتنه وه - صبا له به پاکستان نه
وی خو پښتنه به وی -

”دا ستا سترګي؟“ -

”د پښتنو سترګي شني هم وی، د نسواری رنگ هم وی
او توري هم وی“ - ما ورته جواب ورکرو
”بنه نو دا حکه ستا سترګي دومره بنائسته دی“ - هغې
زماد اصلیت پیژندو، جواب کي اووي -

”ستا د خوبی ژبې زار شم - ته زماد ټوانی عمر کي
چرته وی؟“ ما ورته ووی - هغې وخذل - بیا پاسیده او
په خپله مخه لاره او زه په بینچ ناست پاتي شوم - خبره

هیره شو - څه وخت پس چې د سترګو داکټري راباندي
قدغن ولګولو نو د هغې دا خبره می رایاده شوه - نو ما
وي - پوهه شوم چې د دغې جرمن نرسی نظر اووهلم -
خدائی خبر زما سترګو کي ئې څه بنايیست ولیدو چې په
دي عمر کي ئې راله سترګي د نظره کړي - - زه خو
روغ جور وم - د سترګو نظر می بنه سم وه - هر څه می
سم لیدل - اوس هم سم ويئم خو د داکټرانو په نظر کي می
په نظر کي فرق راغلي دي - په ۷ جون د یوې سترګي او
بیا په ۲۸ جون ۲۰۱۳ د بلی سترګي سرجري ده - د
څلور زرو دالرو وروکي شان بل به راته په لاس کړي
خو سرجن راته یو بنکلې خبر راکړو چې چشمونه به د
حاجت نه وي او نظر به دې د شلو کالو د زلمی پشان شی
- ما ورته ورته په دېره خوشالۍ او وئيل چې سرجن
صېب زما څخه چې څه دالري دی تولي واخله او زما نه
د شلو کالو زلمی جور کړه - خود خر بچې او خندل او

جواب ئى راکرو چي تىكنالوجى لا دومره ترقى نه ده
كري - ما ورته ديرپه مايوسى اووي چي ستا د
تىكنالوجى ترقى ته به تر كومى ناست يم - سترگى راله
سمى كره چي په بودى گانو د پېغلو شك نه خلاص شم -

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ﴿١﴾ مَلِكِ النَّاسِ ﴿٢﴾ إِلَهِ
النَّاسِ ﴿٣﴾ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ﴿٤﴾ الَّذِي
يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ﴿٥﴾ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ﴿٦﴾

لاؤډ سپیکر

پېړه سم جنتی سري وه - که مسلمان نه وه نو څه وشو
نيک کار خو ئي کړي دي کنه - زما پوخ یقين دي چي په
برزخ کي به ئي کلمه وئيلي وي - مسلمان شوي به وي -
هسي خو جنت ته نشي تلي -

تر اوسمه چي خومره ایجادونه شوي دی تول تش
خشاك دی - بس دغه لاؤډ سپیکر یو داسي ایجاد دي چي
ته ورته ایجاد وئيلي شي او چي په رشتیا ایجاد دي - دی
حقیقت ته دیر سوچ او فکر پکار دي که لاؤډ سپیکر نه
وي نو د لارو موټرو او هارنوونو شورزوګ، د ریل گادو
شور، د جازونو شور، دریدوانو زوګ او د ودونو د
بیندونود غوغا په دي زمانه کي د بانګ آواز چا اوریدي

شو - دا تول برکت د دی لاؤد سپیکر دی چې پنځ وخته،
بغیر د خه رُکاوته د بانګ آواز هر غور ته رسی - که نن
دا لاؤد سپیکر نه وي نو هر خوا به د کفر تیاره وه -
زرونه به مراوى وو - خلق به د دین نه بي خبره وه -

زما دا جومات په دی علاقه کي د تولو جوماتونو نه
لوئ او په اوچت حائی دی - او میناره ئي دومره دنگه ده
که د علاقي د تولو جوماتونو میناري په یو بل د پاسه
کيردي نو زما د میناري سر ته نشی رسیدي - که یقين دی
نه راخي نو گز راواخله پخپله به دی یقين راشي -

په شروع کي مي یو لاؤد سپیکر لبرولي وه - د بانګ
آواز ئي په تولو جوماتونو اوچت وه - خود دی جوماتگو د
مولانو په زرونه به اور بل وه - نو زان ته ئي دوه دوه
سپیکري اولگولي - ما زره کي او وي - گوره دی مولاگړو
ته، وزري ئي اوکري - خوبن په مو شم - نو ماورته لور
کري - دوني کي یو خو هم خلور کري نو ماورته اته کره

د کوخي د گوت جومات مولانگي حان دير نیغ نیغ کرو او
يو ئي پري نور سیوا کرو - ما وي بنا په متوكى دی زور
شته - داکي ته شه چي سره اوگورو - نو ما ورته د اتو نه
دولس سپیكري کري - هغه ورخ نه تر اوسيه د تولو
ملانگاني ماتي پرتى دى - زما باچائي ئي او منله -

شروع شروع کي به ما پخپله د سحر بانگ وي - زما
اواز دير خور دى - خلکو به راته وئيل حضرت صبيب
ستاسو د سحر بانگ کي داسي سحر وي چي په وي خ سېرى
خوب غلبه شى - يوه ورخ مي ورته سوچ اوکرو نو ما
وي زما مطلب خو خلک د خوبه وي خول دى - زه څه
نورجهان يا لتا خو نه يم چي خورى گاني ورته اوروم -
هسي خپلوكى حان له خبره ده که زه هم دغه پله تلى وي
نو بلا دولت به مي ګنلي وه او نن به په دی جومات کي نه
وم ناست - سم شهرت به مي وه او اوچته سوسائتى کي به
مي ناسته پاسته وه - بنه سوچ مي ورته اوکرو - زما

طالبانو کي يو هلك وه چي دير سپيره او از ئي وه - د سحر
د بانگ ډيوتى مي هغه ته ورکره - ما وي او سرانه تاسو
او ده شئ - که د الله اکبر په اوريدو سره د کته مو دنګلی نه
وي نوزه به ستاسو حضرت صيٽ نه يم - د دي فيصلی
دوه فائیدي وشوي - د سحر په مانزه گنره زياته شوه او
بله دا چي زه سحر وختي د پاسيدو نه خلاص شوم -
يو سحر چي طالبانو ته مي سبق ورکولو نو يو سري
كونتى کونتى کيدلو جومات ته راننوت او زما خوا له
راغي - ما وي گني ناروغه دي دعاله راغي - راته ئي او
وي - مُلا تا کي دومره د سري توب احساس نشه - سم د
سحره په بقرو شي - زما پشان د چم تول مریضان دي په
عذاب کري دي - ما وي بنه! او طالبانو ته مي اشاره وکره
سري پوهه شو - ايغ نيع شو - په داسي تيزه منده د جومات
نه او تېښتید - چي زه ئي حيران کرم -

دلیک خائیست

دتا ج رحیم ساحب لیکونہ دے خبرے ثبوت دے
چہ ہسغہ پہ ڈاگیزہ وینا کی وسہ مسلحت شکارشوے
نہ دے۔ او دغہ تی دلیک خائیست دے۔

عظمت ہما